ΝΕΑ ΠΑΝΔΩΡΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

Συντάκται: Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ, Κ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ, Ν. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ, κ.ἀ.

ΤΟΜΟΣ Γ'.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ ΝΓ'. ΙΟΥΝΙΟΣ 1852.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ. Τὸ ἀριστεῖον τῆς ζωγραφικῆς ἢ ἡ εἰκὼν τῆς Δανάης. = Παγοπήκτης ἢ Παγουργός. = Βιογραφία, Μιχαὴλ ὁ Νοστράδαμος = Περιηγήσεις. — Ἡ ἐν Πειραιεῖ ἑορτή. = Οἱ τελευταῖοι εἰκονομάχοι, συνέχεια. = Βιβλιογραφία. = Αἴνιγμα. = Ἀλληλογραφία τῆς Πανδώρας = Ὁ Κυνηγὸς τοῦ Γαβριὴλ Φερρὸ (Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ).

ΕΙΚΟΝΕΣ Παγοπήκτης. = Πεπηγὸς πέλαγος. = Χαρὸς Πανδώρας.

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΓΙΝΟΝΤΑΙ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, παρὰ τοῖς Συντάκταις, καὶ παρὰ τῷ Καταστήματι τῆς *Ν. Πανδώρας*.
ΕΝ ΤΗι ΑΘΗΝΗι ΕΛΛΑΔΙ, παρὰ τοῖς ΚΚ. Ἐπιστάταις τῶν Ταχυδρομείων.
ΕΚΤΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, παρὰ τοῖς ΚΚ. Ἑλληνικοῖς Προξένοις.
ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, παρὰ τῷ Κ. Δ. Γ. Γεωργαντᾷ, πλησίον τοῦ ἐν Γαλατᾷ χανίου τοῦ Χαλὶλ Πασᾶ.
ΕΝ ΣΜΥΡΝΗι, παρὰ τῷ Κ. Ι. Μάγνῃ.

ΤΙΜΗ ΕΤΗΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ.

ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ, δρ. 16 ἐλευθέρα Ταχυδρομικῶν.
ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑι, δρ. 20 ὁμ.
ΕΝ ΔΑΚΙΑι, Δίστηλα 3 ½ ὁμ.
ΕΝ ΡΩΣΙΑι, Ρούβλ. ἀργ. 7, ὁμ.
ΕΝ ΤΗι ΙΟΝΙΩι ΠΟΛΙΤΕΙΑι, Δίστ. 3, ὁμ.
Ἀλλαχοῦ τῆς ΕΥΡΩΠΗΣ Φράγκα 18. Τὰ Ταχυδρομικὰ εἰς βάρος τῶν Συνδρομητῶν.

ΑΘΗΝΗΣΙ.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΗΣ Ν. ΠΑΝΔΩΡΑΣ.

1852.

Εἰς τὸ ἐξώφυλλόν της ἡ Ν. Πανδώρα θέλει ἀναγγέλλει πάντα τὰ ἐν Ἑλλάδι ἐκδιδόμενα βιβλία, ὧν ἀντίτυπον σταλῇ πρὸς τὴν διεύθυνσιν αὐτῆς ὑπὸ τῶν ἐκδοτῶν· προσέτι δὲ καὶ προσοχῆς τινος ἄξια ξένα βιβλία, τὰ ὁπωσδήποτε ἀφορῶντα τὴν ἀρχαίαν ἢ νέαν Ἑλλάδα.

Εἰς τὸ αὐτὸ ἐξώφυλλον δέχεται νὰ καταχωρίζῃ καὶ παντὸς εἴδους φιλολογικὰς ἀγγελίας, πρὸς 20 λεπτὰ τὴν γραμμὴν, διὰ δημοσίευσιν εἰς ἓν μόνον φυλλάδιον, πρὸς 40 λεπ. δὲ, διὰ τρεῖς ἀλλεπαλλήλους δημοσιεύσεις

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ

Τῆς Διευθύνσεως τῆς Ν. Πανδώρας.

Α'. Οἱ προμηθευόντες πρὸς τὴν Ν. Πανδώραν δέκα συνδρομητὰς ΠΡΟΠΛΗΡΟΝΟΝΤΑΣ *τὴν ἐτησίαν αὐτῶν συνδρομὴν, λαμβάνουσιν ἀνὰ ἓν ἀντίτυπον τοῦ Γ'. ἔτους αὐτῆς* ΔΩΡΕΑΝ.

Β'. Αἱ πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς Ν. Πανδώρας ἐπιστολαὶ, νὰ ἐπιγράφωνται πρὸς τὸν Κ. Ν. Δραγούμην, καὶ νὰ στέλλωνται ἐλεύθεραι τέλους ταχυδρομικοῦ.

Γ'. Οἱ μεταβαίνοντες ἀπὸ ἑνὸς εἰς ἄλλον τόπον συνδρομηταὶ τῆς Ν. Πανδώρας, νὰ εἰδοποιῶσιν ΕΓΓΡΑΦΩΣ *τὴν διεύθυνσιν αὐτῆς περὶ τούτου, διὰ νὰ γνωρίζῃ ποῦ πρέπει νὰ στέλλῃ τὰ φυλλάδιά των. Ἄλλως, ἐὰν ταῦτα ἀπολεσθῶσι, δὲν θέλουσιν ἀναπληροῦσθαι δωρεάν.*

Δ'. Πᾶσα ἀναιύπωσις τῶν ἐν τῇ Ν. Πανδώρᾳ ἐκδιδομένων, καταδιώκεται ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων κατὰ τοὺς νόμους.

Εὑρίσκονται παρ' ἡμῖν.

Satires de Juvénal traduitesen vers français par. A. Constant Dubos. Paris. 1852, fr. 5. A. Durand libraire.

— La Revolution danoise de 1848, traduit de l'Allemand d'après l'histoire diplomatique de la politique danoise de M. Droysen et Samwer, Paris 1850. 2 fr.

— De la propriété en Algérie par. R. Dareste Docteur en droit. Paris A. Durand 1852. Prix. 2 fr. 50.

— Institutes de Droit Romain par Marezoll, traduits par M'. Pellat, nouvelle édition 1852 1. vol. fr. 8.

— Ἓν ἀντίτυπον τῆς Βυζαντίδος, τόμοι 46 καλῶς δεδεμένοι διὰ δραχ. 480.

1 ΙΟΥΝΙΟΥ. 1852. ΤΟΜΟΣ Γ'. ΦΥΛΛ. 52.

ΤΟ ΑΡΙΣΤΕΙΟΝ
ΤΗΣ
ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ,
Ἡ
ΗΕΙΚΩΝ ΤΗΣ ΔΑΝΑΗΣ.

ΚΩΜΩΔΙΑ ΕΙΣ ΔΥΟ ΠΡΑΞΕΙΣ.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΘΕΙΣΑ ΕΚ ΤΟΥ ΓΑΛΛΙΚΟΥ.

ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΣΑΛΒΑΤΩΡ ΡΟΖΑΣ, *ὁ περίφημος Ἰταλὸς ζωγράφος.*

ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ ΡΑΒΙΕΝΝΑΣ, *νέος χειρουργὸς τῆς Φλωρεντίας.*

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΛΜΑΡΙΣ, *πρόεδρος τῆς τοῦ ἁγίου Καρόλου Ἀκαδημίας τῆς ζωγραφικῆς.*

ΛΑΥΡΑ, *κόρη ὀρφανὴ, ἐπιτροπευομένη ὑπ' αὐτοῦ.*

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ. — ΖΩΓΡΑΦΟΙ. — ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΙ. — ΘΕΑΤΑΙ.

—ο—

Ἡ Σκηνὴ ἐν Φλωρεντίᾳ, περὶ τὰ μέσα τῆς δεκάτης ἑβδόμης ἑκατονταετηρίδος.

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ.

ΤΟ ΖΩΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΟΥ ΣΑΛΒΑΤΩΡ ΡΟΖΑ.

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ.

ΣΑΛΒΑΤΩΡ ΡΟΖΑΣ. ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ ΡΑΒΙΕΝΝΑΣ, *εἰσέρχεται εἰς τὸ ζωγραφεῖον· ὁ δὲ Σαλβατὼρ Ρόζας, ἅμα ἰδὼν αὐτὸν, ἀφίνει τὴν ἐργασίαν του καὶ προσελθὼν σφίγγει τὴν χεῖρά του.*

Σαλβατώρ.

Καλῶς ἦλθες, ἰατρέμου. Χάρις εἰς ἐσὲ, ἰδοὺ ἐγὼ ἐργαζόμενος, καθὼς βλέπεις.

Ραβιέννας.

Σὲ εἶχα παρακαλέσει νὰ ἡσυχάσῃς ἀκόμη μερικὰς ἡμέρας· ἀλλὰ καταλαμβάνω ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ μὲ ὑπακούσῃς· ὁ ἔρως τῆς τέχνης. . .

Σαλβατώρ.

Σὲ βεβαιῶ, ἰατρὲ, ὅτι εἶμαι ὅλως διόλου καλά· καὶ συγχώρησέ με νὰ τὸ ἐπαλάβω, χρεωστῶ τὴν ὑγείαν μου εἰς ἐσὲ, εἰς τὴν χειρουργικὴν ἐπιτηδειότητά σου, εἰς τὰς φιλικὰς περιποιήσεις σου· πρὸς ἀδελφὸν δὲν ἤθελες δείξει περισσοτέραν προσοχὴν καὶ ἐπιμέλειαν. Τῇ ἀληθείᾳ, δὲν ἠξεύρω πῶς νὰ σὲ ἐκφράσω τὴν εὐγνωμοσύνην μου. Συλλογίσου τωόντι τὴν θέσιν εἰς τὴν ὁποίαν εὑρέθην· φθάνω ἐδῶ ξένος, φυγὰς· καὶ, ὡς ἂν δὲν ἤρκει τοῦτο, πίπτω ἀπὸ τὸν ἵππον καὶ θραύω τὸν βραχίονά μου· ἀντὶ δὲ νὰ μείνω ἐγκαταλελειμμένος εἰς τὸν δρόμον, ἔρημος καὶ ἀθεράπευτος, ἡ καλή μου τύχη μὲ ῥίπτει εἰς χεῖρας τοῦ χαριεστέρου, τοῦ

ἀριλοκερδεστέρου, τοῦ ἐπιτηδειοτέρου ἰατροῦ τῆς Τοσκάνης, ὅστις ἀναλαμβάνει νὰ γίνῃ σωτὴρ καὶ φίλος μου· ἡ πολυτάραχος ζωὴ τὴν ὁποίαν διάγω, ἰατρέ μου, δὲν μὲ συνείθισεν εἰς τοιαύτας ἀποζημιώσεις.

Ῥαβιέννας.

Ἐξεπλήρωσα τὸ χρέος μου πρὸς ἄνδρα ἔνδοξον.

Σαλβατώρ.

Δὲν ἀρκεῖ λοιπὸν ὅτι μ' ἐθεράπευσας, ἀλλὰ μὲ ἐγκωμιάζεις προσέτι. Εἰπέ με τόρα, ἰατρέ, ὡς τίνα μὲ θαυμάζεις; Πρόσεξε καλὰ μὴ διακινδυνεύσῃς τὴν ὑπόληψίν σου, ἐπαινῶν ἄνθρωπον, μετερχόμενον ἀλληλοδιαδόχως καὶ συγχρόνως μάλιστα πολλὰ ἐπαγγέλματα, ποιητὴν, μουσικὸν, ὑποκριτὴν, στρατιώτην, συνωμότην, καὶ λῃστὴν, ὡς λέγουσιν ἀγαθοί τινες φίλοι....

Ῥαβιέννας.

Τὸ κατ' ἐμὲ θαυμάζω μάλιστα τὸν μέγαν ζωγράφον.

Σαλβατώρ.

Φαίνεται, ὅτι δὲν εἶσαι ὁμότεχνος.

Ῥαβιέννας.

Πῶς λέγεις τοῦτο;

Σαλβατώρ.

Ἀ! ἰατρέ μου, ζωγράφος ὢν, ἤθελες πράξει ὅ,τι πράττουσιν οἱ ὁμότεχνοί μου· ἤθελες ὁμολογήσει, ὅτι ἔχω ὅλα τὰ προτερήματα, ἐκτὸς ἐκείνου δι' ὃ ἡ μνήμη μου θέλει ἴσως διασωθῇ μετὰ θάνατον. Ἄκουσε ὅλους τοὺς ἀντιζήλους μου· θέλουν σὲ εἰπεῖ, ὅτι στιχουργῶ ἀρκετὰ ἐπιτηδείως, ἀρκεῖ νὰ μὴ τοὺς ἐκέντησα εἰς τὰς σατύρας μου· ὅτι εἶμαι ὑποκριτὴς ἐξαίσετος, ἀρκεῖ νὰ μὴ ἐνέπαιξα τὰς ἀδυναμίας των· ὅτι αὐλῶ ὄχι ἀδεξίως· ὅτι ἠγωνίσθην γενναιότατα ἐν Νεαπόλει μετὰ τοῦ ὑπερμάχου τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας Μαζανιέλλου, κλπ. κλπ. ἀλλ' ὅτι εἶναι δυστύχημα νὰ ματαιοπονῶ ζωγραφῶν.

Ῥαβιέννας.

Καὶ ὅμως! τίς ἐξ αὐτῶν κατώρθωσέ τι τὸ δυνάμενον νὰ παραβληθῇ πρὸς ἓν καὶ μόνον τῶν ἀριστουργημάτων σου;

Σαλβατώρ.

Σὲ λέγω πάλιν, φίλτατε Βαρνάρδε, δὲν εἶσαι ζωγράφος.

Ῥαβιέννας.

Τίς οἶδε;

Σαλβατώρ.

Πῶς! εἶναι δυνατόν!... τόσῳ χειρότερα.

Ῥαβιέννας.

Διατὶ τάχα;

Σαλβατώρ.

Διότι ἐπεθύμουν ἡ φιλία μας νὰ διαρκέσῃ πολύ.

Ῥαβιέννας.

Δὲν ἐννοῶ τὶ λέγεις.

Σαλβατώρ.

Παίζεις βέβαια, δὲν εἶναι ἀληθές; Ἀλλ' ἂν τωόντι εἶσαι ζωγράφος, μὴ μὲ δείξῃς ποτὲ κἀνὲν προϊὸν τῆς γραφίδος σου.

Ῥαβιέννας.

Ἀλλ' ἐγὼ ἠρχόμην μάλιστα νὰ σὲ παρακαλέσω νὰ μὲ εἰπῇς τὴν γνώμην σου περὶ μιᾶς εἰκόνος τὴν ὁποίαν πρὸ μικροῦ ἐτελείωσα.

Σαλβατώρ.

Δὲν θέλω σὲ εἰπεῖ τὴν γνώμην μου· μείνωμεν φίλοι, Βερνάρδε. Ἔχω τὴν δυστυχίαν νὰ λέγω πάντοτε τὴν ἀλήθειαν.

Ῥαβιέννας.

Καὶ ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν ζητῶ νὰ μὲ εἰπῇς· οὐδὲ θέλω ὀργισθῆ, ὅσῳ σκληρὰ καὶ ἂν ᾖναι.

Σαλβατώρ.

Ὦ! τόρα σὲ πιστεύω· οὕτως ὁμιλοῦν ὅλοι οἱ φιλότεχνοι· φίλε μου, διατὶ ἔρχεσαι νὰ προκαλέσῃς τὴν εἰλικρίνειάν μου καὶ νὰ καταστρέψῃς τὰ πλάσματα τῆς φαντασίας σου; Εὐχαριστήσου εἰς τὰ ἐγκώμια τῶν οἰκείων· δεῖξε τὰς εἰκόνας σου εἰς τὸν πατέρα σου, εἰς τὴν μητέρα σου, εἰς τὴν ἀδελφήν σου, εἰς τὴν ἐρωμένην σου· ἔσο ἔξοχος ζωγράφος παρὰ τῇ ἑστίᾳ σου, καὶ ἐξακολούθει ὤν, ὡς πρὸς τὸ κοινὸν, ὡς καὶ πρὸς ἐμὲ, οὐδὲν ἄλλο ἢ ἔξοχος χειρουργός.

Ῥαβιέννας.

Πρόκειται περὶ τῆς τύχης μου· πρόκειται νὰ στείλω τὴν εἰκόνα μου εἰς τὸ ζωγραφικὸν διαγώνισμα.

Σαλβατώρ.

Εἰς τὸ ζωγραφικὸν διαγώνισμα! Ἰατρέ μου, ἀνάγκη νὰ σὲ ἀποτρέψω ἀπὸ τὴν μωρίαν αὐτήν· ἔστω λοιπόν· φέρεμε τὴν εἰκόνα σου, ἐνόσῳ εἶναι καιρὸς ἀκόμη νὰ σωθῇς.

Ῥαβιέννας.

Τρέχω νὰ σὲ τὴν φέρω.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

ΣΑΛΒΑΤΩΡ ΡΟΖΑΣ. ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ ΡΑΒΙΕΝΝΑΣ. ΚΑΛΜΑΡΙΣ.

Καλμαρις, *ὑπανοίγων τὴν θύραν καὶ εἰσάγων δι' αὐτῆς μόνην τὴν κεφαλήν.*

Μὲ συγχωρεῖτε· ἐδῶ κατοικεῖ ὁ περίφημος Σαλβατὼρ Ῥόζας;

Σαλβατώρ, *προβαίνων πρὸς τὴν θύραν.*

Ἐδῶ μάλιστα· ἐγὼ εἶμαι ὁ Σαλβατὼρ Ῥόζας, πρόθυμος εἰς τὰς προσταγάς σας. Πρὸς τίνα ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ὁμιλῶ;

Καλμαρις.

Ὀνομάζομαι Ἀνδρέας Καλμαρις καὶ εἶμαι πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας τοῦ ἁγίου Καρόλου.

Σαλβατώρ.

Πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας! τιμὴ μεγάλη δι' ἐμὲ ἡ ἐπίσκεψίς σας, κύριέ μου!.. Κατὰ τὶ δύναμαι νὰ χρησιμεύσω εἰς τὴν ἀκαδημίαν καὶ εἰς τὸν πρόεδρόν της;

Καλμαρις.

Μετὰ δύμηνον ἐν τῇ πόλει ἡμῶν διατριβήν σας, ἴσως θεωρήσετε, ὅτι ἐνεφανίσθην εἰς ὑμᾶς ἐξώρας ὁπωσοῦν, κύριε Σαλβατώρ· ἀλλὰ μὲ ἐβεβαίωσαν, ὅτι δὲν ἐδέχεσθε.

Σαλβατώρ.

Πεσὼν ἀπὸ τοῦ ἵππου καὶ πληγωθεὶς, ἠναγκάσθην νὰ μείνω ἐπὶ πολὺν χρόνον δέσμιος εἰς τὴν κλίνην μου· καὶ ἰδοὺ ὁ δεσμοφύλαξ ἢ μᾶλλον ὁ ἐλευθερωτής μου (δεικνύων τὸν Βερνάρδον Ῥαβιένναν).

ΚΑΛΜΑΡΙΣ, *σφόδρα ταραττομένος ἰδὼν τὸν Ραβιέννην.*

Ἀ! ὑμεῖς εἶσθε, ἰατρέ... φίλτατε Βερνάρδε;

ΡΑΒΙΕΝΝΑΣ, *τεθορυβημένος ἐπίσης ὁπωσοῦν.*

Ὑπηρέτης σας, Κύριε Κάλμαρι. Ναί, ἐγὼ ἔλαβον τὴν τιμὴν νὰ θεραπεύσω τὸν κύριον Σαλβατώρ. (Πρὸς τὸν Σαλβατώρ). Ὑγίαινε, ἔνδοξε Σαλβατώρ· μὴ λησμονῇς τὰς παραγγελίας μου. (Ἰδίᾳ πρὸς τὸν αὐτὸν) Σὲ παρακαλῶ νὰ μὴν εἰπῇς τι εἰς τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν περὶ τῆς ὁμιλίας μας (ἀπέρχεται).

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ.

ΣΑΛΒΑΤΩΡ ΡΟΖΑΣ. ΚΑΛΜΑΡΙΣ.

Καλμαρις.

Γνωρίζετε αὐτὸν τὸν Ῥαβιένναν;

Σαλβατώρ.

Εἶναι ὁ χειρουργὸς ὅστις μὲ ἀπέδωκε τὴν χρῆσιν τοῦ βραχίονός μου.

Καλμαρις.

Ἅμα παύσετε τοῦ νὰ ἔχετε ἀνάγκην αὐτοῦ, θέλετε πράξει καλῶς, πιστεύσατέ με, νὰ τὸν πληρώσετε καὶ νὰ μὴ τὸν δεχθῆτε πλέον· εἶναι ἐκ τῶν πανουργων ἐκείνων ἀνθρώπων, οἵτινες, ἅπαξ παρεισδύσαντες εἰς τὴν οἰκίαν σας, κατορθόνουν νὰ δεσπώσωσιν ἐν αὐτῇ, ἂν τοὺς ἀφήσετε....

Σαλβατώρ, *διακόπτων αὐτόν.*

Λάβετε τὴν καλωσύνην νὰ καθήσετε, κύριέ μου, καὶ εἰπέτε με τί ἐπιθυμεῖτε. Ἦλθετε ἴσως ν' ἀγοράσετε κάμμίαν εἰκόνα μου;

Καλμαρις.

Ἴσως.

Σαλβατώρ, παροξυνθείς.

Ἴσως... Ὅπως ἀγαπᾶτε!

Καλμαρις.

Ἐννοῶ, ὅτι τοῦτο ἐξαρτᾶται ἀπὸ ὑμᾶς.

Σαλβατώρ.

Ἠξεύρετε, κύριέ μου, ὅτι ὁ θέλων ν' ἀγοράσῃ τὰς εἰκόνας μου πρέπει νὰ πληρώσῃ τὴν τιμὴν τὴν ὁποίαν ζητῶ· συγκατάβασιν δὲν δέχομαι.

Καλμαρις.

Δὲν ἔχω σκοπὸν νὰ ζητήσω ἀπὸ ὑμᾶς συγκατάβασίν τινα ὡς πρὸς τὴν τιμήν.

Σαλβατώρ.

Τότε ἡ ὑπόθεσίς σας ἐτελείωσεν.

Καλμαρις.

Ἴσως πάλιν... ὅταν μάθετε τὰς συμφωνίας μου.

Σαλβατώρ.

Σᾶς ἐννοῶ, κύριέ μου. Θέλετε νὰ μὲ πληρώσετε εἰς προθεσμίας μακράς. Κατὰ δυστυχίαν, τὸ βαλάντιόν μου εἶναι κενόν· ἠναγκάσθην νὰ φύγω ἀπὸ τὴν Ῥώμην, ὅπου κατώρθωσαν νὰ ἐρεθίσωσι τὸν πάπαν κατ' ἐμοῦ, χωρὶς νὰ λάβω καιρὸν νὰ ἐπισκεφθῶ τοὺς χρεώστας μου· μόλις ἐπρόφθασα νὰ βάλω εἰς τὴν θήκην της καὶ νὰ ἐπάρω μαζί μου μίαν εἰκόνα, τὴν ὁποίαν δὲν δύναμαι νὰ παραχωρήσω εἰμὴ ἐπὶ μετρητοῖς.

Καλμαρις.

Κ' ἐγὼ ἐννοῶ νὰ τὴν ἀγοράσω ἐπὶ μετρητοῖς. Ἐδείξατε τὴν εἰκόνα αὐτὴν εἰς κἀνένα ἄλλον τεχνίτην τῆς πόλεώς μας;

Σαλβατώρ.

Εἰς κἀνένα. Ἀρκεταὶ ἐπικρίσεις γίνονται περὶ τῶν ἔργων μου ἀφοῦ ἐξέλθωσι τοῦ ζωγραφείου μου, ὥστε φροντίζω νὰ μὴ κακολογηθῶσιν ἐκ προοιμίου.

Καλμαρις.

Φρονιμώτατον τοῦτο, καὶ σᾶς ἐγκρίνω καθ' ὁλοκληρίαν.

Σαλβατώρ.

Ἐπὶ τὸ προκείμενον λοιπὸν, κύριε πρόεδρε.

Καλμαρις.

Ἠξεύρετε ὅτι αὔριον ἡ τῆς ζωγραφικῆς Ἀκαδημία μας διανέμει τὰ βραβεῖα αὐτῆς.

Σαλβατώρ.

Ναὶ τὸ ἠξεύρω· πεντακόσια τάλληρα εἰς τὸ ἄριστον τῶν ἔργων, διακόσια εἰς τὸ δευτερεῦον.

Καλμαρις.

Ἔχετε σκοπὸν νὰ συναγωνισθῆτε;

Σαλβατώρ.

Πρῶτον, ἐλπίζω νὰ λάβω περισσότερα τῶν ἑπτακοσίων ταλλήρων διὰ τὴν μίαν καὶ μόνην εἰκόνα τὴν ὁποίαν εἰμπορῶ νὰ στείλω εἰς τὸν συναγωνισμόν· καὶ, δεύτερον, ἐπειδὴ ἔχω ἀκόμη ἱκανὴν χρείαν τῆς ὑπολήψεώς μου, δὲν συμφέρει νὰ τὴν ἐκθέσω εἰς τὸν ἐλάχιστον κίνδυνον.

Καλμαρις.

Ἐγκρίνω καὶ πάλιν τὸν σκοπόν σας, καὶ ἀποφασίζω ἤδη ν' ἀγοράσω τὴν εἰκόνα σας,... ἂν ὅμως δέχεσθε νὰ μὲ τὴν παραχωρήσετε δι' εἴκοσι χιλιάδας ταλλήρων!

Σαλβατώρ.

Δι' εἴκοσι χιλιάδας ταλλήρων!.. λάβετέ την ἀμέσως, κύριέ μου, καὶ σᾶς ἐξομολογοῦμαι, ὅτι οὐδεμία τῶν εἰκόνων μου μὲ ἔφερε τοσοῦτον ποσόν· ἀλλὰ δὲν τὴν εἴδατε ἀκόμη...

Καλμαρις.

Δὲν ἔχω ἀνάγκην νὰ τὴν ἰδῶ εἰμὴ ὅταν τὴν πληρώσω, ἂν εἴμεθα σύμφωνοι.

Σαλβατώρ.

Ἀλλὰ εἴμεθα πληρέστατα, κύριε πρόεδρε.

Καλμαρις.

Μὴν τρέχετε, παρακαλῶ· ἐννοῶ νὰ ἀγοράσω μετὰ τῆς εἰκόνος καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ λέγω, ὅτι ἐγὼ ἐζωγράφισα αὐτήν.

Σ α λ β α τ ώ ρ.

Παίζετε βεβαίως, κύριέ μου! . . . ; μήπως δὲν σᾶς ἀρκοῦν τὰ προτερήματά σας;

Κ ά λ μ α ρ ι ς.

Ναί, ἔχω προτερήματά τινα, ἀναμφιβόλως, καὶ μεταξὺ τῶν ἄλλων, δύναμαι νὰ κρίνω ἀσφαλῶς ὁπωσοῦν περὶ ζωγραφικῆς· ἠξεύρω νὰ διακρίνω τὴν καλὴν ἀπὸ τὴν κακὴν εἰκόνα. Ἄλλοτε μάλιστα καὶ μετεχειρίσθην τὴν γραφίδα μου. Κατ' εὐτυχίαν ἐννόησα μετ' ὀλίγον, ὅτι εἰμπορῶ νὰ γίνω ἄριστος κριτὴς, ἄριστος ἐκτιμητὴς, φιλοτέχνης διακεκριμένος, ἀλλ' ὅτι ἡ φύσις δὲν μὲ ἔδωκε τὴν μεγαλοφυΐαν, δι' ἧς καὶ μόνης δύναταί τις νὰ γίνῃ ἀριστοτέχνης.

Σ α λ β α τ ὼ ρ, *ἰδίᾳ.*

Ἀ! φίλτατε Βερνάρδε μου! τί κρῖμα νὰ μὴ συλλογίζεσαι καὶ σὺ τόσον ὀρθῶς. (Γεγωνυίᾳ τῇ φωνῇ.) Ἀλλὰ τότε, κύριέ μου, ἰδιατί ἔχετε τὴν ματαιότητα νὰ ἐπιζητῆτε σήμερον τὴν δόξαν αὐτὴν, τὴν ὁποίαν τοσοῦτον φρονίμως ποιοῦντες ἐπαύσατε διώκοντες; Μὲ συγχωρεῖτε διὰ τὸ θάρρος μου, μὲ φαίνεσθε ὅμως ἀνακόλουθος.

Κ ά λ μ α ρ ι ς.

Κύριε Σαλβατὼρ, ἐρῶ.

Σ α λ β α τ ώ ρ.

; Τὸν τίτλον τοῦ ζωγράφου;

Κ ά λ μ α ρ ι ς.

Ὄχι, ὀρφανὴν κόρην ἐπιτροπευομένην παρ' ἐμοῦ.

Σ α λ β α τ ώ ρ.

Ἄλλη ἄνοια, διὰ τὰς ὑπολεύκους τρίχας σας.

Κ ά λ μ α ρ ι ς.

Σύμφημι· ἀλλ' ἀκούσατε ὅλην τὴν ἐξομολόγησίν μου. Ὁ πατὴρ τῆς Λαύρας ἦτο ἔτι μᾶλλον ἐνθουσιωδέστερον ἐμοῦ προσηλωμένος εἰς τὴν τέχνην τοῦ Ῥαφαὴλ καὶ τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου. Ἐν τῇ διαθήκῃ του, δι' ἧς μὲ διώρισεν ἐπίτροπον τῆς θυγατρός του, διέταξεν, ὅτι αὕτη δὲν θέλει λάβει σύζυγον εἰμὴ ζωγράφον, καὶ ζωγράφον βραβευθέντα ὑπὸ τῆς ἀκαδημίας μας· ἔρχομαι λοιπὸν νὰ ἀγοράσω ἀπὸ ὑμᾶς συγχρόνως τὴν δόξαν καὶ τὴν εὐτυχίαν μου.

Σ α λ β α τ ώ ρ.

; Καὶ ἡ κόρη ἐκείνη σᾶς ἀγαπᾷ βεβαίως;

Κ ά λ μ α ρ ι ς.

Εἶμαι βέβαιος ὅτι δὲν ἀγαπᾷ ἄλλον, καὶ τοῦτο μὲ ἀρκεῖ· ἐφρόντισα νὰ μὴ βλέπῃ κανένα.

Σ α λ β α τ ώ ρ.

; Καὶ ἂν κατὰ τύχην ἡ εἰκών μου δὲν βραβευθῇ;

Κ ά λ μ α ρ ι ς.

Ἀνατίθημι τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν εὐσυνειδησίαν σας· ἡ συμφωνία μας θέλει εἶναι ἄκυρος, ὑποθέτω.

Σ α λ β α τ ὼ ρ, *ἰδίᾳ.*

Ἐγὼ λοιπὸν πρόκειται νὰ τρέξω ὅλους τοὺς κινδύνους· μεγάλη γενναιότης! Νὰ ἰδῶμεν. (Γεγωνυίᾳ τῇ φωνῇ.) Κύριέ μου, δέχομαι τὴν συμφωνίαν· εἰμπορεῖτε νὰ φέρετε τὰ χρήματα, κ' ἐγὼ ἐν τούτοις ἐκβάλλω τὴν εἰκόνα ἀπὸ τὴν θήκην της.

Κ ά λ μ α ρ ι ς.

Ἐντὸς ἡμισείας ὥρας, ἐπανέρχομαι. (ἀπέρχεται).

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ.

ΣΑΛΒΑΤΩΡ ΡΟΖΑΣ, *μόνος.*

Ἀ! κύριε πρόεδρε, γνωρίζετε τὴν ζωγραφικήν! Ἀλλὰ πόσον κακῶς γνωρίζετε τὴν φιλαυτίαν τῶν ζωγράφων! . . Πῶς! ἐπιφυλάττεσθε νὰ λύσετε τὴν συμφωνίαν, ἐὰν τὸ ἔργον μου δὲν βραβευθῇ! καὶ ὑποθέτετε ὅτι θέλω οὕτως ἐκτεθῆ δωρεὰν εἰς τὴν κρίσιν μωρῶν τινων ἀνθρώπων ἢ εἰς τὸν φθόνον τῶν τεχνιτῶν ἐκείνων, οἵτινες εὐχαρίστως στεφανοῦσι τὴν μετριότητα, διὰ νὰ ἀδικήσωσι καὶ νὰ ἐκφυλίσωσι τὴν ἀληθῆ εὐφυΐαν! . . . Ὁμολογῶ ὅτι ἐφέρθητε ἐπιτηδείως· εἴκοσι χιλιάδες ταλλήρων εἶναι μέγας πειρασμὸς διὰ τὸν Σαλβατὼρ, φυγάδα ὄντα καὶ ἔχοντα κενὸν τὸ βαλάντιον· ἀλλὰ προτιμῶ νὰ ἀποθάνω τῆς πείνης . . . Διπλασία ταύτης ποτότης δὲν ἤθελε μὲ παραμυθήσει διὰ τὴν ὕβριν, ἥτις εἰμπορεῖ νὰ προστριβῇ εἰς τὴν εἰκόνα μου . . . . ; Δὲν θέλω ἄρά γε εὕρει τρόπον νὰ διαπαιδαγωγήσω ἐντίμως τὸν ἀγαθὸν αὐτὸν πρόεδρον, ἐπιφυλαττόμενος νὰ τὸν ἀποδώσω τὰ χρήματά του, ἐὰν ἡ συμφωνία δὲν τὸν χρησιμεύσῃ; Τῳόντι, σήμερον δὲν ἔχω χρείαν εἰμὴ δανείου. Ἀ! ἀκούω τὸν Ῥαβιένναν ἐρχόμενον μὲ τὸ ἀριστούργημά του . . . . Αὐτὸς ἴσως διευκολύνει τὴν ὑπόθεσίν μου.

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ.

ΣΑΛΒΑΤΩΡ ΡΟΖΑΣ. ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ ΡΑΒΙΕΝΝΑΣ, *κατόπιν τοῦ ὁποίου ἔρχεται ἄνθρωπος φέρων εἰκόνα, ὑπὸ μεγάλης ὀθόνης περιτετυλιγμένην, ἣν ἀποτίθησι πλησίον τῆς ὑποβάθρας.*

Ῥ α β ι έ ν ν α ς, *πρὸς τὸν φέροντα τὴν εἰκόνα ἄνθρωπον.*

Ἄφες ἐδῶ τὸ φορτίον σου. (Ὁ ἄνθρωπος ἐξέρχεται. Πρὸς τὸν Σαλβατώρ.) ; Ἠξεύρετε τί σᾶς ἔφερα;

Σ α λ β α τ ώ ρ.

Ναί, ἰατρέ μου· ἀλλὰ πρὶν τὸ ἰδῶ, εἰπέ με τί ἔκαμες εἰς τὸν γέροντα πρόεδρον τῆς ἀκαδημίας τοῦ ἁγίου Καρόλου· δὲν φαίνεται νὰ ἦναι φίλος σου.

Ῥ α β ι έ ν ν α ς.

Ἐλπίζω ὅτι ἐφύλαξας τὸ μυστικόν μου· ὁ κύριος Κάλμαρις εἶναι ὁ δράκων μιᾶς νέας Ἑσπερίδος. Ἡ παρ' αὐτοῦ ἐπιτροπευομένη Λαῦρα εἶναι ἡ ὡραιοτέρα κόρη τῆς Φλωρεντίας.

Σ α λ β α τ ώ ρ.

; Τὴν γνωρίζεις; Μὲ εἶπεν, ὅτι κατῴκησεν ἕως τώρα νὰ μὴ τὴν ἴδῃ κανείς.

Ῥ α β ι έ ν ν α ς.

Πρὸ ἑνὸς ἔτους τὴν βλέπω καθ' ἑκάστην σχεδόν.

Σ α λ β α τ ώ ρ.

; Συναντᾶσαι αὐτοῦ;

Ῥ α β ι έ ν ν α ς.

Ἐλπίζω ὅτι οὔτε κἂν τὸ ὑποπτεύει. Πρὸ δεκαοκτὼ μηνῶν ὁ ζηλότυπος γέρων μὲ ἐκάλεσε διὰ νὰ τὸν φλεβοτομήσω. Τότε πρώτην φορὰν εἶδον τὴν κόρην ἐκείνην εἰσελθοῦσαν εἰς τὸ δωμάτιόν του. Ἐκπλαγεὶς ὑπὸ τῆς ἀμιμήτου αὐτῆς καλλονῆς, δὲν ἠδυνάμην ν' ἀποτρέψω τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπὸ τὴν οὐράνιον ὀπτασίαν, ἀλλ' ἤδη ὁ Κάλμαρις τὴν ἔλεγε μὲ φωνὴν αὐστηράν. «Ἄπελθε ἀπὸ ἐδῶ· κανεὶς δὲν σὲ ἐζήτησεν.» Ἐξελθούσης δὲ αὐτῆς, στρέψας τὸν λόγον πρὸς ἐμέ· «Κύριε χειρουργὲ, μὲ εἶπε, σᾶς εἶμαι πολλὰ ὑπόχρεως, ἀλλὰ ἐλπίζω νὰ μὴ λάβω πλέον χρείαν τοῦ νυστηρίου σας, θείᾳ χάριτι.» Ἀπῆλθον, ἀλλ' ἀπεφάσισα νὰ κινήσω πάντα λίθον διὰ νὰ ἰδῶ πάλιν τὴν ὡραίαν Λαῦραν. Ἐν τούτοις, ὅσας καὶ ἂν ἐπενόουν προφάσεις διὰ νὰ πλησιάσω τὸν κηδεμόνα της, ἀπεκρουόμην πάντοτε· μάτην περιεπλανώμην κύκλῳ τῆς οἰκίας, οἱ ὀφθαλμοί μου δὲν ἀπήντων εἰμὴ τὰ ὄμματα τοῦ Ἄργου ἐκείνου, τὰ ὁποῖα μὲ κατεσκόπευον καὶ μὲ ἐνέπαιζον.

Σ α λ β α τ ώ ρ.

Δὲν ἀπορῶ ἤδη διατὶ σὲ φοβεῖται.

Ῥ α β ι έ ν ν α ς.

Ἡ τύχη τελευταῖον μ' ἐβοήθησε. Μίαν ἡμέραν εἶχον μείνει ὑπὲρ τὴν συνήθη ὥραν καὶ μόνος εἰς τὴν πινακοθήκην τῆς Ἀκαδημίας, θεωρῶν τὰς εἰκόνας τῶν ἀριστοτεχνῶν, καὶ ἐλεεινολογῶν τὸν Ῥαφαὴλ, διότι δὲν ἐγνώρισε καλλονὴν ὁμοίαν ἐκείνης, ἥτις μὲ ἐνέπνευσε τὸν ἔρωτά μου, ὅτε ὁ Κάλμαρις, παρεισαγαγὼν μετὰ προσοχῆς τὴν φαλακρὰν αὐτοῦ κεφαλὴν διὰ θύρας ἡμιανεῳγμένης, καὶ γνωρίσας με· «κλείσατε, εἶπε μὲ δυσαρέσκειαν, τὴν πινακοθήκην, ἡ ὥρα παρῆλθεν.» Ἀπῆλθον μὲ βῆμα βραδὺ, πεπεισμένος, ὅτι ἡ Λαῦρα δὲν ἦτο μακρὰν, καὶ μόλις ἐπάτησα τὸ κατώφλιον τῆς θύρας, ἤκουσα τῳόντι φωνὴν γλυκεῖαν ἀναμιγνυομένην εἰς τὴν βραγχώδη φωνὴν τοῦ πολιοτρίχου γεροντίου. Ἀμέτως ἔκαμα τὸ σχέδιόν μου περὶ τοῦ πρακτέου· ἐδελέασα τὸν θυρωρὸν, ὅστις ὑπεσχέθη νὰ μὲ δέχεται εἰς τὴν πινακοθήκην κατὰ πᾶσαν ὥραν καὶ νὰ μὲ ἀφίνῃ εἰς αὐτὴν ὅσον θέλω. Ἔπρεπεν ἤδη νὰ εὕρω τρόπον νὰ κρύπτωμαι αὐτόθι καὶ ὁ τρόπος εὑρέθη· εἰς τὸν μέγαν τῆς πινακοθήκης πρόδομον ὑπάρχουσι δύο σκηνὴ περιέχοντες τὰ κηρόπλαστα εἴδωλα δύο μεγάλων τεχνιτῶν, περιβεβλημένα τὰ ἱμάτια τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν οὗτοι ἔζων καὶ ὑπὸ παραπετάσματος ἀπὸ τὸν κονιορτὸν προφυλαττόμενα. Διὰ τῆς συνδρομῆς τοῦ θυρωροῦ, μετέθεσα τὸν γέροντα Σιμαβύαν, ἐφόρεσα τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἔβαλα καὶ αὐτὸν τὸν λευκὸν πώγωνά του καὶ ἀνέβην ἐπὶ τοῦ βάθρου του.

Σ α λ β α τ ώ ρ.

Τὸ πρᾶγμα ἀποβαίνει περίεργον· λέγε.

Ῥ α β ι έ ν ν α ς.

Μόλις ἤμην πρὸ ἡμισείας ὥρας εἰς τὴν θέσιν μου, καὶ ἰδοὺ ἔρχεται ὁ φίλος πρόεδρος, ῥίπτει τὸ ἐταστικὸν αὐτοῦ βλέμμα, ἐξέρχεται καὶ ἐπανέρχεται . . . ὑποθέτετε μὲ ποῖον . . . μὲ τὴν Λαῦραν, τὴν ὁποίαν ἀφίνει εἰς αὐτὸν ἐκεῖνον τὸν πρόδομον καὶ ἔπειτα μεταβαίνει εἰς τὰς ὑποθέσεις του. Ἡ καρδία μου ἔπαλλε . . . τὰ γόνατά μου ἔτρεμον . . . οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς Λαύρας διευθύνθησαν κατὰ τύχην πρὸς τὸν σηκόν μου· τότε ἀνέσυρα τὸ παραπέτασμα καὶ ὁ γέρων Σιμαβύας προσέπεσεν εἰς τὰ γόνατα τῆς ἐκπεπληγμένης νέας. Κατ' εὐτυχίαν κατῴκησα νὰ πραΰνω τὸν πρῶτον αὐτὸν τρόμον της, καὶ τὸ στρατήγημα τοῦ ἔρωτός μου ἐφάνη ἐπὶ τέλους εἰς αὐτὴν ὄχι ἄχαρι. Δὲν εἶχον δυνηθῆ νὰ τὴν ἰδῶ πλέον ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἡ πρώτη συνέντευξίς μας τοιοῦτον παρώργισε τὸν κηδεμόνα της· ἀλλ' ἡ περιδεὴς αἰχμάλωτος τοῦ Κάλμαρι εἶχε παρατηρήσει τὰς περὶ τὴν ἀκαδημίαν περιπλανήσεις μου. Ἑνὶ λόγῳ, μ' ἐπληροφόρησεν ὅτι τὴν αὐτὴν ὥραν ἑκάστης ἡμέρας ὁ Κάλμαρις τὴν ἔκλειεν εἰς τὸν πρόδομον αὐτόν· διότι ἦτο ἠναγκασμένος νὰ δέχεται τότε εἰς τὴν οἰκίαν του τοὺς ἀκαδημαϊκοὺς καὶ τοὺς ἄλλους τεχνίτας. Ἡ δὲ Λαῦρα διεσκέδαζε τὰς ὥρας ἐκείνας ἀντιγράφουσα εἰκόνας· διότι ἀγαπᾷ τὴν τέχνην καὶ δὲν ζωγραφίζει κακά.

Σ α λ β α τ ώ ρ.

Καὶ λοιπὸν ἐπὶ ἓν ἔτος συνεργάζεσαι μαζίτης· ἰδωμεν τελευταῖον τὸ περίφημον αὐτὸ ἀριστούργημα.

Ῥ α β ι έ ν ν α ς, *ἐπιθέτων τὴν εἰκόνα του ἐπὶ τοῦ ὑποβάθρου τοῦ Σαλβατὼρ καὶ ἀποκαλύπτων αὐτήν.*

Φίλτατε Σαλβατὼρ, αὐτὴ μὲ κατέπεισεν ὅτι εἰμπορῶ νὰ γίνω καὶ ζωγράφος· ἀλλ' ἀγνοεῖ εἰσέτι τὴν προόδον μου, καὶ πρὶν τὴν δείξω τὴν εἰκόνα μου, πρὶν στείλω αὐτὴν εἰς τὸ διαγώνισμα, ἐπεθύμουν νὰ μὲ εἰπῇς ἐὰν δὲν ἦναι ὅλως αὐτῆς ἀναξία.

Σ α λ β α τ ὼ ρ, *θεωρῶν τὴν εἰκόνα μὲ πολλὴν ἀπορίαν.*

Πῶς! ; ἐσὺ, ὁ Βερνάρδος Ῥαβιέννας, ἐζωγράφισας τὴν εἰκόνα ταύτην;

Ῥ α β ι έ ν ν α ς.

Ναί, ἔνδοξέ μου τεχνίτα!

Σ α λ β α τ ώ ρ.

; Ἐσὺ κατεσκεύασας τοὺς ὡραίους αὐτοὺς τύπους, ἐν οἷς τοσοῦτον ἐπιτηδείως συνδυάζεται ἡ χάρις τῆς γυναικὸς καὶ τῆς θεαίνης ἡ χάρις; Ἐσὺ εἰκόνισας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοὺς, τῶν ὁποίων τὸ μειδίαμα ἐκφράζει συγχρόνως τὸν ἔρωτα καὶ τὴν αἰδῶ· τὰ ὑπὸ θείου μειδιάματος ἡμιανεῳγμένα χεῖλη; τὴν Δανάην αὐτὴν, ἥτις ἤθελε καταστήσει τὸν ἄνθρωπον ἐθνικὸν, ἐὰν συγχρόνως δὲν προέκειτο νὰ καταστήσῃ αὐτὸν ἀντίζηλον τοῦ Διός; . . . Ἀ! Βερνάρδε μου, ἐσὺ εἶσαι ἀριστοτέχνης.

Ῥ α β ι έ ν ν α ς.

; Ὁμιλεῖς σπουδάζων;

Σ α λ β α τ ώ ρ.

Ἔλα, μὴν ὑποκρίνεσαι τὸν μετριόφρονα· τοιαύτη εὐφυΐα ἔχει βεβαίως τὴν συνείδησιν τῆς ἀξίας της. Ναί, Ῥαβιέννε μου, μέγας εἶσαι τεχνίτης.

Ῥαβιέννας.

Φίλε μου! ἂν ηὐδοκίμησα, τὸ κατόρθωμα ὀφείλεται εἰς τὸν ἔρωτα. Ἔχεις πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν εἰκόνα τῆς Λαύρας· ὁπόσον εἶμαι εὐτυχὴς ἂν δὲν μὲ κολακεύῃς!

Σαλβατώρ.

Νὰ σὲ κολακεύσω!... Πιστευσέ με, Βερνάρδε, ὅτι ἡ Δανάη αὕτη ἤθελε μὲ προξενήσει τιμὴν ἀπαιτῶ μάλιστα ἀπὸ τὴν φιλίαν σου, νὰ μ' ἐπιτρέψῃς νὰ θεωρηθῶ ἐπὶ μίαν ὥραν ἐγὼ ὡς ζωγραφίσας αὐτήν.

Ῥαβιέννας.

Μὲ κάμνεις νὰ ὑπερηφανεύωμαι· ἀλλὰ, ἡποῖος εἶναι ὁ σκοπός σου;

Σαλβατώρ.

Θὰ τὸ ἰδῇς, Βερνάρδε· ἀλλ' ἐνθυμοῦ, ὅτι ἐπὶ μίαν ὥραν δὲν εἶσαι εἰμὴ ἐπιτήδειος χειρουργὸς, ἐγὼ δὲ εἶμαι ὁ ποιήσας τὴν Δανάην.

Ῥαβιέννας.

Μέχρι τοῦδε οὐδεὶς ἄλλος γνωρίζει τὸ μυστικόν μου.

Σαλβατώρ.

Τόσῳ καλήτερα! Ἄκουσε, κάποιος ἔρχεται. Ἔμβα εἰς τὸ παρακείμενον δωμάτιον καὶ μεῖνε ἐκεῖ ἕως οὗ τελειώσω τὴν συνέντευξίν μου μὲ ἄνθρωπον, ὅστις δὲν πρέπει πλέον νὰ σὲ ἰδῇ ἐδῶ.

(Ο Ραβιέννας εἰσέρχεται εἰς τὸ δωμάτιον).

ΣΚΗΝΗ ΕΒΔΟΜΗ.

ΣΑΛΒΑΤΩΡ. ΚΑΛΜΑΡΙΣ, *εἰσέρχεται φέρων μέγα καὶ πλῆρες βαλάντιον.*

Κάλμαρις.

Ἰδοὺ αἱ εἴκοσι χιλιάδες ταλλήρων. (Ὁ Σαλβατὼρ προσελθὼν εἰς τὴν θύραν, κλείει αὐτὴν μυστηριωδῶς). ἡΔιατὶ κλείετε τὴν θύραν;

Σαλβατώρ.

Μὲ φαίνεται ὅτι ἡ ὑπόθεσις τὴν ὁποίαν θὰ τελειώσωμεν εἶναι καλὸν νὰ μὴν ἔχῃ μάρτυρας.

Κάλμαρις.

Ἔχετε δίκαιον.

Σαλβατώρ,

δεικνύων αὐτῷ τὴν Δανάην τοῦ Ραβιέννα.

Ἰδοὺ ἡ εἰκών σας.

Κάλμαρις.

ἡΤί βλέπω; τί θαῦμα εἶναι αὐτὸ, κύριε Σαλβατώρ;

Σαλβατώρ.

Εἶναι τὸ πολυθρύλλητον ἐκεῖνο τῆς μυθολογίας θαῦμα· ὁ Ζεὺς καταπίπτων ἐν εἴδει χρυσῆς βροχῆς εἰς τοὺς κόλπους τῆς Δανάης.

Κάλμαρις.

Ὦ! Βλέπω ποῖον εἶναι τὸ ἀντικείμενον τῆς εἰκόνος ταύτης, καὶ δὲν εἶναι τοῦτο τὸ ὁποῖον μὲ ἐκπλήττει, ἀλλ' ἡ παράδοξος ὁμοιότης τῆς Δανάης μὲ τὴν Λαύραν μου. ἡΠῶς καὶ ποῦ εἴδατε αὐτὴν, κύριε Σαλβατώρ;

Σαλβατώρ.

Σᾶς ὀμνύω, ὅτι δὲν νομίζω νὰ ἀπήντησα αὐτὴν ποτέ.

Κάλμαρις.

Καὶ πῶς! εἶναι λοιπὸν τοῦτο γέννημα καθαρὸν τῆς φαντασίας σας! τῇ ἀληθείᾳ, ἔπρεπε νὰ ἔχω πεποίθησιν τοιαύτην, ὅτι οὐδ' ὑμεῖς, οὐδ' ἄλλος ἐκ τῶν τεχνιτῶνμας εἶδέ ποτε τὴν Λαῦραν, διὰ νὰ πιστεύσω εἰς τοὺς λόγους σας!... Κύριε Σαλβατὼρ, καλῶς ἐποίησα εἰπὼν εἰς ὑμᾶς τί προσφέρω διὰ τὸ ἀριστούργημά σας, πρὶν μὲ τὸ δείξετε· ἂν τὸ ἔβλεπα προηγουμένως, ἤθελον σᾶς δώσει ὅ τι ἔχω καὶ δὲν ἔχω διὰ νὰ τὸ ἀποκτήσω. ἡΑλλ' ἤδη εἶναι ἐλικόν μου;

Σαλβατώρ.

Ἐδικόν σας, ἀντὶ τῶν εἴκοσι χιλιάδων ταλλήρων. Βλέπω εὐχαρίστως, ὅτι ὁ ἐξοχώτατος κύριος Ζεὺς εἶναι εὐχαριστημένος ἀπὸ τὴν Δανάην του.

Κάλμαρις.

Δότε με τὴν ἄδειαν νὰ τὴν ἐπάρω.

Σαλβατώρ.

ἡΜὲ τὰ σωστάσας; ἂν σᾶς ἔβλεπον ἐξερχόμενον ἀπὸ τοῦ ζωγραφείου μου μετὰ τῆς εἰκόνος ταύτης... Ὄχι, τὴν στέλλω λαθραίως, ὡς ἔργον ἀνώνυμον.

Κάλμαρις.

Ἔχετε καὶ πάλιν δίκαιον. Σᾶς ἀφίνω τὰς εἴκοσι χιλιάδας τῶν ταλλήρων· ἀλλὰ λάβετε τὴν καλωσύνην νὰ ὑπογράψετε τὸ μικρὸν τοῦτο ἔγγραφον, ἀναπληροῦντες τὰ κενὰ αὐτοῦ μέρη.

Σαλβατώρ.

Προθύμως, ἀφοῦ τὸ ἀναγνώσω. (Ἰδίᾳ). Πάντα ἐπρονόησεν. (Ἀναγινώσκει)· «Ὁ ὑπογραινόμενος, Σαλβατὼρ Ῥόζας, παραιτοῦμαι τοῦ δικαιώματος τοῦ νὰ ἀναγνωρίσω ἐμαυτὸν ὡς ποιήσαντα τὴν εἰκόνα τὴν παριστῶσαν... τὴν Δανάην... ὑποχρεούμενος, ἂν ἀπαιτήσω ποτὲ αὐτὴν, νὰ ἀποδώσω προηγουμένως εἰς τὸν κύριον Ἀνδρέαν Κάλμαριν τὴν ποσότητα τῶν εἴκοσι χιλιάδων ταλλήρων, τὴν ὁποίαν ἔλαβον παρ' αὐτοῦ ὡς ἀντίτιμον τῆς εἰρημένης ὑπὲρ αὐτοῦ παραιτήσεώς μου.» Δὲν ἔχω κἀμμίαν δυσκολίαν νὰ ὑπογράψω τοῦτο, φίλτατε πρόεδρε (ὑπογράφει).

Κάλμαρις, *ἀφοῦ ἐκύτταξε πάλιν τὴν εἰκόνα.*

Παράδοξον τῇ ἀληθείᾳ... Ἀλλ' ὄχι! ἡ Λαῦρα ἔχει τῳόντι ἰδανικὸν κάλλος... Χαίρετε, ἔνδοξε συνάδελφε· εἶμαι βέβαιος περὶ τοῦ βραβείου...

Σαλβατώρ.

ἡΕἶσθε εἷς τῶν δικαστῶν;

Κάλμαρις.

Ὑπάγω νὰ ἐξαιρεθῶ, χωρὶς νὰ εἴπω διατί.

Σαλβατώρ.

Χαίρετε, ἔνδοξε συνάδελφε.

(ὁ Κάλμαρις ἀπέρχεται)

ΣΚΗΝΗ ΟΓΔΟΗ.

ΣΑΛΒΑΤΩΡ. ΡΑΒΙΕΝΝΑΣ, *ἐξερχόμενος τοῦ δωματίου, ὅπου ἤκουσε τὰ πάντα.*

Ραβιέννας.

ἡΤί ἔκαμες, Σαλβατώρ;

Σαλβατώρ.

Ἐπώλησα τὴν εἰκόνα σου, καὶ εἰς τιμὴν ἀνωτέραν πάσης ἄλλης ἐδικῆς μου. ἡΔὲν μ' ἐγκατέστησας κύριον αὐτῆς; Ἀλλ' ἐγὼ μόνος παρῃτήθην τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπ' αὐτῆς ἰδιοκτησίας, σὺ δὲ θέλεις τὴν ἀπαιτήσει, ἅμα βραβευθῇ. Καὶ θέλει βραβευθῇ, σὲ τὸ ὑπόσχομαι. Τὸ κατ' ἐμὲ, ἀδιάφορον ποῖος ἦτο ὁ σκοπός μου πρὶν ἰδῶ τὴν εἰκόνα ταύτην, τώρα δὲν θέλω βεβαίως τολμήσει νὰ συναγωνισθῶ. Ἄκουσέ με, ἰδοὺ τί ἔχεις νὰ κάμῃς. Σήμερον ἡ *Δανάη* σου ὑποβάλλεται εἰς τὴν ἀκαδημίαν· αὔριον παραδίδεις εἰς τὸν γραμματέα τὴν ἐνσφράγιστον σημείωσιν, ἐν ᾗ θέλεις γράψει τὸ ὄνομά σου καὶ χαρακτηρίσει τὴν εἰκόνα σου· ὁ Κάλμαρις θέλει πράξει τὸ αὐτὸ, ἀλλ' ὅταν ὁ γραμματεὺς ἀνοίξῃ τὰς δύο σημειώσεις, πρόσελθε καὶ διαμαρτυρήσου κατὰ τοῦ ψεύδους, τοῦ θέλοντος νὰ σφετερισθῇ τὴν προσήκουσάν σοι δόξαν. Ἐγὼ θὰ εἶμαι ἐκεῖ καὶ θέλω ἐξηγήσει τὰ πάντα, καταισχύνων τὸν κολοιὸν αὐτὸν, ὅστις ἄξιοῖ νὰ στολισθῇ μὲ ξένα πτερά.

Ῥαβιέννας.

Ἀλλ' ὁ Κάλμαρις εἶναι ὁ κηδεμὼν τῆς Λαύρας· θὰ γίνῃ θανάσιμος ἐχθρός μου... Ἀ! ἂν ἠὐχαριστεῖτο νὰ λάβῃ τὴν δόξαν μου καὶ νὰ μὲ δώσῃ τὴν κόρην ἐκείνην.

Σαλβατώρ.

Ἀ! φίλε μου, δὲν εἶσαι ἄξιος τοῦ ἀριστουργήματος τὸ ὁποῖον ἐποίησας, ὁ ἀληθὴς τεχνίτης ἤθελε δώσει εἴκοσι Λαύρας ἀντὶ μιᾶς τοιαύτης Δανάης!... Ἀλλ' ἡσύχασε· κήδεται θεὸς τῶν ἐραστῶν, καὶ ἐλπίζω νὰ εὕρω τρόπον τοῦ νὰ σὲ ἀποδώσω συγχρόνως καὶ τὸ πρωτότυπον καὶ τὴν εἰκόνα.

(Τὸ παραπέτασμα πίπτει)

Τέλος τῆς πρώτης πράξεως.

ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Τὸ θέατρον εἰκονίζει τὸν πρόδομον τῆς Ἀκαδημίας τῆς ζωγραφικῆς. Ἐν τῷ μέσῳ, μέγα παραπέτασμα χωρίζει τὸν πρόδομον αὐτὸν ἀπὸ τῆς πινακοθήκης. Δεξιᾷ, ὑπάρχει πόλη ἄγουσα εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ προέδρου· ἐν δὲ τῷ τοίχῳ, σηκοὶ δύο διὰ παραπετάσματος κεκαλυμμένοι· ἐξ αὐτῶν ἐπὶ μὲν τοῦ δεξιοῦ ἀναγινώσκεται, γράμμασι κεφαλαίοις, τὸ ὄνομα ΣΙΜΑΒΥΑΣ, ἐπὶ δὲ τοῦ ἀριστεροῦ τὸ ὄνομα ΛΕΟΝΑΡΔΟΣ ΒΙΓΚΙΟΣ.

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ.

ΛΑΥΡΑ, ΡΑΒΙΕΝΝΑΣ, *φέρων τὸν ἱματισμὸν τοῦ Σιμαβύου, ἐκτὸς τοῦ πώγωνος.*

Ῥαβιέννας.

Πῶς! Λαῦρα. ἡΚαὶ ἠγνόεις τὸν ὅρον τοῦτον τῆς διαθήκης τοῦ πατρός σου;

Λαῦρα.

Ὁ κηδεμών μου σήμερον τὸ πρωῒ μὲ ὡμίλησε περὶ αὐτοῦ πρώτην φοράν.

Ῥαβιέννας.

ἡΚαὶ ἔχει σκοπὸν νὰ σὲ δώσῃ εἰς τὸν ζωγράφον, ὅστις θέλει στεφανωθῇ ὑπὸ τῆς ἀκαδημίας;

Λαῦρα.

Μὲ τὸ ὑπέδειξε.

Ῥαβιέννας.

ἡΚαὶ ἐδέχθης τὸν ἄγνωστον τοῦτον σύζυγον;

Λαῦρα.

Ὑπάρχει ὅρος τοῦ ὁποίου ἐπεφυλάχθην νὰ κάμω χρῆσιν.

Ῥαβιέννας.

ἡΠοῖος ὅρος;

Λαῦρα.

Ἡ διαθήκη προσθέτει, ὅτι ὁ ἄγνωστος αὐτὸς σύζυγος πρέπει νὰ ἦναι ἀρεστὸς εἰς ἐμὲ καὶ νὰ λάβῃ τὴν συναίνεσιν τοῦ κηδεμόνος μου.

Ῥαβιέννας.

Φαίνεται ὅτι ἡ συναίνεσις αὐτοῦ ἐλήφθη ἐκ προοιμίου.

Λαῦρα.

Τοῦτο δὲν εἰμπορῶ νὰ ἐννοήσω. ἡΠῶς εἰμπορεῖ νὰ γνωρίζῃ ποῖον θέλει στεφανώσει ἡ Ἀκαδημία; ἢ μᾶλλον, πῶς αἴφνης παρῄτησεν αὐτὸς τὸν ἴδιον σκοπόν του, τὸν ὁποῖον ἐκατάλαβα ἀπὸ τὴν ἀπίστευτον ζηλοτυπίαν του; Παρετήρησα πονηρίαν τινὰ εἰς τὸ μειδίαμά του... Ὅ,τι καὶ ἂν τρέχῃ, Βερνάρδε, εἶμαι βεβαία, ὅτι ἀπὸ τὸν σημερινὸν διαγωνισμὸν δὲν θέλω λάβει σύζυγον.

Ῥαβιέννας.

ἡΕἶσαι βεβαία;

Λαῦρα.

ἡΘέλεις νὰ τὸ ἐπαναλάβω, Βερνάρδε; Ναί, εἶμαι βεβαία, διότι ἐκεῖνος ὅστις κατώρθωσε νὰ δεσμεύσῃ τὴν καρδίαν μου δὲν εἰμπορεῖ νὰ εἴπῃ ἀκόμη ὡς ὁ Κορρήγιος, *Κ' ἐγὼ εἶμαι ζωγράφος!*

Ῥαβιέννας.

Ἀγαπητὴ Λαῦρα! ἴσως τὸ εἴπῃ ποτέ.

Λαῦρα.

Ναί, Βερνάρδε· καὶ πρόσεξε καλὰ εἰς τὸν διαγωνισμὸν τοῦ προσεχοῦς ἔτους.

Ῥαβιέννας, ἰδίᾳ.

Δὲν τολμῶ νὰ τὴν διακοινώσω τὴν ἐλπίδα μου. (Γεγωνυίᾳ τῇ φωνῇ.) Νομίζω, ὅτι ἀκούω θόρυβον πρὸς

τοῦτο τὸ μέρος (δεικνύει τὴν πρὸς δεξιὰν θύραν).

Λ α ῦ ρ α.

Κρύψου. (Ὁ Ῥαβιέννας ἀσπάζεται τὴν δεξιάν της καὶ τρέχει πρὸς τὸ μέρος τοῦ σηκοῦ τοῦ Σιμαβύου, ἀφίνων τὸ γένειόν του κατὰ γῆς.)

Ῥ α β ι έ ν ν α ς.

Ἀ! τὸ γένειόν μου! (ἐπανέρχεται διὰ νὰ τὸ ἐπάρῃ καὶ ἀφίνει πάλιν τὸ ἥμισυ. Τὴν στιγμὴν δὲ καθ' ἣν παρατηρεῖ τοῦτο καὶ θέλει νὰ ἐπανέλθῃ πάλιν, ἀνοίγεται ἡ θύρα, ὥστε μόλις προφθάνει νὰ κρυβῇ ὄπισθεν τοῦ παραπετάσματος τοῦ σηκοῦ).

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

ΡΑΒΙΕΝΝΑΣ, *ἐν τῷ σηκῷ.* ΛΑΥΡΑ. ΚΑΛΜΑΡΙΣ, *εἰσέρχεται μετὰ πολλῆς τῆς ἐπιτηδεύσεως ἐνδεδυμένος.*

Κ ά λ μ α ρ ι ς, *πρὸς τὴν Λαῦραν, ἁρπάσασαν μὲ βίαν τὸ ἥμισυ γένειον τοῦ Σιμαβύου.*

Τί εἶναι τοῦτο;

Λ α ῦ ρ α, *τεταραγμένη.*

Τίποτε· ἠθέλησα νὰ παίξω καὶ ἔσυρα τὸ γένειον τοῦ Λεονάρδου Βιγκίου, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἔμειναν εἰς χεῖράς μου αὐταὶ αἱ τρίχες.

Κ ά λ μ α ρ ι ς.

Τὸ γένειον τοῦ Λεονάρδου, εἶπες; Ἴδωμεν. (Ἀνοίγει τὸ παραπέτασμα τοῦ σηκοῦ τοῦ Λεονάρδου.) Εἶναι ἀκέραιον ἔτι εἰς τὸν πώγωνά του.

Λ α ῦ ρ α.

Εἶναι λοιπὸν τοῦ ἄλλου.

Κ ά λ μ α ρ ι ς.

Τὸ γένειον τοῦ Σιμαβύου; (ἀνοίγει τὸ παραπέτασμα τοῦ ἑτέρου σηκοῦ, ὅπου ἵσταται ἀκίνητος ὁ Ῥαβιέννας μὲ τὸ ἥμισυ γένειόν του). Ναί, ἔχεις δίκαιον. Δός μου, πονηρή, τὰς τρίχας ἐκείνας διὰ νὰ ἀποδώσω εἰς τὸν σεβαστὸν αὐτὸν πώγωνα τὸ κόσμημα τὸ ὁποῖον ἀφῄρεσας ἀπὸ αὐτοῦ.

Λ α ῦ ρ α, *ἥτις, προσποιουμένη ὅτι δὲν προσέχει, διέλυσε τὰς τρίχας τὰς ὁποίας ἐκράτει καὶ ἐσκόρπισεν αὐτὰς εἰς τὸ ἔδαφος.*

Ἀ! θεέ μου, τί ἔκαμα; Πῶς θέλετε τώρα τὰς βάλει εἰς τὴν θέσιν των;

Κ ά λ μ α ρ ι ς.

Πονηρή, οὕτω φέρεσαι πρὸς τὰς λευκὰς τρίχας; Τίς ἠξεύρει τὸ χρῶμα τῆς κόμης τοῦ συζύγου, τὸν ὁποῖον θέλει σὲ δώσει ὁ σημερινὸς διαγωνισμός;

Λ α ῦ ρ α.

Γνωρίζετε ἅπαντας τοὺς διαγωνιζομένους;

Κ ά λ μ α ρ ι ς, *μὲ ὕφος μυστηριῶδες.*

Ὄχι· ἀλλὰ νομίζω, ὅτι ἐμάντευσα ἕνα ἔχοντα πολλὰς πιθανότητας νίκης.

Λ α ῦ ρ α.

Ὅστις ὅμως εἶναι ἤδη ἔγγαμος.

Κ ά λ μ α ρ ι ς.

Τότε παραπέμπομεν τὸν γάμον σου εἰς τὸ ἐρχόμενον ἔτος.

Λ α ῦ ρ α.

Δὲν βιάζομαι.

Κ ά λ μ α ρ ι ς, *ἰδίᾳ.*

Ἴσως ἔπρεπε νὰ τὴν ἐκμυστηρευθῶ. Ἀλλ' ὄχι, ἂς τὴν ἀφήσωμεν νὰ ἐκπλαγῇ διὰ τὸ ἀπροσδόκητον τοῦ συμβάντος καὶ νὰ ἐκθαμβωθῇ ἀπὸ τὸν θρίαμβόν μου. (Γεγωνυίᾳ τῇ φωνῇ.) Λαῦρα, σήμερον πρέπει νὰ στολισθῇς ὀλίγον, καὶ εἶν' ἐξώρας πλέον!

Λ α ῦ ρ α.

Πῶς! μ' ἐπιτρέπετε νὰ παρευρεθῶ εἰς τὴν στέψιν τοῦ μέλλοντος νὰ βραβευθῇ;

Κ ά λ μ α ρ ι ς.

Μ' ἐρωτᾷς ἂν τὸ ἐπιτρέπω! τὸ ἐπιθυμῶ, καὶ, ἂν ἦναι χρεία, τὸ διατάσσω. Ἂς ὑπάγωμεν λοιπὸν ἐντάχει εἰς τὰ ἴδια, διότι τὸ πλῆθος μετ' ὀλίγον ἀρχίζει νὰ συρρέῃ καὶ ἀκούω ἤδη ἀνοιγομένην τὴν πινακοθήκην.

(Ἐξέρχονται ἀφοῦ ὁ Κάλμαρις ἐκύτταξε καλὰ τριγύρῳ του.)

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ.

ΡΑΒΙΕΝΝΑΣ, *μόνος. Καταβαίνει μετὰ προσοχῆς ἀπὸ τοῦ σηκοῦ του.*

Πρέπει νὰ σπεύσω. (Ῥίπτει ἓν βλέμμα διὰ τοῦ μεγάλου παραπετάσματος, τοῦ διαχωρίζοντος τὸν πρόδομον ἀπὸ τὴν πινακοθήκην.) Ἀ! θεέ μου, εἶν' ἐξώρας πλέον, ἤρχισε νὰ ἔρχεται κόσμος. Δὲν εἰμπορῶ νὰ παρουσιασθῶ μὲ τὸ παράδοξον αὐτὸ ἔνδυμα. Κάποιος ἔρχεται, ἂς ἐπανέλθω εἰς τὴν κρύπτην μου. (Ἀναβαίνει πάλιν εἰς τὸ βάθρον του καὶ σύρει τὸ παραπέτασμα.)

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ.

ΡΑΒΙΕΝΝΑΣ. ΣΑΛΒΑΤΩΡ, *εἰσελθὼν διὰ τοῦ παραπετάσματος καὶ κυττάζων τριγύρῳ.*

Σ α λ β α τ ώ ρ.

Πρέπει νὰ ἦναι ἐδῶ· ὁ θυρωρὸς μὲ εἶπεν, ὅτι δὲν ἐπανῆλθεν εἰς τὸν οἰκίσκον του. (Ἀνοίγει τὸ παραπέτασμα τοῦ σηκοῦ τοῦ Σιμαβύου.) Βερνάρδε!

Ῥ α β ι έ ν ν α ς, *πάντοτε ἐπὶ τοῦ βάθρου.*

Ἐσὺ εἶσαι, Σαλβατώρ;

Σ α λ β α τ ώ ρ.

Τί κάμνεις ἐδῶ;

Ῥ α β ι έ ν ν α ς.

Τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἤθελον νὰ ἐξέλθω, ὁ πρόεδρος ἦλθεν αὐτοπροσώπως νὰ ζητήσῃ τὴν Δαῦραν, καὶ ἐνόμισα, ὅτι δὲν θ' ἀναχωρήσῃ πλέον. Τώρα, πῶς νὰ φύγω ἀπὸ ἐδῶ;

Σ α λ β α τ ώ ρ.

Ἀνάγκη ἐν τούτοις νὰ ἀφήσῃς τὴν κρύπτην ταύτην καὶ τὸν παρατράγῳδον αὐτὸν ἱματισμόν, διὰ νὰ ἔλθῃς ἀπαιτήσῃς τὴν Δανάην.

Ῥ α β ι έ ν ν α ς.

Ἔδωκα ἰδιοχείρως εἰς τὸν γραμματέα τῆς ἀκαδημίας τὴν ἐνσφράγιστον σημείωσίν μου.

Σ α λ β α τ ώ ρ.

Καλά! ἀλλ' ὁ Κάλμαρις ἔπραξε βεβαίως τὸ αὐτό· καὶ ἂν δὲν ἦσαι παρών, ὅταν οἱ διαιτηταὶ θέλουν ἀποφασίσει περὶ ὑμῶν, τίς θέλει ἀντείπει εἰς τὸν Κάλμαριν; ἂν πάλιν ἔλθῃς οὕτω μετημφιεσμένος, θὰ σὲ ὑπολάβουν ὡς φρενοβλαβῆ . . . Καὶ ἰδοὺ ἀκούω ἄνθρωπόν τινα ἐρχόμενον πρὸς τὴν θύραν ταύτην . .

Ῥ α β ι έ ν ν α ς.

Εἶναι ἡ θύρα τοῦ καταλύματος τοῦ προέδρου.

Σ α λ β α τ ώ ρ.

Ἔμβα πάλιν εἰς τὸν σηκόν σου. (Τὸν σπρώχνει εἰς αὐτὸν καὶ κλείει τὸ παραπέτασμα).

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ.

ΡΑΒΙΕΝΝΑΣ *ἐν τῷ σηκῷ.* ΣΑΛΒΑΤΩΡ. ΚΑΛΜΑΡΙΣ.

Σ α λ β α τ ώ ρ.

Ἀ! κύριε πρόεδρε, πόσον λάμπει τὸ μέτωπόν σας ἤδη.

Κ ά λ μ α ρ ι ς.

Φαίνομαι εὐτυχής, διότι εἶμαι.

Σ α λ β α τ ώ ρ.

Εἰλικρινῶς; δὲν ἔχετε κἀμμίαν ἀνησυχίαν;

Κ ά λ μ α ρ ι ς.

Τὴν ἐλαχίστην. Εἶδον πρὸ ὀλίγου ὅλας τὰς εἰκόνας τοῦ διαγωνίσματος.

Σ α λ β α τ ώ ρ.

Πῶς! ἄνθρωπος διατελέσας δι' ὅλης τῆς ζωῆς του κριτής, τεχνίτης δὲ μὴ ὢν εἰμὴ πρὸ μιᾶς μόνης ἡμέρας, δὲν πιστεύει πλέον εἰς τὴν ῥαδιουργίαν καὶ λησμονεῖ ποσάκις αὕτη κατισχύει τῆς ἀληθοῦς ἱκανότητος!

Κ ά λ μ α ρ ι ς.

Ἡ Δανάη *μου* εἶναι τοσοῦτον ἀνωτέρα ὅλων τῶν εἰκόνων! Ἀλλ' ὅμως, καθὼς λέγετε, δὲν ἐλησμόνησα ὅτι ὑπῆρξα καὶ κριτής, καὶ, διὰ νὰ προλάβω πᾶν ἐνδεχόμενον, δὲν θέλω παραδώσει τὴν ἐνσφράγιστον σημείωσίν μου εἰμὴ τὴν τελευταίαν στιγμήν· ἂν τύχῃ καὶ δὲν βραβευθῇ ἡ *ἡμετέρα* εἰκών, μένομεν ἄγνωστοι . . .

Σ α λ β α τ ώ ρ.

Καὶ ἡ δυστυχὴς Δανάη μας θέλει ὑπάγει νὰ κρύψῃ τὴν ἐντροπήν της εἰς τὸ ἐργαστήριόν μου.

Κ ά λ μ α ρ ι ς.

Ἀλλ' ὄχι· δὲν εἶναι δυνατὸν οἱ ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ συνάδελφοί μου νὰ τολμήσωσι νὰ στέψωσιν εἰκόνα ἄλλην παρὰ τὴν Δανάην *μου.* Ἴσως διεθέσατε ἤδη τὰς **20,000** τῶν ταλλήρων;

Σ α λ β α τ ώ ρ.

Εἶχον χρέη τινά, τὰ ὁποῖα δὲν μὲ ἄφινον ἡσυχίαν.

Κ ά λ μ α ρ ς, *ἰδίᾳ.*

Τί νὰ γίνῃ; μὲ τὸ εἶχε προειπεῖ. (Γεγωνυίᾳ τῇ φωνῇ.) Σᾶς λέγω ὅμως πάλιν, ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ βραβευθῇ ἡ Δανάη *μου.*

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ.

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΗΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΣΚΗΝΗΣ. Ὁ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ *τῆς Ἀκαδημίας ὑπανοίγων τὸ παραπέτασμα.*

Ὁ Γ ρ α μ μ α τ ε ύ ς.

Κύριε πρόεδρε, οἱ δικασταὶ γράφουσι τὰ ψηφοδέλτιά των· δὲν θέλετε ὁρίσει νὰ παρευρεθῆτε εἰς τὴν διαλογήν;

Κ ά λ μ α ρ ι ς.

Ναί, ναί, ἔρχομαι ἀμέσως, κύριε γραμματεῦ. Πρὶν ἀνακηρύξετε τὸν νικητήν, σᾶς παρακαλῶ νὰ ἀναγγείλετε εἰς ὅλους τοὺς ζωγράφους, ὅτι θέλω συμπανηγυρίσει μετ' αὐτῶν τὴν ἑορτὴν ταύτην εἰς τὴν οἰκίαν μου.

Ὁ Γ ρ α μ μ α τ ε ύ ς.

Θέλετε συμπανηγυρίσει!

Κ ά λ μ α ρ ι ς.

Μάλιστα· καὶ εἰμπορεῖτε νὰ προσθέσετε, ὅτι ὁ πατὴρ τῆς Λαύρας, τῆς ὁποίας εἶμαι κηδεμών, διέταξε, διὰ τῆς διαθήκης του, νὰ μὴ συζευχθῇ ἡ κόρη του εἰμὴ ζωγράφον ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας ἐστεμμένον· ὥστε ὁ σήμερον στεφανωθησόμενος εἰμπορεῖ νὰ ζητήσῃ αὐτὴν εἰς γάμον. Ἡ προῖξ αὐτῆς συμποσοῦται εἰς **100,000** ταλλήρων.

Ὁ Γ ρ α μ μ α τ ε ύ ς.

Κύριε πρόεδρε, σπεύδω νὰ προσκαλέσω αὐτοὺς ὅλους καὶ νὰ διακοινώσω εἰς αὐτοὺς τὸ ἀριστεῖον τὸ ὁποῖον προσθέτετε εἰς τὸ βραβεῖον τῆς Ἀκαδημίας.

(Ἀπέρχεται).

ΣΚΗΝΗ ΕΒΔΟΜΗ.

ΡΑΒΙΕΝΝΑΣ, *ἐν τῷ σηκῷ.* ΣΑΛΒΑΤΩΡ. ΚΑΛΜΑΡΙΣ.

Σ α λ β α τ ώ ρ.

Ἡ κόρη τῆς ὁποίας εἴσθε κηδεμὼν ἔχει ἑκατὸν χιλιάδων ταλλήρων προῖκα;

Κ ά λ μ α ρ ι ς.

Ὄχι ὀλιγώτερα, φίλτατε συνάδελφε. Δὲν ὁρίζετε νὰ παρευρεθῆτε εἰς τὸν θρίαμβόν μας;

Σ α λ β α τ ώ ρ.

Σᾶς εὐχαριστῶ. Θέλω περιμείνει ἐνταῦθα· δὲν ἀγαπῶ τὸν πολὺν ὄχλον.

Κ ά λ μ α ρ ι ς.

Ἀ! κύριε Σαλβατώρ, πολλάκις παρευρέθητε εἰς ὀρκηγύρεις πολυοχλωτέρας τοῦ σημερινοῦ διαγωνισμοῦ. Ἀλλ' ὅπως ἀγαπᾶτε.

(Ἐξέρχεται).

ΣΚΗΝΗ ΟΓΔΟΗ.

ΣΑΛΒΑΤΩΡ. ΡΑΒΙΕΝΝΑΣ.

Σ α λ β α τ ώ ρ.

Ἔλα, Βερνάρδε· καιρὸς εἶναι νὰ καταβῇς· ἠκουσας;

Ρ α β ι έ ν ν α ς.

Ἀ! τὸν πονηρὸν κηδεμόνα!

Σ α λ β α τ ώ ρ.

Ἑκατὸν χιλιάδων ταλλήρων προῖκα! τώρα ἐννοῶ πῶς ἔδωκεν εἴκοσι χιλιάδας διὰ τὴν Δανάην. Ὁ ἐξοχώτατος Ζεὺς ἠξεύρει νὰ μεταχειρίζεται καλῶς τὰ χρήματά του· ἀλλ' ἔπεσεν αὐτὸς εἰς τὴν παγίδα, καὶ δὲν ἔχω πλέον κάμμίαν τύψιν συνειδότος εἰς τὸ νὰ τὸν ἐξελέγξω, ἂν ἐπιμείνῃ θέλων νὰ ἀμφισβητήσῃ τὰ δίκαιά σου ὡς ἐραστοῦ καὶ ὡς τεχνίτου.

ΣΚΗΝΗ ΕΝΝΑΤΗ.

ΣΑΛΒΑΤΩΡ. ΡΑΒΙΕΝΝΑΣ. ΑΑΥΡΑ.

Α α ῦ ρ α.

Ἐδῶ ἀκόμη, Βερνάρδε; . . . (Παρατηρήσασα τὸν Σαλβατώρ, ὑποχωρεῖ συνεσταλμένη).

Σ α λ β α τ ώ ρ.

Μὴ φοβῆσθε τίποτε. Βλέπετε φίλον, ἀδελφόν.

Ρ α β ι έ ν ν α ς.

Τὸν μέγιστον ζωγράφον τῆς Ἰταλίας.

Σ α λ β α τ ώ ρ.

Μετ' ἐσὲ, φίλτατε Βερνάρδε.

Α α ῦ ρ α, *πρὸς τὸν Ῥαβιέννας, χαιρετίσασα πρῶτον τὸν Σαλβατώρ.*

Δὲν μ' ἐξηγεῖς τὰς ἀμοιβαίας ταύτας φιλοφροσύνας;

Ρ α β ι έ ν ν α ς.

Εἶναι ὁ περίφημος ζωγράφος Σαλβατὼρ Ῥόζας.

Α α ῦ ρ α, *πρὸς τὸν Σαλβατὼρ μετὰ θαυμασμοῦ.*

Ἀ! κύριε . . .

Σ α λ β α τ ώ ρ.

Καὶ ἰδοὺ ὁ περίφημος ζωγράφος Βερνάρδος Ῥαβιέν-νας· διότι, ἀκούσατε, θέλει ἀναγορευθῆ νικητής. (Ἔτι ὁμιλοῦντος τοῦ Σαλβατὼρ πρὸς τὴν ἀποροῦσαν Λαῦραν, ὑψοῦται τὸ παραπέτασμα καὶ ἀποκαλύπτεται ἡ πινακοθήκη· οἱ ζωγράφοι καὶ τὸ πλῆθος περιστοιχίζουσι τράπεζαν ἱσταμένην ἐπὶ ἰκριώματος· περὶ αὐτὴν κάθηνται οἱ κριταὶ τοῦ ἀγῶνος· ὁ γραμματεὺς ἐγείρεται διὰ νὰ ἀναγγείλῃ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ψηφοφορίας· ὁ Κάλμαρις, πλησιάσας πρὸς αὐτὸν ὄπισθεν, κρατεῖ τὴν σημείωσίν του εἰς τὴν χεῖρα.)

Ὁ Γ ρ α μ μ α τ ε ύ ς.

Τὸ βραβεῖον ἀπονέμεται παμψηφεὶ εἰς τὴν εἰκόνα τῆς *Δανάης.*

Κ ά λ μ α ρ ι ς, *πρὸς τὸν γραμματέα.*

Ἰδοὺ ἡ σημείωσις ἡ περιέχουσα τὸ ὄνομα τοῦ ζωγράφου.

Ὁ Γ ρ α μ μ α τ ε ὺ ς *πρὸς τὸν Κάλμαριν, μὴ λαμβάνων τὴν σημείωσίν του.*

Μὲ συγχωρεῖτε, κύριε πρόεδρε· ἡ σημείωσις αὕτη μ' ἐνεχειρίσθη ἀπὸ χθές. (Ἀποσφραγίζει τὴν σημείωσιν τοῦ Ῥαβιέ-να καὶ ἐξακολουθεῖ, γεγωνυῖᾳ τῇ φωνῇ, μὴ προσέχων εἰς τὰ σημεῖα τῆς ἀγανακτήσεως τοῦ Κάλμαρι.) Ἐζωγράφισε τὴν Δανάην, ὁ *Βερνάρδος Ῥαβιέννας!* (Σάλπιγγες χαιρετίζουσι τὸ ὄνομα τοῦτο· ὁ Κάλμαρις ἀπασβολωθεὶς ἀποθέτει τὴν σημείωσίν του εἰς τὸν κόλπον του καὶ ἐμβαίνει εἰς τὸ πλῆθος τῶν θεατῶν· αἱ ἐπευφημίαι ἐξακολουθοῦσιν· φωναὶ δὲ ἀκούονται· *Ἐ! ποῦ εἶναι ὁ ζωγράφος; ποῦ εἶναι ὁ Βερνάρδος Ῥαβιέννας;* . . . Ὁ Σαλβατὼρ κλείει τὸ παραπέτασμα.)

Λ α ῦ ρ α.

Ἀ! Βερνάρδε! τί ἀπροσδόκητον πρᾶγμα!

Ρ α β ι έ ν ν α ς.

Λαῦρα!

Σ α λ β α τ ώ ρ.

Ἔλα νὰ σὲ ἀσπασθῶ ἀδελφέ! . . . Ἀλλὰ παραμέρισε ὀλίγον· ἰδοὺ ὁρμᾷ ὁ σύαγρος· ἄφες με νὰ δεχθῶ ἐγὼ τὴν πρώτην τοῦ ρύγχους του προσβολήν. (Ἡ Λαῦρα καὶ ὁ Ῥαβιέννας παραμερίζουσιν).

ΣΚΗΝΗ ΔΕΚΑΤΗ.

ΤΑ ΤΗΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΠΡΟΣΩΠΑ. ΚΑΛΜΑΡΙΣ, *εἰσέρχεται ὡς μαινόμενος.*

Κ ά λ μ α ρ ι ς, *πρὸς τὸν Σαλβατὼρ, ἁρπάσας αὐτὸν βιαίως ἀπὸ τοῦ βραχίονος.*

Ἄπιστε! Εἰς πόσους λοιπὸν πωλεῖς συγχρόνως τὴν αὐτὴν εἰκόνα;

Σ α λ β α τ ώ ρ.

Κύριε πρόεδρε, προσέξατε, εἰμποροῦν νὰ σᾶς ἀκούσωσιν· ἐνῷ ὁ λόγος ἦτο, ἐν περιπτώσει ἀποτυχίας, νὰ μείνῃ τὸ πρᾶγμα μεταξύ μας.

Κ ά λ μ α ρ ι ς.

Ἡ συμφωνία μας εἶναι ἄκυρος.

Σ α λ β α τ ώ ρ.

Συμφημι, καὶ στοιχιματίζω, ὅτι ἀνησυχεῖτε διὰ διὰ τὰ χρήματά σας. Ἴσως μάλιστα παραδέχεσθε ἤδη τὴν γνώμην ἐκείνων, οἵτινες φρονοῦσιν, ὅτι εἶμαι εἷς τῶν λῃστῶν, τῶν θαυμαζομένων εἰς τὰς εἰκόνας μου. Ἀλλ' ἡσυχάσατε, κύριε πρόεδρε, τὰ τάλληρά σας θέλουν σᾶς ἀποδοθῆ σῶα καὶ ἀνελλιπῆ.

Κ ά λ μ α ρ ι ς.

Ἂς μὴν ἐλπίζῃ ὁ συνένοχός σου εἰς τὴν προῖκα τῆς Λαύρας, διὰ νὰ σὲ βοηθήσῃ εἰς τὴν ἀπόδοσιν ταύτην καὶ νὰ σὲ πληρώσῃ τὸν ὑπερθεματισμὸν δι' ὃν καὶ μόνον βεβαίως προετιμήθη ἀπὸ ἐμέ. Τώρα θέλω διαμαρτυρηθῆ καὶ πληροφορήσει τοὺς κριτὰς, ὅτι σοῦ καὶ μόνου ἔργον εἶναι ἡ Δανάη.

Σ α λ β α τ ώ ρ.

Εἴθε ἐλέγετε ἀλήθειαν! ἠθέλετε αὐξήσει τὴν δόξαν μου! Ἀλλὰ μάθετε πρὸ πάντων, κύριε πρόεδρε, τὸ θαῦμα αὐτὸ τοῦ ἔρωτος Ὁ Ῥαβιέννας, διὰ νὰ ζωγραφίσῃ τὴν βραβευθεῖσαν εἰκόνα, διότι αὐτὸς τὴν ἐζωγράφισε, πιστεύσατέ με, εὗρε τρόπον ὀλιγώτερον δαπανηρὸν, ἂν καὶ δυσκολώτερον τοῦ ἐδικοῦ σας· πρῶτον ἔγεινε ζωγράφος, καὶ ἔπειτα κατώρθωσε ν' ἀγαπηθῇ ἀπὸ τὴν Δανάην, τὴν ὁποίαν εἰκόνισε.

Κ ά λ μ α ρ ι ς, *ἰδίᾳ.*

Τῇ ἀληθείᾳ, αὐτὴ ἡ ὁμοιότης . . . δὲν καταλαμβάνω τί τρέχει. (Γεγωνυίᾳ τῇ φωνῇ.) Καὶ ἀληθῆ ἂν ἦνε ὅλα ταῦτα, διὰ νὰ συζευχθῇ τὴν Λαῦραν, ἔχει χρείαν τῆς συναινέσεώς μου.

Σ α λ β α τ ώ ρ.

Τὴν ἐδώκατε πλέον διὰ τοῦ γραμματέως τῆς Ἀκαδημίας, καὶ ἂν παλινῳδήσετε, πρῶτον κρατῶ τὰς εἴκοσι χιλιάδας τῶν ταλλήρων σας, διὰ νὰ σᾶς διδάξω πῶς τιμωροῦνται οἱ θέλοντες νὰ ἀπατήσωσιν ἄλλους, καὶ ἔπειτα, ἀναγγέλλω εἰς τὴν ἀκαδημίαν καὶ εἰς τὸ κοινὸν τὴν δολιότητα, τὴν ὁποίαν ἤλθετε νὰ μὲ προτείνετε, ὑμεῖς, ἐνδοξότατε πρόεδρε!

Κ ά λ μ α ρ ι ς.

Ἄφρων ἐγώ!

Σ α λ β α τ ώ ρ.

Ἐλᾶτε, ὑποκύψατε ἀγογγύστως εἰς τὴν εἱμαρμένην.

Κ ά λ μ α ρ ι ς.

Ἀλλ' αὐτὸς ὁ Ῥαβιέννας, ποῦ εἶναι;

Σ α λ β α τ ώ ρ.

Ἐδῶ, ἐδῶ, κρύπτεται ἐν τῇ μετριοφροσύνῃ αὐτοῦ. Πλησίασε, ζωγράφε εὐτυχῆ· πλησιάσατε καὶ ὑμεῖς, χαριεστάτη αὐτοῦ νύμφη.

Κ ά λ μ α ρ ι ς, *βλέπων τότε πρῶτον τὸν Ῥαβιέννας.*

Ὁποῖος ἀλλόκοτος μεταμφιεσμός! . . . Ἀ! εἶναι τὸ ἔνδυμα τοῦ γέροντος Σιμαβύου! . . . Ἐννοῶ τώρα. (Βλέπων τὴν Λαῦραν.) Κυρία μου, καταλαμβάνω διατὶ δὲν ἠθελήσατε νὰ ἀποκαταστήσω τὸ γένειον εἰς τὸν πώγωνα τοῦ σεβασμίου τούτου διδασκάλου. (Ἰδίᾳ.) Πρὸ καιροῦ μ' ἐνέπαιζον· τὸ φρονιμώτερον εἶναι νὰ κάμω τὰ πικρὰ γλυκὰ, διὰ νὰ βάλω εἰς τὸ χέρι τοὐλάχιστον τὰς εἴκοσι χιλιάδας τῶν ταλλήρων μου.

Σ α λ β α τ ώ ρ.

Ὁ κηδεμών μας φαίνεται μαλακώτερος, ἰδοὺ δὲ καὶ ὁ Ἀκαδημαϊκὸς σύλλογος ἐρχόμενος ὅλος πρὸς ἡμᾶς. (Ὄπισθεν τοῦ παραπετάσματος ἀκούονται φωναί· *Ζήτω ὁ Βερνάρδος Ῥαβιέννας!* Τὸ παραπέτασμα ἀνοίγεται καὶ εἰσέρχεται ὁ γραμματεὺς τῆς Ἀκαδημίας, παρακολουθούμενος ὑπὸ τῶν ζωγράφων καὶ μέρους τῶν θεατῶν.)

ΣΚΗΝΗ ΕΝΔΕΚΑΤΗ.

ΤΑ ΤΗΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΠΡΟΣΩΠΑ. Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ. ΟΙ ΖΩΓΡΑΦΟΙ. *Πολλοὶ ἄλλοι ἄνθρωποι, φέροντες δάφνας εἰς τὰς χεῖρας.*

Ὁ Γ ρ α μ μ α τ ε ύ ς.

Λέγουσιν, ὅτι ὁ βραβευθεὶς εἶναι ἐδῶ· ἐπειδὴ δὲν ἔρχεται νὰ ζητήσῃ τὸν στέφανόν του, κομίζομεν τὸν στέφανον τοῦτον ἡμεῖς πρὸς αὐτόν.

Σ α λ β α τ ὼ ρ, *παρουσιάζων εἰς αὐτὸν τὸν Ῥαβιέννας.*

Ἰδοὺ αὐτὸς, κύριε γραμματεῦ, καὶ κύριοι! . . . Ἐὰν ἀπορῆτε διὰ τὸν ἰματισμόν του, μάθετε, ὅτι, ἐν τῇ ὑπερβολῇ τῆς μετριοφροσύνης του, μετημφιέσθη ὅπως τὸν βλέπετε, διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὸν θρίαμβόν του, καὶ εἶχε μάλιστα λάβει τὴν θέσιν τοῦ μακαρίτου Σιμαβύου ἐν τῷ σκῷ τούτῳ.

Ὁ Γ ρ α μ μ α τ ε ύ ς.

Ἀγαθὸς τοῦτο οἰωνὸς διὰ τὴν φήμην τοῦ νέου ἡμῶν συναδέλφου· καὶ αὐτοῦ ὁ ἀνδριὰς θέλει λάβει ποτὲ τὸν σκόν του ἐν τῇ ἀκαδημίᾳ μας. (Πρὸς τὸν Κάλμαριν.) Ἀλλὰ, κύριε πρόεδρε, ὑμῖν ἀπόκειται νὰ στεφανώσετε τὴν θαυμαστὴν ταύτην εὐφυΐαν ἅμα καὶ μετριοφροσύνην.

Κ ά λ μ α ρ ι ς, *λαβὼν τὸν στέφανον καὶ προσποιούμενος θημυδίαν.*

Πρόσελθε, ζωγράφε ἔξοχε· σὲ στεφανῶ ἐπ' ὀνόματι τῆς Ἀκαδημίας, καὶ . . .

Σ α λ β α τ ώ ρ.

Γενναιότης, φίλε πρόεδρε· συμπλήρωσον τὴν διπλῆν ταύτην θυσίαν.

Κ ά λ μ α ρ ι ς.

Καὶ, κατὰ τὴν διαθήκην τοῦ πατρὸς τῆς Λαύρας, σὲ νυμφεύω μετ' αὐτῆς. (Ὁ Ῥαβιέννας καὶ ὁ Λαῦρα κυττάζουσιν εὐγνωμόνως τὸν Σαλβατώρ· τὸ πλῆθος κράζει· Ζήτω ὁ Βερνάρδος Ῥαβιέννας! Τὸ παραπέτασμα πίπτει.)

Τέλος τῆς δευτέρας καὶ τελευταίας πράξεως.

ΠΑΓΟΠΗΚΤΗΣ Η ΠΑΓΟΥΡΓΟΣ.

—

Ὁ χειμὼν τέλος πάντων παρέρχεται, καὶ ἤρχισε τοῦ θέρους ὁ καύσων, πλησιάζουσιν αἱ ἡμέραι καθ' ἃς αἱ καλαὶ Ἀθῆναι μεταβάλλονται εἰς πνιγηρὰν κάμινον, καὶ οἱ αὐχμῶντες καὶ ὀλίγου δεῖν διαῤῥέοντες αὐτῶν κάτοικοι, χανδὸν καταπίνουσι τῶν αἰώνων τὴν ἔνδοξον κόνιν, καὶ στρέφουσι τοὺς κεκμηκότας των πόδας πρὸς τὸ Παυσίλυπον, τὸ κοινὸν καταφύγιον, ὅπου παγωτὰ ἐμφορούμενοι, παραμυθοῦσι τὸ πάθος των χωρὶς νὰ τὸ θεραπεύωσι. Πολλοὶ δὲ, τὸ βαλάντιον ἀσθενέστερον ἔχοντες, κάθηνται τεθλιμμένοι ἀπέναντι τοῦ δροσοδότου τούτου Παραδείσου, καὶ τείνουσιν ἱκετίδας χεῖρας διὰ μίαν τοῦ πολυτίμου ποτοῦ σταγόνα. Ἀλλ' αἴφνης ἔρχεται στιγμὴ, καὶ ἀπαίσιον ἄκουσμα διατρέχει τῶν Ἀθηνῶν τὰς ὁδούς·

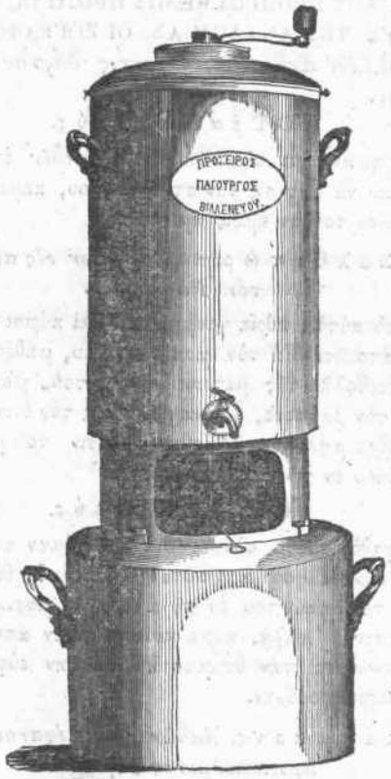

«Ὁ πάγος ἐτελείωσεν, ἐξηντλήθησαν αἱ φαραγκες τοῦ Πάρνηθος καὶ τῆς Κυλλήνης τὰ ἄντρα!» ὦ ὁποία δημοσία συμφορὰ τότε! Ὁποία ἀθυμία καταλαμβάνει τὴν πόλιν! Αἱ χεῖρες πίπτουσιν ἀδρανεῖς, οἱ πόδες ἀκινητοῦσιν, αἱ γλῶσσαι κρέμανται, ὁ νοῦς ἀργεῖ, μόνη δὲ ἡ φαντασία ἵπταται εἰς τοῦ Ὀλύμπου τὰς δροσερὰς νάπας καὶ τὰς ψυχρὰς κορυφὰς, εἰς τὰς ἀκρωρείας τῶν Ἄλπεων, καὶ πολλοὶ, ὀλόκληρον τὸ Λευκὸν ὄρος τῆς Ἑλβετίας ἂν εἶχον μεταβεβλημένον εἰς παγωτὸν, εἰσὶ βέβαιοι ὅτι ἤθελον τὸ καταβροχθίσει· πολλοὶ καὶ εἰς αὐτὴν τοῦ Μήδου τὴν τύχην θὰ ἔστεργον, ἂν ἐδύναντο νὰ μεταβαλλωσιν εἰς πάγον πᾶν πρᾶγμα οὗ τινος ἥπτοντο, ἄλλοι δι' ὀλίγον πάγον θὰ ἔδιδον ὅ,τι ἔχουσι πολυτιμώτερον ἐπὶ γῆς, καὶ ἄλλοι ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ των καταφεύγουσιν εἰς ποιημάτων τινῶν ἀνάγνωσιν γνωστῶν διὰ τὴν ψυχρότητά των.

Ἀλλὰ τί ὁ ἀνθρώπινος νοῦς δὲν ἐξευρίσκει; Αὐτὸς ὅστις διὰ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ ἀφῄρεσε τὴν ἀπόστασιν, διὰ τοῦ χλωροφορμίου ἀφῄρεσε τὴν ἀλγηδόνα, αὐτὸς καὶ διὰ τοῦ ἐνταῦθα εἰκονιζομένου *παγοπήκτου ἢ παγοεργοῦ* ἀφῄρεσε τὸν καύσωνα. Σύγκειται δὲ τὸ σκεῦος τοῦτο ἀπὸ τέσσαρας συγκεντρικοὺς κιλίνδρους, ὧν ὁ πρῶτος, ὁ ἐξώτατος περιέχει ὕλην τινὰ μὴ ἀγωγὸν τῆς θερμότητος, ὁ δὲ δεύτερος ὕδωρ, ὁ τρίτος μίγματα συγκείμενον ἀπὸ τρία μέρη θειϊκῆς σόδας καὶ δύω θαλασσίου ὀξέως, ἢ ἀπὸ ἓν μέρος νιτροαμμονιακοῦ ἅλατος καὶ ἓν μέρος ὕδατος (ὅπερ βραδύτερον μὲν ἐνεργεῖ, ἀλλ' εἶναι διαρκὲς), ὁ δὲ τέταρτος τὰ ῥευστὰ τὰ μέλλοντα νὰ μεταβληθῶσιν εἰς παγωτά. Τὸ περιεχόμενον τοῦ τρίτου κιλίνδρου μεταβάλλει τὸ ὕδωρ τοῦ δευτέρου εἰς πάγον, δι' ἁπλῆς στροφῆς τῆς ἐν τῇ κορυφῇ τοῦ σκεύους χειρίδος· γίνεται δὲ ἡ ὅλη ἐργασία ἐν ὀλιγωτέρῳ χρόνῳ τῶν 10 λεπτῶν, καὶ ἐπὶ μετρίᾳ δαπάνῃ ἐν πάσῃ στιγμῇ καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς ἐρήμοις τῆς Ἀραβίας δύναταί τις νὰ κατασκευάζῃ παγωτὰ, καὶ νὰ καλῇ τὸν χειμῶνα μεσοῦντος τοῦ θέρους;

—

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΜΙΧΑΗΛ Ο ΝΟΣΤΡΑΔΑΜΟΣ.

Ὑπὸ

Ι. ΔΕ-ΚΙΓΑΛΑ.

—

Il faut avouer qu'il se met d'étranges folies dans la tête des hommes. (Molière)

Μεταξὺ τῶν μετὰ Χριστὸν προφητῶν συναριθμεῖται καὶ ὁ Νοστράδαμος, ὅστις εἴς τινα τῆς Εὐρώπης μέρη ἀπολαύει παρὰ τῷ ὄχλῳ τὴν αὐτὴν ἣν καὶ ὁ Ἀγαθάγγελος ἐν Ἑλλάδι τοῦ μάντεως ὑπόληψιν. Ἴσως δὲ κατὰ τὴν ἐσχάτην ταύτην τριετίαν Εὐρωπαῖοι τινὲς ἐνησχολοῦντο εἰς τὴν ἐξήγησιν τῶν προφητειῶν του, ὡς πολλοὶ ἐκ τῶν ἡμετέρων εἰς τὴν τοῦ Ἀγαθαγγέλου ἐπὶ τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος. Τούτου ἕνεκα νομίζομεν ὅτι θέλομεν εὐαρεστήσει τοὺς ἀναγνώστας ἀναφέροντες ὀλίγα τινὰ περὶ τοῦ βίου αὐτοῦ.— Κατήγετο οὗτος ἐξ ἐπατριδῶν, καὶ ἐγεννήθη τὴν 14 Δεκεμβρίου τοῦ 1503 ἔτους, κατά τινας μὲν ἐν Σολόνῃ, καθ' ἄλλους δὲ ἐν ἁγίῳ Ῥεμυγγίῳ, κωμοπόλει τῆς ἐν Γαλλίᾳ Προβηγκίας. Ὁ πατήρ του ἦτο συμβολαιογράφος, ὁ δὲ πάππος του μετήρχετο τὴν ἰατρικὴν, καὶ παρ' αὐτοῦ λέγεται ὅτι ἐδιδάχθη τὰς πρώτας ἀρχὰς τῆς μαθηματικῆς, ἴσως δὲ καὶ τῆς ἰατρικῆς. Εἶχε πρὸς τούτοις καὶ θεῖον πρὸς μητρὸς, ὅστις, κατὰ τὸν τότε ἐπικρατοῦντα συρμὸν, κατεγίνετο εἰς τὴν ἀστρολογίαν, καὶ πιθανῶς ὁ νέος Νοστράδαμος ἐδιδάχθη παρ' αὐτοῦ τὴν ἐπιστήμην ταύτην εἰς ἣν ἀκολούθως διέπρεψε. Μόλις ἔφηβος ὢν, ἐστάλη εἰς Μομπελλιέρον ἵνα διδαχθῇ τὴν ἰατρικὴν, ὅθεν μετὰ παρέλευσιν τινῶν ἐτῶν, ἤτοι τῷ 1525 ἔτει, ἠναγκάσθη ν' ἀναχωρήσῃ ἕνεκα τῆς ἐπισκηψάσης πανώλους νόσου, καὶ νὰ μεταβῇ εἰς Τολώσην, κἀκεῖθεν δ' εἰς Βουρδίγαλα, ὅπου ἤρχισε νὰ μετέρχηται τὴν ἰατρικὴν μέχρι τοῦ 1529 ἔτους, ὅτ' ἐπέστρεψεν εἰς Μομπελλιέρον διὰ νὰ λάβῃ, ὡς ἔλαβε, τὸ τοῦ διδάκτορος τῆς ἰατρικῆς ἀξίωμα· ἐπανελθὼν δὲ πάλιν εἰς τὰ αὐτὰ ὅπου καὶ πρότερον μετήρχετο τὴν ἰατρικὴν μέρη, καὶ καταλύσας ἐν Ἀγίννῳ, συνῳκειώθη μετὰ τοῦ ἐκεῖ διατρίβοντος σοφοῦ Ἰουλίου Καίσαρος τοῦ Σκαλιγέρου, ὅστις, φαίνεται, τὸν παρεκίνησε ν' ἀποκαταστηθῇ καὶ νυμφευθῇ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. Ἀλλὰ μόλις ἤρχισε νὰ αἰσθάνηται τὰς ἡδονὰς τοῦ ἐγγάμου βίου, ἀποκτίσας καὶ δύω τέκνα, ὅτε ἄωρος θάνατος ἀφήρπασε καὶ ταῦτα καὶ τὴν σύζυγον αὐτοῦ· ἠναγκάσθη ἄρα νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν Ἀγίννον, ὡς τόπον λυπηρῶν ἀναμνήσεων, καὶ νὰ μεταβῇ εἰς Μασσαλίαν, ὅθεν μετὰ παρελευσιν ἐτῶν τριῶν μετέβη εἰς Σολόνην, ἔνθα ἐνυμφεύθη ἐκ δευτέρου περὶ τὸ 1544 ἔτος τὴν Ἄναν Πουσάρτ. Ἐν τοσούτῳ ἐξηκολούθει νὰ μετέρχηται τὴν ἰατρικὴν, ἐξασκῶν αὐτὴν μὲ μυστηριώδη καὶ ἀγυρτικόν τινα τρόπον. Ὁ τρόπος οὗτος εἶναι βέβαιον, ὅτι εἶναι ἀνάξιος τῆς ἱερᾶς ταύτης ἐπιστήμης, ἀλλ' ἑλκύει δυστυχῶς πρὸ παντὸς ἄλλου τὴν προσοχὴν τῶν λαῶν, καὶ διεγείρει τὸν θαυμασμὸν αὐτῶν. Τοῦτο συνέβη καὶ εἰς αὐτὸν τὸν Νοστράδαμον· οἱ σύγχρονοί του ἐκπλαγέντες ἀπὸ τὰς ἀγυρτικὰς αὐτοῦ ἐπιδείξεις, ἐθεώρησεν αὐτὸν ὡς τὸν ἐξοχώτερον τῶν ἀνδρῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὅθεν ὅτε τὸ 1546 ἐνέσκηψεν ἡ πανώλης ἐν Ἀκύᾳ τῆς Γαλλίας, ὁ δῆμος προσεκάλεσεν αὐτὸν ὡς ἄλλον Ἱπποκράτην διὰ ν' ἀπαλλάξῃ τὴν πόλιν τῆς λοιμοφόρου μάστιγος. Ὁ Νοστράδαμος ἐδέχθη ἀσμένως τὴν πρόσκλησιν, καὶ ἐξεπλήρωσε τῷ ὄντι τὰ καθήκοντά του μετὰ πολλοῦ ζήλου καὶ δραστηριότητος, πάντοτε ὅμως μέ τινα ἀγυρτείαν· διότι μετεχειρίζετο ἰδιά τινα φάρμακα ὡς ἀλάνθαστα θεραπευτικὰ, τῶν ὁποίων τὴν κατασκευὴν δὲν συγκατένευε πώποτε νὰ γνωστοποιήσῃ εἰς ἄλλον. Ἐξαλειφθείσης δὲ τῆς ἐπιδημίας, ὁ δῆμος ἐβράβευσεν αὐτὸν δι' ἀδρᾶς συντάξεως, ἣν ἠκολούθει νὰ τῷ χορηγῇ διὰ πολλὰ κατὰ συνέχειαν ἔτη. Ἀλλὰ μόλις ἔπαυσεν ἡ ἐπιδημία καὶ ἄλλη ὁμοίας φύσεως ἀνεφάνη ἐν τῇ πόλει τοῦ Λουγδούνου, ὅπου καὶ πάλιν προσεκλήθη, καὶ ὅπου διέμεινε μέχρι τῆς ἐξαλείψεώς της. Μετὰ ταῦτα ἐπανελθὼν εἰς Σολόνην, δὲν ἠξιώθη πλέον τῆς αὐτῆς ὡς καὶ πρότερον ὑποδοχῆς, εἴτε διότι εἶχε γενῆ γνωστὴ ἡ πραγματικὴ αὐτοῦ ἀξία, ἢ ἕνεκα τοῦ ὁποίου συνήθως προξενεῖ θρόνου εἰς τοὺς συγχρόνους συμπολίτας ἡ ὑπερέχουσα φήμη, ὡς λέγει καὶ τὸ Εὐαγγέλιον «οὐδεὶς προφήτης δεκτὸς ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ.» Ἡ πρὸς αὐτὸν ἀπροσδόκητος αὕτη δυσμένεια τῶν συνδημοτῶν του ἐλύπησεν ἐπὶ τοσοῦτον τὸν Νοστράδαμον, ὥστε περιορίσας τὰς σχέσεις του, παρήτησε σχεδὸν τὴν ἐξάσκησιν τῆς ἰατρικῆς, καὶ ἀφιερώθη ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τὴν μελέτην. Ἂν καὶ κυρίως ἐπηγγέλλετο μέχρι τῆς ἐποχῆς ταύτης τὴν ἰατρικὴν, δὲν ἔλειπεν ὅμως, ὡς κάτοχος τῆς ἀστρολογίας, ἐκπληρῶν ἐνίοτε καὶ τὰ τοῦ μαντέως ἔργα. Οὐδέποτε ὅμως ἡ ἐργασία αὕτη ἀπησχόλησεν αὐτὸν πρὶν τῆς ἧς πραγματευόμεθα ἐποχῆς οὕτως ὥστε νὰ καταστεθῇ αὕτη τὸ κύριον καὶ μόνον αὐτοῦ ἔργον. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, κυριευθεὶς φαίνεται ὑπὸ ἀγγλικῆς ὑποχονδρίας, ἢ ἐξάψεως τῆς φαντασίας, ἐνόμισεν ἑαυτὸν καταληφθέντα ὑπὸ πνεύματος προφητικοῦ, καὶ ἤρχισε νὰ ἐκθέτῃ ἐγγράφως τὰς προφητικὰς αὐτοῦ ἐμπνεύσεις, ἃς κατ' ἀρχὰς συνέγραψεν εἰς πεζὸν λόγον, ἀλλὰ δι' ἀποφθεγμάτων αἰνιγματωδῶν ὡς ὁ ἴδιος ὁμολογεῖ, καὶ τὰ ὁποῖα, πρὸς περισσοτέραν ἔμφασιν, ἠθέλησεν, ὡς λέγει, νὰ μεταφέρῃ ἀκολούθως εἰς στροφὰς τετραστίχους. Συνέταξεν δ' ἑπτακοσίας, ταύτης διαιρέσας αὐτὰς εἰς ἑπτὰ ἑκατοντάδας, αἵτινες κατὰ πρῶτον ἐξεδόθησαν ἐν Δουγδούνῳ τύποις Ῥιγώτου (Rigaut) τὸ 1555 μέ τινα ἐπιστολὴν ἐπὶ κεφαλῆς ἐνεΐδει προλόγου ἀποτεινομένην πρὸς τὸν νεογνὸν αὐτοῦ υἱὸν Καίσαρα. Ἡ ἔκδοσις τοῦ συγγράμματος τούτου ἐπροξένησε μέγαν εἰς τὴν Εὐρώπην κρότον, καὶ πολὺς λόγος ἐγένετο παντοχοῦ περὶ τοῦ Νοστραδάμου, τόσούτῳ μᾶλλον, καθ' ὅσον αἱ περὶ αὐτοῦ γνῶμαι τοῦ κοινοῦ διῃρέθησαν, διότι τινὲς μὲν ἐθεώρησαν αὐτὸν ὡς φαντασιοκόπον ἢ καὶ φρενοβλαβῆ, ἄλλοι δὲ κατὰ τὴν τότε ἐπικρατοῦσαν πρόληψιν, τὸν ἐξέλαβον ὡς μάγον, καὶ ἀσεβεῖς μετὰ τοῦ δαίμονος σχέσεις ἔχοντα, ἄλλοι πάλιν διϊσχυρίζοντο ὅτι πραγματικῶς κατεῖχε τὸ δῶρον τοῦ προφητεύειν, καὶ ἄλλοι ἐπὶ τέλους οὐδεμίαν ἐπέφερον περὶ αὐτοῦ κρίσιν, εὑρισκόμενοι εἰς ἀμηχανίαν, ἀδυνατοῦντες, ὡς ἔλεγον, νὰ κατανοήσωσι καὶ ἐξηγήσωσι τὸ φαινόμενον!... Ὦ καιρὸς, ὦ ἀμάθεια!... Ἐν τοσούτῳ μεταξὺ τῶν θαυμαζῶν τοῦ Νοστραδάμου ὑπῆρξε καὶ ὁ τότε ἡγεμονεύων ἐν Γαλλίᾳ Ἑνρίκος ὁ Β', καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ Αἰκατερίνα ἡ ἐκ Μεδίκων, οἵτινες κινούμενοι ὑπὸ θαυμασμοῦ καὶ περιεργείας, ἠθέλησαν νὰ ἴδωσιν ἰδίοις ὀφθαλμοῖς καὶ γνωρίσωσι προσωπικῶς τὸν προφήτην. Ἑπομένως διέταξαν ἐντόνως τὸν τότε διοικητὴν τῆς Προβηγγίας Κόμητα Τένδην νὰ τὸν ἐξαποστείλῃ εἰς Παρισίους ὅσον τάχος καὶ ἀξιοπρεπῶς. Τὴν 15. Αὐγ. τοῦ αὐτοῦ ἔτους παρουσιάσθη εἰς τοὺς ἡγεμόνας τούτους, οἵτινες τὸν ἠξίωσαν λαμπρᾶς ὑποδοχῆς καὶ τῷ ἐδώρησαν πρόσετι ἑκατὸν χρυσᾶ νομίσματα. Ἀκολούθως ἐστάλη παρὰ τοῦ Βασιλέως εἰς Πλαισὺ διὰ νὰ ἴδῃ τοὺς ἐκεῖ διαμένοντας βασιλόπαιδας, καὶ ἰδίως νὰ προμαντεύσῃ περὶ τοῦ μέλλοντος αὐτῶν. Ὁποῖα τινὰ δὲ ἐπροφήτευσε περὶ τῶν βασιλοπαίδων εἶναι πάντη ἄγνωστον, βέβαιον ὅμως, ὅτι ἐξετέλεσε μετὰ μεγίστης ἐπιτηδειότητος τὴν ἐντολὴν ταύτην καὶ ὅτι ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν διευθυνόμενος εἰς τὸν τόπον τῆς διαμονῆς του Σολονῆν, πλήρης τιμῶν καὶ φιλοδωρημάτων. Ἡ δεξιώσις αὕτη, καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ κοινοῦ εὐμενὴς τοῦ συγγράμματός του ὑποδοχὴ, τὸν παρεκίνησαν νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ ἔργον, καὶ οὕτως ἐν ἔτει 1558 ἐξέδωκε νέαν ἔκδοσιν ἐπηυξημένην ὑπὸ τριῶν ἑτέρων ἑκατοντάδων ἢ τριακοσίων νέων τετραστίχων στροφῶν. Τὴν

δὲ ἔκδοσιν ταύτην, ἐμπεριέχουσαν χιλίας προφητείας εἰς ἰσαρίθμους τετραστίχους στροφάς, ἀφιέρωσε τῷ Βασιλεῖ, ὃν ἐθεώρει τρόπον τινὰ ὡς ἰδιαίτερον αὐτοῦ προστάτην. Τούτων οὕτως ἐχόντων, συνέπεσε τὸ ἑπόμενον ἔτος ν' ἀποθιώτη ὁ Βασιλεὺς Ἐρρίκος ὑπὸ τραύματος ὃ ὑπέφερεν ἐν τινι ἱπποτικῷ ἀγῶνι, καὶ τὸν θάνατον τοῦτον ἐδόξαζε τὸ κοινὸν ὅτι προεῖπεν ὁ Νοστράδαμος ἐν τῇ 35 προφητείᾳ τῆς Α'. ἑκατοντάδος, ἥτις ἔχει ὡς ἑφεξῆς·

» Le lion jeune le vieux surmontera
En champ bellique par singulier duel,
Dans cage d'or les yeux lui crevera
Deux classes une, puis mourir mort cruelle. »

Ἡ δ' ἐπεξήγησις αὕτη τοσοῦτον ηὔξησε τὴν φήμην αὐτῶ, ὥστε πανταχόθεν συνέρρεον πάσης τάξεως ἄνθρωποι διὰ νὰ ἴδωσι καὶ γνωρίσωσι προσωπικῶς τὸν νέον τοῦτον προφήτην, ὅστις κατήντησε νὰ μὴ ἔχῃ σχεδὸν καιρὸν διὰ νὰ δέχηται τὰς ἐπισκέψεις. Ἄλλα καὶ αὐτὸς ὁ Βασιλεὺς Κάρολος ὁ Θ'. φθάσας εἰς Σολόνην ἐζήτησε πρὸ παντὸς ἄλλου νὰ ἴδῃ τὸν Νοστράδαμον καὶ ἅπασαν τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ· καὶ μετ' οὐ πολὺ διερχόμενος διὰ τῆς παρακειμένης Ἀρηλάτης, ἐζήτησε νὰ τὸν ἴδῃ ἐκ νέου, καὶ φιλοδωρήσας αὐτὸν 200 χρυσᾶ νομίσματα, τὸν διώρισε καὶ ἀρχιατρὸν τῆς Αὐλῆς. Δὲν ἐδυνήθη ὅμως ν' ἀπολαύσῃ ἐπὶ πολὺ τῶν ἀγαθῶν τῆς νέας ταύτης θέσεως, διότι μετὰ παρέλευσιν δεκαὲξ μηνῶν, προσβληθεὶς ὑπὸ βαρείας νόσου, ἀπεβίωσεν, ὁ δὲ νεκρὸς αὐτοῦ ἐνεταφιάσθη εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῶν ἐν Σολόνῃ Τσοκολαντῶν, ἔνθα φαίνεται τῷ εἰσιόν τι ἐξ εὐωνύμων ἡ ἀνάγλυφος [αὐτοῦ εἰκών, ὑπὸ τὴν ὁποίαν ἀναγινώσκεται ἐπὶ μαρμάρου ἡ ἑξῆς ἐπιτάφιος ἐπιγραφή.

D. M.
Ossa clarissimi Michaelis Nostradami
Unius omnium mortalium judicio dignissimi.
Cujus penè divino calamo, totius orbis;
Ex astrorum influxu,
Futuri eventus conscribuntur.
Vixit anno 62. menses 6. dies 17.
Obiit Solonæ
Anno CLϽ. Ϗ. LXVI.
Quietem posteri ne invidete.

Ἐκτὸς τῶν εἰρημένων δέκα προφητικῶν ἑκατοντάδων ἐξεδόθησαν μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ δύο ἕτεραι ἑκατοντάδες, ὥστε τὸ ὁλόκληρον σύγγραμμα φέρει 12 ἑκατοντάδας ἢ 1200 τετραστίχους στροφάς. Τοῦ συγγράμματος τούτου ἔγειναν ἀκολούθως πάμπολλοι ἐκδόσεις μᾶλλον ἢ ἧττον διαφέρουσαι διὰ τροποποιήσεων καὶ προσθαφαιρέσεων τῆς πρώτης, ὡς συνέβη παρ' ἡμῖν καὶ εἰς τὰς τοῦ Ἀγαθαγγέλου.

Ἐξέδωκε πρὸς τούτοις ὁ Νοστράδαμος καί τινα ἄλλα συγγράμματα, τὰ ὁποῖα ὅμως δὲν εἶναι πολλοῦ λόγου ἄξια. Ταῦτα δὲ ἐπιγράφονται.— Ὑγιεινὰ παραγγέλματα. — Περὶ γλυκυσμάτων. — Ἐπετηρὶς τοῦ Νοστραδάμου. — Μεταγλώττισις εἰς τὸ Γαλλικὸν πονήματός τινος τοῦ Γαληνοῦ ἐκ τῆς Λατινικῆς μεταφράσεως καὶ Πραγματεία περὶ ψιμμυθίων καὶ μύρων.

Ὁ Νοστράδαμος ἀφῆκε τρεῖς υἱοὺς καὶ τρεῖς θυγατέρας, καὶ πρὸς τούτοις δύο ἀδελφούς, καὶ ὅμως ἡ οἰκογένεια τῶν Νοστραδάμων ἀπὸ τῆς παρελθούσης ἀκόμη ἑκατονταετηρίδος ἐξέλιπεν ὁλοτελῶς.

Τὸ ἑξῆς λατινικὸν δίστιχον, τὸ εὐστόχως καὶ μὲ πολλὴν κομψότητα ἐφαρμοζόμενον εἰς τὸν Νοστράδαμον, ἀποδίδεται εἰς Στέφανον τὸν Ἰοδέλλην.

Nostra damus, cum falsa damus, nam fallere nostum est,
Et cum falsa damus, nil nisi nostra damus.

ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΙΣ.

Ἀρκτικὸς ἔκπλους.

Τίς δὲν γνωρίζει ὅτι πρὸ ἑπτὰ ἐτῶν, τῆς ἐπιστήμης γενναῖος πρωταγωνιστής, ὁ Ἄγγλος πλοίαρχος Φραγκλῖνος, ἀφ' οὗ πολλάκις περιῆλθε τὰ δύω ἡμισφαίρια, καὶ τὰς μᾶλλον ἀγνώστους ἐσχατιὰς τῆς ὑδρογείου, ἀπέπλευσε τέλος πρὸς τὸν βόρειον πόλον, οὗ τὰς ἐρήμους καὶ ἄλλοτε εἶχεν ἐπισκεφθῆ, ἐπὶ σκοπῷ καὶ ἐλπίδι τοῦ νὰ ἀνεύρῃ παρ' αὐτὸν καὶ ὑπὲρ τὴν Ἀμερικὴν δίοδον ἀπὸ τοῦ βορείου εἰς τὸν Εἰρηναῖον Ὠκεανόν; Πολλοὶ νέοι ἐξόχου ἱκανότητος καὶ γνωστῶν οἰκογενειῶν τὸν συνώδευσαν εἰς τὸν ἐπικίνδυνον τοῦτον ἔκπλουν, ὅστις ὑπέσχετο ἓν τῶν περιεργοτάτων νὰ λύσῃ γεωγραφικῶν ζητημάτων. Ἀλλ' εἰς τοῦ πόλου τὸ ἀχανὲς σκότος καὶ τὰς αἰωνίας ὁμίχλας βυθισθέντες οἱ γενναῖοι θαλασσοπόροι, πρὸ ἑπτὰ ἐτῶν δὲν ἐφάνησαν πλέον, καὶ μάταιαι ἀπέβησαν αἱ μακραὶ προσδοκίαι, μάταιαι αἱ ἰδιωτικαὶ καὶ δημόσιαι προσπάθειαι, μάταιαι αἱ ἀλλεπάλληλοι πλοίων ἀποστολαί, πρὸς ἀνεύρεσίν των. Ἡ Λαίδη Φραγκλῖνου, ἡ πιστὴ σύζυγος τοῦ νέου Ἰάσωνος, ἀφ' οὗ προσέφερε πᾶσαν τὴν περιουσίαν της ὅπως ὁπλίσῃ πλοῖα, καὶ πείσῃ ναύτας ν' ἀκολουθήσωσι τοῦ ἀνδρός της τὰ ἐπικίνδυνα ἴχνη, ἀπελθοῦσα κατῴκησε τὰς Ὀρκάδας, τοὺς ἀξένους σκοπέλους, οὓς δαίρουσι νυχθημερὸν αἱ ὑπερβόριοι καταιγίδες, καὶ ἐκεῖ ὁσάκις βλέπει λευκὸν ἱστίον εἰς τὸν ὁρίζοντα, ἀναβαίνουσα εἰς τοὺς ὑψηλοτάτους βράχους, τῷ νεύει διὰ τοῦ μανδυλίου της, τὸ καλεῖ διὰ τῆς χειρὸς, ἀλλὰ τὸ πλοῖον παρέρχεται, καὶ ὁ ὁρίζων μένει ἔρημος πάλιν ὡς πρίν.

Πέρυσι τινὰ ἴχνη τοῦ ἔκπλου ἀνεκαλύφθησαν. Εἰς ἀκτὴν ἔρημον καὶ χιονοσκεπῆ τῶν βορείων ἄκρων τῆς Ἀμερικῆς, εὑρέθησαν σχοινία τινὰ κεκομμένα, κ' τινα ὀστᾶ καὶ ἄλλα λείψανα δείπνου, τοῦ τελευταίου ἴσως δείπνου τῶν ναυαγῶν. Ἀλλὰ καὶ ταῦτα δὲν συνετέλεσαν εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῶν ἀπολολώτων, ἢ μᾶλλον ἐθεωρήθησαν ὡς ἀπόδειξις ὅτι ἀπολέσθησαν αὐτοὶ καὶ τὰ πλοῖα. Καὶ ὅμως οἱ φίλοι των, ἡ σύζυγος τοῦ Φραγκλίνου, καὶ ἡ Ἀγγλία πᾶσα, ἧς τὴν μέριμναν συνεμερίζετο ἅπας ὁ ἐξηυγενισμένος κόσμος, δὲν ἤθελον νὰ πιστεύσωσιν εἰς τὴν ἀπελπισίαν, καὶ ἐξηκολούθουν ἐρεύνας ἀπεγνωσμένας.

Ἰδοὺ ὅμως, ἄκουσμα ἀνέλπιστον αἴρνης! Τὰ πλοῖα τοῦ Φραγκλίνου εὑρέθησαν, ἢ κἂν νομίζεται ὅτι εὑρέθησαν. Εἷς ἀξιωματικὸς τοῦ Ἀγγλικοῦ ναυτικοῦ, συνομιλῶν κατὰ τὸν λιμένα Μάρτιον μετά τινος ἐμποροπλοιάρχου, Στορέῦ καλουμένου, ἤκουσε παρ' αὐτοῦ, ὅτι ἄλλος πλοίαρχος τῆς αὐτῆς ἐμπορικῆς οἰκίας, Κοβάρδος τοὔνομα, διοικῶν δὲ τὸ πλοῖον τὸ καλούμενον Ἀνανέωσις, διατρίβων συγχρόνως μετ' αὐτοῦ εἰς Κουεβὲκ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, τῷ εἶπεν ὅτι κατ' Ἀπρίλιον τοῦ ἔτους ἐκείνου ἀπήντησεν ἐν τῷ βορείῳ ὠκεανῷ, ἐντὸς πάγων συνεσφιγμένα δύω πλοῖα, ὡς ἐφαίνετο, ἐγκαταλελειμμένα, καὶ νομίζει ὅτι ταῦτα ἦσαν πιθανῶς ἐκ τῶν τοῦ Φραγκλίνου.

Ὁ ἀξιωματικὸς ἀνέφερεν ἀμέσως περὶ τούτου εἰς τὸ ναυαρχεῖον, ὅπερ ἐν τῷ ἅμα διέταξεν ἐρεύνας καὶ ἀνακρίσεις. Καὶ πρῶτον μὲν ἀνευρεθεὶς ἀνεκρίθη ὁ ἐμποροπλοίαρχος, ὅστις ἐπεκύρωσεν ὅσα εἶχεν ἐκθέτει, καὶ ἐπανέλαβε καὶ τὴν πρὸς αὐτὸν διήγησιν τοῦ ἀλλου ἐμποροπλοιάρχου Κοβάρδου, ἧς τὰ κυριώτερα εἶσι·

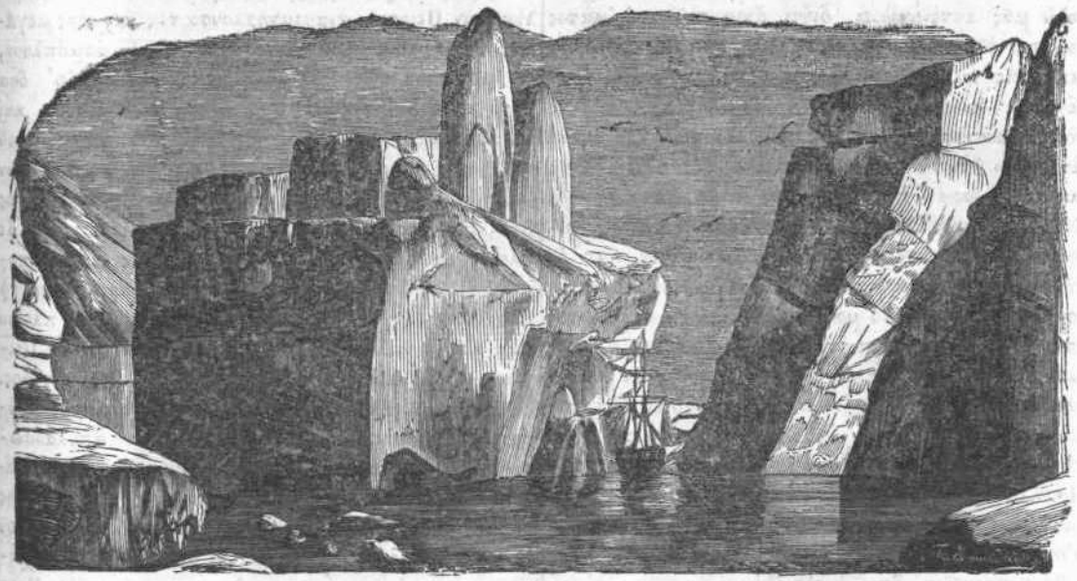

— « Τὴν 20ην. Ἀπριλίου 1851 παρέπλεον πρὸς ἑνοτολὰς τὰς ὑφάλους τῆς Νέας Φουνδλανδίας, εἰς Β. Πλ. 45° 30', ἔχων λαμπρὸν ἄνεμον ΒΑ, καὶ καθαρὸν οὐρανόν. Ἀλλ' αἴφνης ἀπήντησα πλέοντας παγολόφους· εἰς δὲ ἐξ αὐτῶν ἦτον μέγιστος, καὶ πρὸς αὐτὸν ἦσαν προσκλωμένα πεπηγότα πεδία, ἐγκλείοντα δύω τριῖστια πλοῖα. Οἱ ἱστοὶ αὐτῶν ἦσαν συνεσταλμένοι, αἱ κεραῖαι καταβεβιβασμέναι, καὶ τὰ πάντα οὕτω συνεσκευασμένα, ὥστε ἐφαίνοντο ὅτι διεχειμέρευσαν ὁμοῦ καθηλωμένα ἐν τῷ πεπηγότι πελάγει. Περὶ τὴν πέμπτην ὥραν τῆς πρωΐας, ὅτε ἀπεχομεν αὐτῶν περὶ ἓν μίλιον, ὁ ὑποπλοίαρχος μ' ἔκραξε νὰ ἴδω τὸν παγόλοφον καὶ τὰ πλοῖα. Καθ' ἣν στιγμὴν δ' ἐνδυθεὶς ἀνέβην εἰς τὸ κατάστρωμα, τὸ πλοῖόν μου ἦν κατάντικρυ αὐτῶν· λαβὼν δὲ τὸ τηλεσκόπιον, παρετήρησα ἂν φαίνεταί τις ἐπ' αὐτῶν, ἀλλ' οὐδεὶς ἐφαίνετο. Τότε δὲν ἐσυλλογίσθην τοῦ Φραγκλίνου τὰ πλοῖα· ἐπειδὴ δὲ ἔσπευδον νὰ ἐξέλθω τοῦ κινδυνώδους ἐκείνου μέρους, ἐν ὅσῳ ἡ θάλασσα ἦτον ἀκόμη καθαρὰ ὁμίχλης, καὶ ἐπειδὴ εἶχον ἤδη μακρυνθῆ πολὺ πρὶν λάβω τινὰ ἀπόφασιν, δὲν ἠδυνήθην πλέον ν' ἀναχαιτίσω τὸν πλοῦν μου διὰ νὰ τὰ ἐξετάσω ἀκριβέστερον. Ἤδη ὅμως εἰμὶ γνώμης ὅτι αὐτὰ πρέπει νὰ εἶναι τ' ἀπολεσθέντα πλοῖα. »

Μετὰ ταῦτα, ὁ ἀνακρίνας τὸν Κ. Στορέῦ, μαθὼν ὅτι ἡ σύζυγος τοῦ πλοιάρχου Κοβάρδου διέτριβεν ἐν ἄλλῃ τινὶ πόλει τῆς Ἀγγλίας, ἔσπευσεν ἀμέσως πρὸς αὐτὴν, καὶ ἤκουσε καὶ ἀπὸ τοῦ στόματός της ὅτι τὴν αὐτὴν διήγησιν πολλάκις τῇ εἶχεν ἐπαναλάβει ὁ ἀνήρ της, ὅστις ἤδη ἀκόμη ἐκυβέρνα τὸ αὐτὸ πλοῖον, τὴν *Ἀνανέωσιν*, καὶ ἐπ' αὐτοῦ εἶχεν ἀποπλεύσει εἰς Βενετίαν, ὅτι δὲ ὁ ὑποπλοίαρχος, πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν εἶχεν ἀπέλθει εἰς τὴν πόλιν Λίμερικ, ὅθεν ἔμελλε νὰ μεταβῇ εἰς Ἀμερικήν.

Τὸ ναυαρχεῖον λαβὼν τὰς πληροφορίας ταύτας ἔγραψεν ἀμέσως διὰ τῶν τηλεγράφων, εἰς μὲν τὴν Βενετίαν νὰ ἐξετασθῇ ὁ πλοίαρχος Κοβάρδος, ἅμα φθάσῃ εἰς αὐτὴν, εἰς δὲ Λιμερὶκ, νὰ εὑρεθῇ ὁ ὑποπλοίαρχος, καὶ νὰ ἐρωτηθῇ ὁμοίως. Μετὰ δύω δὲ ἡμέρας ἔλαβε τὴν ἀπάντησιν τὸ ναυαρχεῖον, ὅτι ὁ ὑποπλοίαρχος ἀνευρέθη ἐν Λιμερὶκ, τὴν πρωτεραίαν τῆς ἀναχωρήσεώς του δι' Ἀμερικὴν, καὶ ἐξετασθεὶς ἐπεκύρωσε τὰ ὡς ἐκ στόματος τοῦ Κοβάρδου μαρτυρηθέντα ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου Στορέῦ. Κατ' αὐτὸν τὰ πλοῖα ἦσαν ἐντελῶς κατηρτισμένα, τὸ ἓν ὀρθὸν, τὸ ἄλλο ὀλίγον κεκλιμένον, αὐτὰ μὲν μέλανα, τοὺς δὲ ἱστοὺς ἔχοντα λελευκασμένους. Ἐφαίνοντο δὲ ἐντελῶς ἐγκαταλελειμμένα. Ὁ ὑποπλοίαρχος διηγήθη ἀκόμη ὅτι ὅταν εἶδε τὰ πλοῖα, ἀπῆλθε ν' ἀναγγείλῃ τοῦτο εἰς τὸν ναύκληρον, ὅστις ἀσθενῶν καὶ κλινήρης ὤν, ἀπεκρίθη μόνον « Καλῶς. » Ὁ ὑποπλοίαρχος ἑπομένως δὲν ἠθέλησε ν' ἀναλάβῃ τὴν εὐθύνην τοῦ νὰ πλησιάσῃ εἰς τὸν παγόλοφον, καὶ οὕτως ἐξηκολούθη-

σε τὸν πλοῦν· ἐνέγραψεν ὅμως τὴν περίστασιν εἰς τὸ ἡμερολόγιον.

Ἀλλὰ τὸ περίεργον εἶναι ὅτι, ἐρευνῆς γενομένης, εἰς τὴν ἐφημερίδα τῆς πόλεως Λίμερικ, τῆς 28ης Μαΐου, 1851, εὑρέθη κατεχωρημένη ἐπιστολὴ ἐπιβάτου τινὸς τῆς *Ἀκαστεώσεως*, ἥτις εἶχε παρέλθη ἀπαρατήρητος. Ἰδοὺ αὐτή.

«Ἐν Κουεβέκης, τῇ 9 Μαΐου, 1851.

« Χθὲς ἐφθάσαμεν ἐδῶ μετὰ πλοῦν ταχύτατον κατὰ τὰς 13 πρώτας ἡμέρας, διότι ὅτε ἀπηντήσαμεν τοὺς πάγους, ἤμεθα ἤδη πρὸς δυσμὰς τῆς Νήσου τῶν Πτηνῶν, ἐντὸς τοῦ Κόλπου, καὶ ἐπὶ δεκαὲξ ἡμέρας περιεπλέομεν βοηθούμενοι ὑπὸ λαμπροῦ ἀνέμου. Ἀλλ' ἔκτοτε ἡ ὁδοιπορία μας ἀπέβη λίαν ἐπίπονος. καὶ πολλὰ πλοῖα, ὡς ἡμεῖς ἐκτεθειμένα, ὑπέφερον. Ἀδυνατῶ νὰ σᾶς περιγράψω τὴν ὄψιν τοῦ πεπηγότος πελάγους. Ἐπὶ δεκαὲξ μίλια ἐπλεύσαμεν κατ' εὐθεῖαν, ζητοῦντες διέξοδον, ἀλλὰ μάτην· καὶ τοῦτο πολὺ μᾶς ἐστενοχώρει, διότι ἄνευ τοῦ κωλύματος τούτου, ὅλος ἡμῶν ὁ διάπλους θὰ διήρκει μόνον δεκατρεῖς ἡμέρας καὶ ἡμίσειαν. Οἱ παγόλοφοι ἦσαν μέγιστοι· τινῶν ἡ βάσις ἦν τριπλασία τῆς ὅλης τῆς ἐπιφανείας τῆς πόλεως Λιμερὶκ, καὶ ὑπερβολὴν δὲν λέγω ὅτι τὸ κωδονοστάσιον αὐτῆς ἤθελε φανῇ μικρὰ ῥάβδος ἐνώπιον τοῦ ὕψους τινῶν. Λυπηρὸν δὲ εἶναι ὅτι μακρόθεν μόνον ἀπαντήσαμεν ἢ μᾶλλον εἴδαμεν ἕνα ἐξ αὐτῶν ἐγκλείοντα δύω πλοῖα, κατ' ἐμὴν γνώμην ἀνήκοντα εἰς τοῦ Φραγκλίνου τὸν στόλον, διότι κατὰ τὸ μῆκος καὶ πλάτος ὅπου τὸν ἀπηντήσαμεν φαίνεται ὅτι προήρχετο ἀπὸ τὸν πορθμὸν τοῦ Δαίβυ. Ἂν εἴχομεν ἀπαντήσει ἐν μόνον πλοῖον, ἐδυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν αὐτὸ ὡς ἐγκαταλελειμμένον κητοθήραν. Ἀλλὰ δύω ὁμοῦ οὕτω πλησίον ἀλλήλων κείμενα, ἦσαν βεβαίως σύντροφα πλοῖα. Ἦσαν δὲ ταῦτα ἡμῖν προσήνεμα, ἡ δὲ θάλασσα ἦτον θυελλώδης, καὶ ὁμίχλη ἐπήρχετο· διὰ τοῦτο δὲν ἐδυνήθημεν πλησιάσαντες αὐτὰ νὰ τὰ ἐξετάσωμεν. «

Τὸ ναυαρχεῖον, ὅπερ ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν ἀφ' οὗ ἔλαβε τὴν πρώτην εἴδησιν, ἐνήργησε πάσας ταύτας τὰς ἐξετάσεις, ἠρώτησε συγχρόνως δι' ἐγκυκλίου πάντα τὰ λιμενάρχεῖα τῆς Ἀγγλίας καὶ Σκωτίας, ἂν ἀπό τινος λιμένος ἐλλείπῃ κητοθηρευτικόν τι πλοῖον ἀπὸ τοῦ ἔτους 1850 ἢ 1851, καὶ συγχρόνως νέος στόλος ἐκπέμπεται πρὸς εὕρεσιν τῶν δύω τούτων ἀγγελθέντων πλοίων.

Εἰς τὰ πλοῖα ταῦτα, διοικούμενα ὑπὸ τοῦ Κ. Ἐδουάρδου Βέλχερ, ἐνεβιβάσθησαν παντοῖα ἐργαλεῖα καὶ ἐφόδια ἀναγκαῖα εἰς τὰ πεπηγότα ἐκεῖνα κλίματα· ἐκτὸς δὲ τούτων καὶ πάμπολλα ἀερόστατα μετρίου μεγέθους, καὶ γαλβανικαὶ μηχαναί, δι' ὧν δύνανται νὰ καταθραυσθῶσιν οἱ μέγιστοι πάγων ὄγκοι, οἱ ἔχοντες συνεσφιγμένα τὰ πλοῖα· καὶ ὁλόκληρον τυπογραφικὸν κατάστημα, μετὰ πιεστηρίων, καὶ ποικιλοχρόων χαρτίων καὶ μεταξωτῶν λωρίδων, ἑτοίμων εἰς τύπωσιν.

Ἅμα φθάσῃ ὁ Ν. Βέλχερ πρὸς τὰς ἐρήμους τοῦ πόλου, τὸ ὄνομα τῶν πλοίων, τῶν πλοιάρχων, ὁ σκοπὸς τῆς ὁδοιπορίας των, ἡ γεωγραφικὴ θέσις τοῦ στόλου, θέλουσιν ἐκτυποῦσθαι καθ' ἡμέραν εἰς χαρτία καὶ λωρία μεταξωτοῦ, καὶ χιλιάδες αὐτῶν θέλουσιν ἐντίθεσθαι εἰς ἀερόστατα, καὶ διασπείρεσθαι διὰ τοῦ ἀνέμου. Δοκιμαὶ γενόμεναι ἐν Ἀγγλίᾳ ἀπέδειξαν, ὅτι διὰ τοῦ τρόπου τούτου δύνανται νὰ διασπαρῶσιν εἰς μεγάλας ἀποστάσεις. Γίνεται δὲ χρῆσις χάρτου ἐχρωματισμένου, διότι αὐτὸς μόνον φαίνεται μακρότερον ἐπὶ τοῦ πάγου καὶ τῆς χιόνος, καὶ τὰ ἀερόστατα κατεσκευάσθησαν οὕτως, ὥστε νὰ ἐπιπλέωσι καὶ ἐπὶ τοῦ ὕδατος.

(Ἐξ Ἀγγλικῶν εἰδήσεων.)

Η ΕΝ ΠΕΡΑΙΕΙ ΕΟΡΤΗ.

Λαμπρὰ ἑορτὴ ἐφαίδρυνε περὶ τὰ τέλη τοῦ Ἀπριλίου τὸν Πειραιᾶ, ἀναμιμνήσκουσα τὰς ἀρχαίας μεγάλας ἡμέρας του. Τὸν Σαπτάλ, Γαλλικὸν ἀτμόπλοιον, τὸ μέγιστον τῶν πολεμικῶν ἀτμοκινήτων ἀφ' ὅσα ποτὲ κατεσκευάσθησαν παρ' ὅλοις τοῖς ἔθνεσι, καὶ περιεργότατον διὰ τὸ ἰδιόρρυθμον τοῦ μηχανισμοῦ του, πρὸ ὀλίγου καταπλεῦσαν εἰς τὸν λιμένα τῶν Ἀθηνῶν, ἐπεθύμησε νὰ ἐπισκεφθῇ ὁ Μεγαλειότατος Βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῆς Βασιλίσσης· ὁ δὲ πλοίαρχος αὐτοῦ, προθυμούμενος ἀξίως ν' ἀνταποκριθῇ εἰς τὴν γενομένην αὐτῷ τιμὴν, παρεκάλεσε τὸ Βασιλικὸν ζεῦγος νὰ δεχθῇ γεῦμα ἐντὸς τοῦ πλοίου του, καὶ ὁ ναύαρχος, ὅστις ἔτυχεν ἐπίσης ἐν Πειραιεῖ ὡρμισμένος, χορὸν ἐντὸς τῆς Ναυαρχίδος. Οἱ κάτοικοι πάντες τῶν Ἀθηνῶν, τοῦ θεάματος τούτου τῆς Βασιλικῆς ὑποδοχῆς θέλοντες ν' ἀπολαύσωσιν, ἀπὸ βαθέως ὄρθρου ἦσαν εἰς κίνησιν, καὶ ἀδιάκοπος σειρὰ ἁμαξῶν ἀνήρχετο καὶ κατήρχετο δι' ὅλης τῆς ἡμέρας τὴν Πειραϊκὴν, καὶ πάμπολλοι τῶν τοῦ ὄχλου, ἄνθη ἐστεμμένοι, πεζοὶ διὰ τῶν ἀγρῶν χαριεστέραν καὶ δροσερωτέραν ἔτεμνον τὴν πρὸς Πειραιᾶ. Ἂν καὶ δι' ὅλης τῆς ἡμέρας σφοδρὸς καὶ ἰσχυρὸς ἀπαρκτίας ἔπνεε, καὶ ὀχληρὰ ἤγειρε νέφη κονιορτοῦ, εἶχεν ὅμως ἡ ὄψις τῆς πόλεως ἐκείνης ἀληθῶς φαιδρόν τι καὶ ἑορτάσιμον.—Τίς ἐκ τῶν ὁρώντων τὰς πληθούσας αὐτῆς ἀγορὰς, τὰς πολυορόφους οἰκίας, τὰς εὐπρεπεῖς ἐκκλησίας, τὰς περιγλύφους κρήνας, καὶ ὅσα ἄλλα κατεκόσμησεν αὐτὴν ἡ φιλόκαλος δραστηριότης τοῦ τε πρώην δημάρχου Κ. Θεοχάρη, καὶ τοῦ νῦν, Κ. Ὁμηρίδου, ἐδύνατο νὰ πιστεύσῃ ὅτι αὕτη εἶναι ἐκείνη, ἥτις πρὸ εἴκοσι μόλις ἐτῶν συνίστατο ἐκ μιᾶς καὶ μόνης καλύβης, καὶ ταύτης ἐν τῷ τέλματι βατευούσης, καταῤῥεούσης καὶ πηλοκτίστου, πενιχροῦ καταγωγίου τοῦ τελωνιακοῦ φύλακος ;

Περὶ τὴν δευτέραν ὥραν μετὰ μεσημβρίαν ὁ Βασιλεὺς μετὰ τῆς Βασιλίσσης καὶ τῆς βασιλικῆς θεραπείας κατῆλθον εἰς Πειραιᾶ, καὶ ἐπέβη τῆς βασιλικῆς λέμβου. Ἐν τῷ ἅμα δὲ πάντα μὲν τὰ ἐν τῷ Πειραιεῖ πλοῖα κατεκοσμήθησαν ἀπὸ ἴριδος πολυχρόων σημαιῶν ἀπὸ ἱστοῦ εἰς ἱστὸν καὶ ἀπὸ πλευροῦ εἰς πλευρὸν διατεινούσης, καὶ ἤρχισεν ὁμόφωνος κανονοβολισμός. πλῆθος δ' ἄμετρον λέμβων κατεκάλυψε πᾶσαν τὴν θάλασσαν, καὶ προέπεμπον μετὰ ζητοκραυγιῶν τὴν βασιλικὴν λέμβον μέχρις οὗ ἀφίφθη εἰς τὸν Σαπτάλ.

Τὸ πλοῖον τοῦτο εἶχε παραγγελθῆ ὑπὸ Ναπολέοντος τοῦ Μεγάλου εἰς τὰ Γαλλικὰ Ναυπηγεῖα ὡς τρί-

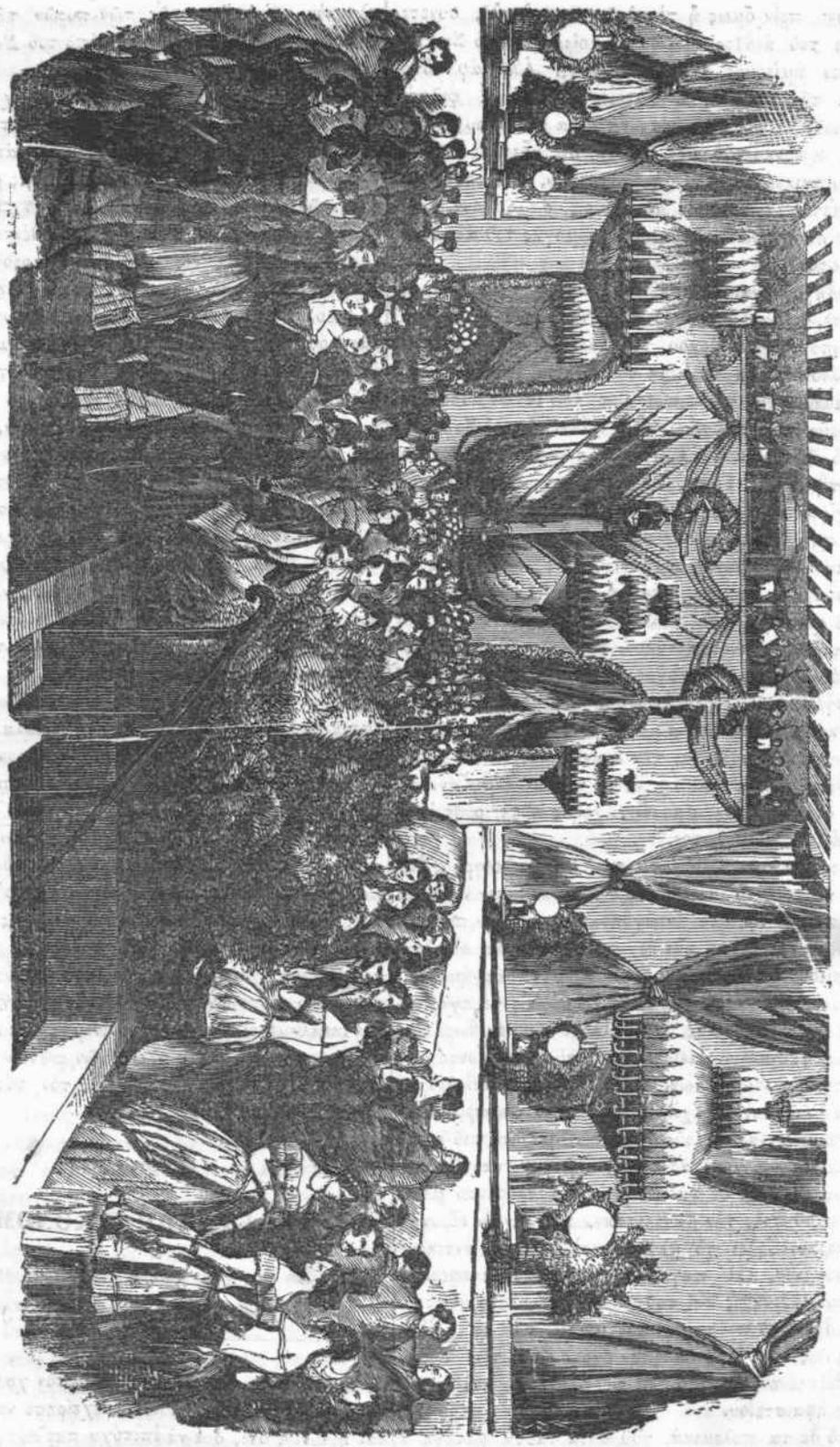

κροτον· πρὶν ὅμως ἢ τὸ πλοῖον συντελεσθῆ, συνετελέσθη τοῦ ἀνδρὸς ἐκείνου ἡ μοῖρα, καὶ ὁ Σαπτὰχ ἔμεινεν ἡμίεργος ἐν τοῖς νεωρίοις. Ἀλλ' ἀφ' ὅτου ἄρχει τῆς Γαλλίας ὁ νεώτερος Ναπολέων, φιλοτιμούμενος νὰ ἐξακολουθήσῃ τὰ ἔργα τοῦ θείου του, ἐν ὅσοις ἡ ἐξακολούθησις ἐφικτή, διέταξε καὶ τοῦ μεγάλου τρικρότου τὴν ἀποπεράτωσιν, καὶ ἐπεθύμησε τὸν μετασχηματισμὸν αὐτοῦ εἰς ἀτμόπλουν. Αὕτη δὲ ἦν ἡ πρώτη ἀπόπειρα ἐφαρμογῆς τοῦ ἀτμοῦ εἰς τρίκροτον.

Ὁδηγούμεναι ὑπό τε τοῦ ναυάρχου Κ. Ῥωμαὶν Δεφοσὲ, πρώην ὑπουργοῦ τῶν Ναυτικῶν ἐν Γαλλίᾳ, καὶ ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου τοῦ Σαπτὰλ, αἱ ΑΑ. ΜΜ. περιῆλθον πάντα τὰ μέρη τοῦ ὡραίου τούτου πλοίου, καὶ ἐθαύμασαν τό τε σύστημα τῶν ἱστῶν αὐτοῦ, δι' ὧν οὐρίῳ πνεύματι πλέει ἄνευ πάσης ἀτμοῦ βοηθείας, ὡς τὸ ἄριστον καὶ ταχύτατον τῶν ἱστιοφόρων, καὶ τὴν περαστίαν ἕλικα, ἥτις ὀπίσω τῆς πρύμνης ὡς γίγαντος βραχίων καταπληκτικὸς στρεφομένη, κυκᾷ πανσθενῶς καὶ εἰς μέγα βάθος τὴν θάλασσαν, καὶ τὴν ἀτμογόνον μηχανὴν, ἥτις κατ' ἰδιαίτερον σύστημα κατεσκευασμένη, ἐνεργεῖ οὐχὶ καθέτως ὡς αἱ συνήθεις, ἀλλ' ὁριζοντίως, ἐλάχιστον σχετικῶς καταλαμβάνουσα τόπον, καὶ ἄλλας ἀγχινουστάτων ἐφευρέσεων ἐφαρμογάς, οἷον τῆς μηχανῆς ἥτις συγχρόνως καὶ αὐτομάτως ἀντλεῖ τὸ θαλάσσιον ὕδωρ καὶ μεταποιεῖ αὐτὸ διὰ τοῦ ἀτμοῦ εἰς πότιμον ἀρίστης ποιότητος, καὶ τὴν κρήνην εἰς ἣν ὀχεύεται τὸ ὕδωρ τοῦτο, καὶ ἀφ' ἧς οἱ ναῦται ἐκμυζάνουσιν αὐτὸ διὰ σιδηρῶν μαστῶν, χωρὶς ποτὲ οὐδὲ ῥανὶς νὰ χυθῇ εἰς τὸ ἔδαφος.

Μετὰ δὲ τὴν περιήγησιν ταύτην, ὁ πλοίαρχος διέταξε νὰ τεθῇ τὸ τρίκροτον εἰς κατάστασιν ναυμαχίας, καὶ ἐν τῷ ἅμα ἠνεώχθησαν ὅλαι τῶν πυροβόλων αἱ καταπακταὶ, καὶ ἤρχισαν ἀμφότεραι αἱ πλευραὶ ἐξεμοῦσαι φλόγας, καὶ οἱ ναῦται μεταδιαφόρων καὶ ζωηρῶν κινήσεων ἀνεδείχθησαν ὅτε μὲν εἰς τὰ σχοινία, ὅτε δὲ εἰς τὰς κεραίας, καὶ ἄλλοτε εἰς τὰ θωράκια, καὶ ὅλαι αἱ ἐναέριοι ἐκεῖναι γραμμαὶ ἐφλογίζοντο ὑπὸ τοὺς πυροβολισμούς των. Ὀκτακόσιοι κανονοβολισμοὶ καὶ τουφεκισμοὶ τρισχίλιοι ἐξύπνησαν τὰς πρὸς αἰώνων κοιμωμένας ἠχοῦς ὅλων τῶν μυχῶν τοῦ λιμένος, καὶ ἐκλόνουν αὐτὰς τῶν ἠσκημένων ναυτῶν τὰς καρδίας. Πάντα δὲ τὰ βλέμματα ἐστρέφοντο μετὰ θαυμασμοῦ πρὸς τὴν βασίλισσαν, ἥτις ἐν ᾧ ἐβρόντα καὶ ἐκεραυνοβόλει τὸ πλοῖον, καὶ ἐφαίνετο ἄντικρυς ἐκρηγνύμενον, καὶ παγετώδης ὁ βορρᾶς κατεφέρετο ἀπὸ τοῦ Πάρνηθος καὶ τοῦ Βρυλισσοῦ, ἀθορύβητος, μὲ φαιδρὸν τὸ πρόσωπον καὶ μειδιῶντα τὰ χείλη, καὶ μόλις λεπτοῦφῆ σκέπην ἔχουσα ἐπὶ τῶν ὤμων της ἐρριμένην, ἵστατο ἐπὶ τοῦ φλογεροῦ καὶ καπνίζοντος ἡφαιστείου.

Ἀπὸ δὲ τὰ πολεμικὰ γυμνάσια ταῦτα μετέβη ἡ βασιλικὴ συνοδεία εἰς τὸ ἐν τοῖς κοίλοις τοῦ πλοίου παρεσκευασμένον πολυτελέστατον καὶ κατὰ γαλλικὴν φιλοκαλίαν διατεθειμένον γεῦμα· κατὰ δὲ τὴν ὀγδόην ὥραν τῆς ἑσπέρας, πυροτεχνήματα ἐρώτισαν διὰ μιᾶς πᾶσαν τὴν πειραϊκὴν λεκάνην, καὶ εἰς τὸ γλαυκὸν καὶ ἰσήλιον φῶς τῶν πυρῶν τῆς Βεγγάλης, ἐφάνησαν αἱ βασιλικαὶ λέμβοι ἀπὸ τοῦ *Σαπτὰλ* πρὸς τὴν *Πανδώραν* διευθυνόμεναι.

Ἡ δίκροτος ναυαρχὶς, ἡ Πανδώρα, εἶχε προσελκυσθῇ πρὸς μίαν τῶν ὡραίων ἀποβαθρῶν τοῦ Πειραιῶς, καὶ προσδεθῇ στενῶς εἰς αὐτὴν δι' ἀπογαίων καὶ ἀγκυρῶν. Γέφυρα δὲ διασκευασθεῖσα εἰς μικρὸν ἄλσος μυρσινῶν καὶ ῥοδοδαφνῶν, ἔφερεν ἀπὸ τῆς παραλίας εἰς τὸ κατάστρωμα, ὅπερ, ἀποκομισθέντων ὅλων τῶν ἐμποδῶν, διετέθη εἰς ἀπέραντον χοροῦ αἴθουσαν, κεκαλυμμένην ὑπὸ μεγαλοπρεποῦς σκηνῆς, ἣν ἀπήρτιζον ὅλων τῶν ἐθνῶν αἱ σημαῖαι. Φυτὰ θάλλοντα κατεκόσμουν πάσας τὰς γωνίας· στέμματα ἀνθέων ἐκρέμαντο πανταχοῦ, καὶ περιείλισσον τοὺς ἱστοὺς, μεταβληθέντας εἰς λυχνοστάτας. Αἱ δὲ λυχνίαι συνέκειντο θαυμασίως ἐκ συναρμογῆς ξιφῶν, πυροβόλων καὶ ἄλλων ὅπλων, καὶ ὁ βασιλικὸς θρόνος ἐστηρίζετο ἐπὶ κανονίων ὀρειχαλκίνων. Πάντων δὲ τούτων τῶν κοσμημάτων τὸ ὡραιότερον ἦσαν αἱ κυρίαι τῶν τε Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Πειραιῶς, ὧν οἱ ὀφθαλμοὶ ἐστιλβον ὑπὲρ τὰς λυχνίας καὶ ὑπὲρ τοὺς λάμποντας τῶν περιδεραίων καὶ τῶν ψελλίων αὐτῶν ἀδάμαντας. Ὅ,τι δὲ ἰδιαιτέραν εἰς τὴν ἑορτὴν προσέθετεν ἀξίαν, ἦν ἡ χάρις καὶ ἡ φιλοφροσύνη μεθ' ὧν ἥ τε Κυρία Δεφοσὲ καὶ ἡ ἐρασμία θυγάτηρ της, ἡ Κ. Φουλουὰ, ὑπεδέχοντο τοὺς προσκεκλημένους. Πλουσία τράπεζα κατεῖχεν ὅλον τὸ δεύτερον κατάστρωμα, ἐπὶ δὲ τοῦ πρώτου ἀδιακόπως διεδέχοντο οἱ χοροὶ, καὶ ἀπὸ ὑψηλοῦ παραπήγματος ἔῤῥεεν ἡ μουσικὴ, ἠχηροτέρα ἀντανακλωμένη ἀπὸ τὴν θάλασσαν. Περὶ τὴν τρίτην τέλος ὥραν μετὰ τὸ μεσονύκτιον διελύθη ἡ ἑορτὴ, ἧς ὁμοίαν δυνάμεθα μετὰ πεποιθήσεως νὰ εἰπῶμεν ὅτι δὲν εἶδε ποτὲ ὁ Πειραιεὺς ἀφ' ὅτου ἐπλάσθη, ἐκτὸς ἂν πιστεύσωμεν ὅτι ἐν ταῖς ἀρχαίαις ἡμέραις ἀληθῶς ἡ Ἀμφιτρίτη συνεκάλει περὶ ἑαυτὴν ἐν τῷ σμαραγδίνῳ πυμθμένι του χοροὺς τῶν σειρήνων, τῶν τριτόνων καὶ ναϊάδων. Καθ' ἣν στιγμὴν οἱ προσκεκλημένοι ἀπήρχοντο, ὁ ἄνεμος εἶχε κοπάσει, καὶ ἀμίμητον ἦν τὸ θέαμα ὅλων τῶν ῥώτων τῶν Γαλλικῶν πλοίων ἀντανακλωμένων εἰς τὸν τότε ἀῤῥιτίδωτον τῆς θαλάσσης καθρέπτην.

ΟΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΙ ΕΙΚΟΝΟΜΑΧΟΙ.

Ὑπὸ Κ. Π.

(Συνέχεια. Ἴδε Φυλλάδιον ΝΑ'.)

—o—

Ὁ Θεόφιλος ἐγνώριζε καλῶς τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἡγεμόνος πρὸς τὸν ὁποῖον ἐπεχείρησε νὰ εἰρηνεύσῃ, καὶ ἤξευρεν, ὅτι, διὰ νὰ ἐπιτύχῃ παρ' αὐτῷ ἔπρεπε νὰ τὸν στείλῃ ἄνθρωπον δυνάμενον νὰ τὸν καταπλήξῃ μὲν διὰ τῆς ἐπιστημονικῆς καὶ πολιτικῆς ἐμπειρίας του, νὰ τὸν δελεάσῃ δὲ διὰ τῆς περὶ τὸν λόγον δεινότητος, νὰ τὸν γοητεύσῃ δὲ διὰ τῆς περὶ τὸν τρόπον ἐλευθεριότητος. Ὅθεν ὁ πρέσβυς τὸν ὁποῖον ἐξε-

λέξατο, ἐπιτηδειότατος ὢν οἴκοθεν εἰς τὸ νὰ ἐκπληρώσῃ τοὺς δύο πρώτους ὅρους τῆς ἐντολῆς του, ἔλαβε καὶ πόρους ἱκανοὺς ἵνα ἐκπροσωπεύσῃ δεόντως τὴν μεγαλοπρέπειαν τοῦ Βυζαντινοῦ αὐτοκράτορος ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ καὶ ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ καλίφου· διότι, ἐκτὸς τῶν πολυτελῶν καὶ πολυαρίθμων δώρων ὅσα ἔδωκεν αὐτῷ ἵνα προσφέρῃ εἰς τὸν Μαμοὺν καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν μεγιστᾶνας καὶ αὐλικοὺς, ἐπεχορήγησε πρὸς τούτοις εἰς τὸν πρέσβυν καὶ τὸ ὑπέρογκον χρηματικὸν ποσὸν τῶν τεσσαράκοντα κεντηναρίων χρυσίου

Ὁ Ἰωάννης ὁ Γραμματικὸς ἀνεχώρησεν ἐκ Βυζαντίου ἐν ἔτει 832. Ἅμα φθάσας εἰς τὰ σύνορα τῆς Συρίας, εὗρεν ἐνταῦθα ἐπιτρόπους τοῦ καλίφου, ἀποσταλέντας εἰς προϋπάντησιν αὐτοῦ καὶ ἐρωτήσαντας πῶς ἔχει ὁ βασιλεὺς· ὁ δὲ, πλεῖστον ἐνέπνευσεν ἀμέσως εἰς πάντας θαυμασμὸν διὰ τὴν ἐμβρίθειαν τοῦ ὕφους καὶ μάλιστα διὰ τὴν λαμπρότητα τῶν δωρεῶν, καὶ τὴν δαψίλειαν μεθ' ἧς ἔσπειρε τὸ χρυσίον ἄμμου δίκην, καθὼς λέγει ἡ ἐκ προστάγματος τοῦ Κωνσταντίνου Πορφυρογεννήτου συγγραφεῖσα ἀνώνυμος χρονογραφία. Ἐπιτήμου δὲ τυχὼν δεξιώσεως καθ' ὅλην τὴν ὁδοιπορίαν, εἰσῆλθε πανηγυρικῶς εἰς Βαγδάτιον, παρέστη ἐνώπιον τοῦ Καλίφου, ἀπήγγειλεν εἰς αὐτὸν τοὺς παρὰ βασιλέως λόγους καὶ ἀπῆλθε, μετὰ τῆς αὐτῆς παρατάξεως, εἰς τὸ προδιορισθὲν δι' αὐτὸν κατάλυμα. Πρὶν ἐπιχειρήσῃ τὰς κυρίας διαπραγματεύσεις, ὁ πρέσβυς ἠθέλησε νὰ προσοικειωθῇ μὲν ἔτι μᾶλλον τοὺς περὶ τὸν Καλίφην μεγιστᾶνας, ν' ἀξιωθῇ δὲ τῆς προσωπικῆς εὐνοίας τοῦ ὑπερτάτου ἄρχοντος. Ἡ μεγαλοπρέπεια ἣν ἀπέδειξε καθ' ὅλην τὴν διατριβήν του εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἐκείνην τοῦ Ἀραβικοῦ κόσμου συνετέλεσεν εἰς τοῦτο οὐκ ὀλίγον· καὶ ἐπετηδεύθη περὶ τὸ μέρος αὐτὸ τῆς διαγωγῆς ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε σήμερον ἠθέλομεν ὀνομάσει τὸν τρόπον του μειρακιώδη, ἀλλὰ ὁ τρόπος οὗτος ἦτο προφορώτατος πρὸς τοὺς ἀνθρώπους πρὸς οὓς εἶχε νὰ πολιτευθῇ. Οὐδεὶς τῶν πρὸς αὐτὸν φοιτώντων ἐφ' οἱαδήποτε αἰτίᾳ, μεγάλῃ ἢ μικρᾷ, δὲν ἀπέρχετο χωρὶς νὰ λάβῃ σκεῦος ἀργυροῦν χρυσίου πλῆρες. Λέγουν δὲ, ὅτι συνεστιώμενός ποτε μετὰ πολλῶν ἐκ τῶν μεγιστάνων, διέταξε τοὺς ὑπηρέτας νὰ φέρωσι τὴν λεκάνην, εἰς ἣν συνείθιζε νὰ πλύνῃ τὰς χεῖρας· ἡ λεκάνη αὕτη, τὴν ὁποίαν οἱ Βυζαντινοὶ εἰς τὴν κοινὴν τοῦ καιροῦ ἐκείνου γλῶσσαν ὠνόμαζον *Χερνιβόζεσον*, ἦτο χρυσῆ καὶ διὰ πολυτίμων λίθων κεκοσμημένη. Οἱ συνεστιώμενοι Ἄραβες εἶχον ἰδεῖ αὐτὴν πολλάκις καὶ εἶχον θαυμάσει τὸ κάλλος καὶ τὴν πολυτέλειαν τοῦ σκεύους. Ἀλλ' αἴφνης ὁ ὑπηρέτης ἐπανελθὼν ἀνήγγειλεν, ὅτι ἀπωλέσθη· πολὺς τότε θόρυβος ἐγένετο παρὰ τοῖς βαρβάροις καὶ κίνησις ἵνα εὑρεθῇ τὸ κλαπέν. Ὁ δὲ πρέσβυς, μετὰ πολλῆς ἀδιαφορίας, παρεκάλεσε νὰ παύσῃ ἡ ταραχὴ καὶ διέταξε τοὺς ὑπηρέτας του νὰ φέρωσιν ἕτερον σκεῦος ἐπίσης λαμπρὸν, προσθεὶς, ὅτι πρέπει τελευταῖον νὰ μεταχειρισθῇ καὶ τοῦτο. Τὸ παραδοξότερον εἶναι, ὅτι, ἐὰν πιστεύσωμεν τοὺς χρονογράφους, ὁ Ἰωάννης ὁ Γραμματικὸς εἶχεν αὐτὸς παραγγείλει τοὺς ὑπηρέτας του ν' ἀπολέσωσιν ἐξ ἐπίτηδες τὸ ἓν τῶν χερνιβοζέστων ἐκείνων, διὰ νὰ παραστήσῃ τὴν κωμῳδίαν ταύτην, ἥτις ὅμως πολλὴν ἐπροξένησε κρότον καὶ βαθυτάτην ἐντύπωσιν εἰς ὅλον τὸ Βαγδάτιον.

Ἄλλοτε πάλιν ὁ Μαμοὺν, ὅστις, ἀντιφιλοτιμούμενος, ἄπειρα εἶχε πέμψει εἰς αὐτὸν δῶρα, ἀπεφάσισε νὰ δώσῃ αὐτῷ χάρισμα πολυτιμότερον τοῦ χρυσοῦ καὶ τῶν τιμαλφῶν λίθων· ὅθεν διέταξε νὰ σταλῶσιν εἰς τὸν πρέσβυν ἑκατὸν ἄνδρες ἐκ τῶν Βυζαντινῶν αἰχμαλώτων τοὺς ὁποίους ἐφρόντισε καὶ νὰ ἐνδύσῃ εὐπρεπῶς. Ὁ Ἰωάννης ὁ Γραμματικὸς ἔσπευσε νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ, διὰ τὸ ἐξαίρετον τοῦτο δεῖγμα τῆς φιλοφροσύνης καὶ φιλανθρωπίας· ἀλλὰ δὲν ἐδέχθη τὴν δωρεὰν, μέχρις οὗ, πέμψας εἰς Βυζάντιον, ἔφερεν ἰσαρίθμους Σαρακηνοὺς, τοὺς ὁποίους, εἰς ἀντάλλαγμα τῶν ὁμογενῶν, παρέδωκε τῷ μονάρχῃ τῶν Ἀράβων.

Δὲν περιωρίζετο δὲ εἰς μόνας τὰς ἐπιδείξεις ταύτας, δὲν ὠφελεῖτο μόνον ἀπὸ τὴν ἀδυναμίαν τὴν ὁποίαν οἱ ἰσχυροὶ ἐκεῖνοι δυνάσται τῆς Ἀσίας εἶχον πρὸς τὴν ἀφιλοκέρδειαν, τὴν μεγαλοδωρίαν καὶ αὐτὴν τὴν ἀσωτίαν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸ φιλόμουσον καὶ φιλότεχνον τῶν νεοφύτων ἐκείνων τοῦ πολιτισμοῦ, καὶ μάλιστα τοῦ μεγάλου κυριάρχου, παρ' ᾧ ἐξεπροσώπει τὸν Βυζαντινὸν βασιλέα. Ὅθεν ἁρπάζων πᾶσαν εὐκαιρίαν, καὶ προκαλῶν συχνάκις τὰς ἀφορμὰς, ἐξέπλητττε τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς διὰ τῆς εὐκολίας μὲ τὴν ὁποίαν ἐλάλει περὶ τῶν σπουδαιοτέρων ζητημάτων, καὶ ἰδίως περὶ τῶν φιλοσοφικῶν καὶ μαθηματικῶν ἀντικειμένων, τῶν τοσοῦτον εἰς τὸν Καλίφην Μαμοὺν περισπουδάστων, καὶ διὰ τῆς πολυμαθείας ἣν περὶ ταῦτα ἀνεδείκνυε, καθιστῶν ἀρίδηλον εἰς αὐτοὺς ὁπόσον ἦσαν ἔτι κατώτεροι τῶν πρεσβυτέρων γόνων τῆς σοφίας καὶ τῆς τέχνης. Ὁ Μαμοὺν, ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον δελεαζόμενος, ἤρχισε νὰ μεταχειρίζεται τὸν πρέσβυν οὐχὶ ὡς ξένον, ἀλλ' ὡς οἰκεῖον, νὰ τὸν μετακαλῇ συνεχῶς, νὰ ἐπισκέπτεται μετ' αὐτοῦ ἅπαντα τὰ καταστήματα τοῦ Βαγδατίου, νὰ τὸν συμβουλεύεται περὶ τῶν ἀπαιτουμένων βελτιώσεων καὶ νὰ πείθεται περὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ περιέλθῃ εἰς εἰρηνικωτέρας σχέσεις πρὸς τὸ κράτος ἐκεῖνο, τοῦ ὁποίου καὶ μόνου ἠδύνατο εἰς ἔτι νὰ ζηλεύσῃ τὴν περὶ τὰς τέχνας καὶ τὰς ἐπιστήμας ὑπεροχήν· ὥστε, ὅτε, μετά τινων μηνῶν ἐν τῇ πρωτευούσῃ τοῦ Ἀραβικοῦ κράτους διατριβὴν, ὁ Ἰωάννης ὁ Γραμματικὸς, μεγαλοπρεπῶς παραπεμφθεὶς, ἐπανῆλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, τὰ πάντα ἐφαίνοντο προπαρεσκευασμένα εἰς τὴν ὁριστικὴν παγίωσιν τῆς εἰρήνης ἐν Ἀσίᾳ.

Κατὰ δυστυχίαν εἰς τὸ κατὰ πόδας ἔτος ἀπέθανεν ὁ Μαμοὺν καὶ διεδέχθη αὐτὸν ὁ ἀδελφός του Μοτασσέμ. Ὁ Καλίφης οὗτος ἦτο μὲν ἐπίσης φίλος καὶ προστάτης τῶν ἐπιστημῶν, ὁμοιάζων τὸν Θεόφιλον καὶ κατὰ τοῦτο, ὅτι παράφορον εἶχεν ἔρωτα πρὸς τὰς οἰκοδομὰς καὶ τὰς μηχανικὰς τέχνας· ἀλλὰ πλεῖστα περιστατικὰ συνετέλεσαν εἰς τὸ νὰ ἀνατρέψωσι τὸ ἐπὶ τοῦ προκατόχου του ἀοξάμενον ἔργον τῆς πρὸς τοὺς Βυζαντινοὺς εἰρηνεύσεως. Ὁ νέος ἡγεμὼν ἐπεθύμησε, φυσικῷ τῷ λόγῳ, νὰ λαμπρύνῃ τὴν ἀρχὴν τῆς βασιλείας του διὰ πολεμικῶν

κατορθωμάτων· ὁ Θεόφιλος ἀφ' ἑτέρου ἤλπισεν, ὅτι δὲν θέλει εὕρει παρ' αὐτῷ τὰ μεγάλα τοῦ προκατόχου του στρατιωτικὰ προτερήματα. Παρεκτὸς τούτου, καθὼς ἐν Βυζαντίῳ ἐπεκράτει ἡ θρησκευτικὴ μεταξὺ εἰκονομάχων καὶ εἰκονολατρῶν ἔρις, οὕτω καὶ παρὰ τοῖς Ἄραψιν εἶχε παραχθῆ πρὸ μικροῦ ματαία τις καὶ σοφιστικὴ φιλονεικία, ἂν τὸ Κοράνιον ἦναι ποιητὸν ἢ οὔ. Καὶ καθὼς εἰς τὸ Βυζάντιον ὁ Θεόφιλος, προστατῶν τῶν εἰκονομάχων, κατεδίωξε τοὺς εἰκονολάτρας, οὕτω παρὰ τοῖς Ἄραψιν, ὁ Μοτασσὲμ, ἀσπαζόμενος τὴν δόξαν, ὅτι τὸ Κοράνιον εἶναι ποιητόν, ἠγωνίζετο νὰ ἐπιβάλῃ αὐτὴν, διὰ πάσης βίας, εἰς τοὺς ἀλλοτριοφρονοῦντας. Ἕκαστος δὲ τῶν δύο ἡγεμόνων ὑπεκίνησε κατὰ τοῦ ἄλλου τοὺς ἐν ἑκατέρῳ τῷ κράτει ἑτεροδοξοῦντας καὶ πάσχοντας. Ὅθεν αἱ ἐχθροπραξίαι ἐπανελήφθησαν κατ' αὐτὸ τὸ ἔτος τῆς τοῦ Μαμοὺν ἀποθιώσεως.

Περὶ τὰ τέλη τοῦ 833, ἐννενήκοντα χιλιάδες Σαρακηνῶν ἐνέβαλον εἰς τὴν μικρὰν Ἀσίαν, ἀγόμενοι ὑπὸ Ἰβραὴμ, τοῦ θείου τοῦ Καλίφου. Ὁ Θεόφιλος ἀντεπεξῆλθεν αὐτοπροσώπως κατὰ τῆς ἐπιδρομῆς ταύτης, ὑπὸ τῶν δύο ἐπιφανεστέρων αὐτοῦ στρατηγῶν παραπεμπόμενος, τοῦ Μανουὴλ καὶ τοῦ Θεοφόβου. Ὁ ἐξ Ἀρμενίων καταγόμενος Μανουὴλ ἦτο, ὡς προείπομεν (σελ. 18, ὅπου, κατὰ τυπογραφικὴν παραδρομὴν, τὸ ὄνομά του μετετράπη εἰς Μιχαὴλ) θεῖος ἀπὸ πατρὸς τῆς δεσποίνης Θεοδώρας, ἤτοι τῆς τοῦ Θεοφίλου συζύγου· ἀλλὰ πολὺ πρὸ τῆς ἀνυψώσεως αὐτῆς εἶχεν εἰσέλθει εἰς τὴν ὑπηρεσίαν καὶ προαχθῆ εἰς τὰ ὕπατα τῶν ἀξιωμάτων. Διότι ἔτι ἐπὶ Μιχαὴλ Ῥαγγαβὲ, 812—813, ἦτο πρῶτος τῶν ἱπποκόμων ἢ πρωτοστράτωρ· καὶ ὅτε ἐστασίασεν ὁ Λέων ὁ Ἀρμένιος κατὰ τοῦ Μιχαὴλ, ὁ δὲ ἄθλιος αὐτὸς βασιλεὺς, καταπτοηθεὶς, ἀπέθετο τὴν ἀρχὴν, μόνη δὲ ἡ γενναία αὐτοῦ σύζυγος Προκοπία ἠθέλησε ν' ἀντισταθῆ, μετ' ὀλίγων πιστῶν, εἰς τὸν σφετεριστὴν ἐκεῖνον, ὁ Μανουὴλ, φυλάττων τοὺς ὅρκους αὐτοῦ, ἐδείχθη πρόθυμος ν' ἀγωνισθῆ ὑπὲρ τοῦ νομίμου κυριάρχου. Ὁ Μιχαὴλ ἐπέμεινεν ἀποφεύγων τὸν ἐμφύλιον ἀγῶνα, καὶ ἀνηγορεύθη ἤδη ὁ Λέων ὁ Ἀρμένιος. Ἀλλ' οὐδ' αὐτὸς, λησμονήσας τὴν ἀνδρείαν καὶ τὴν χρηστότητα τοῦ Μανουὴλ, ἐμνησικάκησε κατ' αὐτοῦ, οὐδ' ὁ ἔσχατος τοῦ πεσόντος βασιλέως ὑπέρμαχος ἐξηυτέλισεν ἑαυτὸν ἀγεννῶς ἐνώπιον τοῦ νεωστὶ ἀνατείλαντος ἡλίου. Ὁ Λέων, ἅμα μετὰ τὴν ἀναγόρευσίν του, ἀναδείξας τὸν Μανουὴλ πατρίκιον καὶ στρατηγὸν τῶν Ἀνατολικῶν, περιωρίσθη νὰ τὸν εἴπῃ· « οὐκ ἔδει σε πρὸς τὸν κατ' ἐμοῦ ὁπλίζεσθαι πόλεμον, » σύμβουλον τοῦ βασιλέως καὶ τῆς Προκοπίας γε » νόμενον. » Ὁ δὲ, μετὰ εὐγενοῦς παῤῥησίας, ἀπήντησεν· « ἀλλ' οὐδὲ σὲ ἔδει κατὰ τοῦ εὐεργέτου, ἔτι » δὲ καὶ συντέκνου σου, χεῖρα ἀνταῖραι. » Δὲν ἔπαυσε δὲ ἔκτοτε ὁ Μανουὴλ διαπρέπων ἐπὶ τοῖς κατορθώμασιν αὐτοῦ, δι' ἃ μέγα ὄνομα καὶ κλέος ἀπέκτησε καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς Ἄραψιν, ὁ δὲ Θεόφιλος οὐδένα εἶχε στρατηγὸν ἐνάμιλλον αὐτοῦ ἢ τὸν προμνημονευθέντα Θεόφοβον.

Τοῦ δὲ Θεοφόβου τούτου ἡ ἱστορία εἶναι παραδοξοτάτη. Καθὼς ὑπάρχουσιν ἐν Ἑλλάδι πολλοὶ ποταμοὶ τῶν ὁποίων βλέπομεν μὲν τὸ ῥεῦμα αὐξάνον καὶ μέγα ἀποβαῖνον, ματαίως δὲ ἀναζητοῦμεν τὰς πηγὰς, διότι αἴφνης ἀπὸ τῆς γῆς ἀνατέλλουσιν, ἄδηλον δὲ πόθεν καὶ ποῦ ὑπὸ γῆν κατηνέχθησαν· οὕτω καὶ τοῦ Θεοφόβου ὁ μὲν βίος ὑπῆρξε πολυθρύλλητος ἐπὶ τῆς τοῦ Θεοφίλου βασιλείας, ἀλλ' ἡ καταγωγὴ ὑπὸ μυστηριώδους τινὸς καὶ θαυμασίου περικαλύπτεται σκότους. Ὁ πατὴρ α τοῦ ἦτο, κατὰ μὲν τὸν Κεδρηνὸν, « τῶν ἐκ βασιλικῆς σειρᾶς Περσῶν », κατὰ δὲ τὴν ἐκ προστάγματος Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου συγγραφεῖσαν ἀνώνυμον χρονογραφίαν, καὶ αὐτὸς βασιλεύς. Τὸ πρᾶγμα δὲν φαίνεται ἀδύνατον, διότι, ναὶ μὲν τὸ τῶν Σασσανιδῶν γένος καθῃρέθη ὑπὸ τῶν κατακτησάντων τὴν Περσίαν Ἀράβων, περὶ τὰ διακόσια ἔτη πρὸ τοῦ Θεοφίλου, ἀλλὰ πολλοὶ μικροὶ ἡγεμονίσκοι διετηρήθησαν, καὶ ἐπὶ τῆς τῶν Ἀράβων κυριαρχίας, εἰς διάφορα τῆς Περσίας μέρη, μάλιστα δὲ εἰς τὰς περὶ τὴν Κασπίαν χώρας, ἄλλοτε μὲν ἀναγνωρίζοντες τὴν Μωαμεθανικὴν δεσποτείαν, ἄλλοτε δὲ κατεξανιστάμενοι κατ' αὐτῆς, τῇ συνεργείᾳ ὅλων τῶν ἀντιπάλων αὐτῆς, καὶ ἰδίως τῶν Βυζαντινῶν. Λέγεται λοιπὸν, ὅτι ὁ πατὴρ ἐκεῖνος ἦλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, εἴτε ὡς πρέσβυς μικροῦ τινος ἡγεμονίσκου, εἴτε ὡς φυγὰς, περὶ τὰ τέλη τῆς προηγουμένης ὀγδόης ἑκατονταετηρίδος, ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Κωνσταντίνου καὶ τῆς Εἰρήνης. Αἱ περιστάσεις, ὡς φαίνεται, δὲν ἦταν τότε δεξιαὶ εἰς τὸ νὰ ὑποκινήσῃ ἡ Βυζαντινὴ αὐλὴ στάσιν ἐν Περσίδι κατὰ τῶν Ἀράβων, ὥστε ὁ φυγὰς βασιλεὺς ἢ πρέσβυς, παντάπασι παραμελληθεὶς ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἀπέθανεν αὐτόθι ἀκατονόμαστος, καταλιπὼν υἱόν, εἴτε ἐκ νομίμου γάμου μετὰ καπηλίδος τινὸς γυναικὸς, ἐν τῇ βασιλευούσῃ ταύτῃ συναφθέντος, εἴτε καὶ « ἐκ λαθραίας συναφείας. » Σημειωτέον ὅμως, ὅτι κατ' ἄλλην, τρίτην, γραφὴν, ἣν ἀναφέρουσιν ὅτε Λέων ὁ Γραμματικὸς καὶ ὁ Συμεὼν ὁ Μάγιστρος καὶ Λογοθέτης, ὁ Θεόφοβος δὲν ἐγεννήθη εἰς Βυζάντιον, ἀλλὰ προσέφυγεν εἰς αὐτὸ μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ 14 χιλιάδων Περσῶν, ἐπὶ Θεοφίλου ἤδη βασιλεύοντος· ἀλλ' οἱ τελευταῖοι οὗτοι χρονογράφοι ἐσύγχυσαν τὸν Θεόφοβον μετὰ τοῦ ἐπὶ Θεοφίλου τῳόντι προσφυγόντος εἰς τοὺς Βυζαντινοὺς Βαβὲκ, περὶ οὗ μετ' ὀλίγον. Ἡ δὲ προηγουμένως ἐκτεθεῖσα διήγησις εἶναι πιθανωτέρα.

Κατὰ τὴν διήγησιν ταύτην, ὁ νέος Σασσανίδης διῆγεν ἐν τῷ Βυζαντίῳ, μετὰ τὸν τοῦ πατρὸς θάνατον, βίον ἄπορον, καὶ ἀφανῆ, ὅτε οἱ ὑπὸ τῶν Ἀράβων καταθλιβόμενοι Πέρσαι, οἱ ἀείποτε σώζοντες τὴν ἐλπίδα τῆς ἀπὸ τῆς δουλείας ἐλευθερώσεως καὶ προσηλωμένοι ὄντες εἰς τοὺς ἀπογόνους τοῦ βασιλείου αὐτῶν οἴκου, ἐπειδὴ « ἐξέλιπον ἐκ τῶν συνεχῶν πολέμων καὶ τῇδε κάκεῖσε μετασκηνώσεων » ὑπὸ τῶν Ἀγαρηνῶν ἐλευνόμενοι οἱ τῆς βασιλικῆς » φυλῆς, » ἐνεθυμήθησαν τὸν ἄλλοτε εἰς τὸ Βυζάντιον πρεσβεύσαντα ἢ καταφυγόντα ἄνδρα καὶ ἔπεμψαν εἰς ἀναζήτησιν αὐτοῦ. Καὶ τοῦτον μὲν δὲν εὗρον ἤδη μεταξὺ τῶν ζώντων, ἀλλ' ἔμαθον, ὅτι εἰς τὴν νῆσον Ὀξεῖαν, πλησίον τῆς Χαλκηδόνος, ἔζη γυνὴ χήρα, λέγουσα ἑαυτὴν μητέρα, ἀπογόνου τινὸς τῶν τῆς Περσίας βασιλέων. Ὅθεν, ἐξετάσαντες τόν τε νέον καὶ τὴν μητέρα, ἐπείσθησαν, καὶ ἀπὸ ἄλλων τεκμηρίων καὶ μάλιστα ἀπὸ τῶν γνωρισμάτων τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος, ὅτι ὁ ζητούμενος φέρει τῳόντι εἰς τὰς φλέβας αὐτοῦ τὸ τοῦ Ἀρταξέρξου αἷμα. Ἦτο δὲ τότε δωδεκαετὴς τὴν ἡλικίαν· καὶ, ἀναγγελθέντος τοῦ πράγματος εἰς τὸν βασιλεύοντα κατ' ἐκεῖνο τοῦ χρόνου Λέοντα τὸν Ἀρμένιον, οὗτος δὲν τὸν παρέδωκεν εἰς τοὺς Πέρσας, ἀλλὰ, καλέσας αὐτὸν Θεόφοβον, ἀνέλαβε νὰ ἀναθρέψῃ τὸν νέον ἐπαξίως τῆς καταγωγῆς, ἵνα τὸν μεταχειρισθῇ βραδύτερον ὡς ὄργανον ἐπιτήδειον τῶν κατὰ Ἀράβων βουλευμάτων του· Ὁ νέος Θεόφοβος εἶχε πλείστην μὲν σώματος χάριν, πλείστην δὲ εὐφυΐαν πνεύματος, καὶ, θαυμασίως προκόψας, ἠγαπήθη, διὰ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν τῶν αἰσθημάτων αὐτοῦ εὐγένειαν, ὑπὸ τοῦ βασιλέως καὶ ὅλης τῆς αὐλῆς. Ὁ συναναστραφεὶς μετ' αὐτοῦ Θεόφιλος τὸν ἐθεώρει ὡς ἀδελφὸν, καὶ, βασιλεύσας, κατέστησεν αὐτὸν πατρίκιον καὶ τῷ ἔδωκε σύζυγον τὴν ἀδελφήν του Ἑλένην. Μικρὸν δὲ πρὸ τῆς ἐπαναλήψεως τῶν πρὸς τοὺς Ἄραβας ἐχθροπραξιῶν, συνέβη γεγονός τι, τὸ ὁποῖον συνετέλεσε βεβαίως μετὰ τῶν ἄλλων εἰς τὴν διάλυσιν τῶν περὶ εἰρήνης διαπραγματεύσεων. Διότι Πέρσης τις, ὀνόματι Βαβὲκ, ὅστις εἶχεν ἐπαναστατήσει κατὰ τοῦ Μαμοὺν καὶ ἐπὶ πενταετίαν ἠδυνήθη νὰ ἀντισταθῇ εἰς τοὺς κατ' αὐτοῦ ἐκπεμφθέντας στρατοὺς, ἡττηθεὶς τελευταῖον, προσέφυγεν εἰς τὴν Σινώπην μετὰ τῶν λειψάνων τῶν ὁπαδῶν αὐτοῦ, εἰς ἑπτακισχιλίους ἄνδρας συμποσουμένων, καὶ ἔγραψεν ἐκεῖθεν εἰς τὸν Θεόφιλον, ὅτι παραδίδει ἑαυτὸν καὶ τοὺς γενναίως κατὰ τοῦ κοινοῦ αὐτῶν ἐχθροῦ ἀγωνισθέντας στρατιώτας του εἰς τὸν Βυζαντινὸν βασιλέα. Ὁ Θεόφιλος ἐδέχθη εὐχαρίστως τοὺς πρόσφυγας αὐτοὺς, συνεκρότησεν ἀπὸ αὐτῶν ἴδιον τάγμα, τὸ ὁποῖον ηὔξησε βραδύτερον, διὰ τῆς ἀφίξεως καὶ ἄλλων πολλῶν Περσῶν, καὶ συνεποσώθη μετ' ὀλίγον μὲν εἰς 14,000 ἀνδρῶν, ἔπειτα δὲ καὶ εἰς 30,000· μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Βαβὲκ, ἀνέλαβε τὴν ἀρχηγίαν αὐτοῦ ὁ Θεόφοβος, τὸν ὁποῖον οἱ ἐπίκουροι ἐκεῖνοι ἐλάτρευσαν ὡς διάδοχον τῶν ἀρχαίων αὐτῶν μοναρχῶν· ὅθεν, παροτρυνόμενοι ὑπὸ τῆς πεποιθήσεως, ὅτι μάχονται ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν ἰδίου βασιλόπαιδος καὶ ὅτι, μετὰ τῶν Βυζαντινῶν συντασσόμενοι, ὑπὲρ τῆς ἰδίας ἀγωνίζονται ἀνεξαρτησίας, ἀπέβησαν φοβεροὶ εἰς τοὺς Ἄραβας καὶ πολυθρύλλητοι διὰ τὰς ἐπιδρομὰς καὶ τὰ κατορθώματα κατὰ τῶν σφετεριστῶν καὶ τῶν τυράννων τῆς πατρίδος των. Ἀφ' ἑτέρου καὶ ὁ Θεόφιλος περιποιήθη παντὶ σθένει τοὺς πολυτίμους ἐκείνους συμμάχους. Ἐπέτρεψεν αὐτοῖς τὴν πρὸς τοὺς Ῥωμαίους ἐπιγαμίαν, ἀνήγαγε πολλοὺς ἐξ αὐτῶν εἰς τὰ ὕπατα τῶν βασιλικῶν ἀξιωμάτων καὶ ἔνειμεν ἐν γένει εἰς αὐτοὺς ἅπαντα τὰ προνόμια τῶν ὑπηκόων τοῦ κράτους. Ἐκ δὲ τούτου οὐ μικρὰ παρήχθη ζηλοτυπία τῶν Βυζαντινῶν πρὸς τοὺς ξένους ἐκείνους, ζηλοτυπία ἀφ' ἧς πολλὰ ἔπαθεν ὁ ἀγαθὸς Θεόφοβος, γενόμενος ἐπὶ τέλους ἄδικον αὐτῆς θῦμα.

Ὑπὸ τοιούτων περιεστοιχισμένος ἀνδρῶν, ἀντιπαρέστη ὁ Θεόφιλος κατὰ τῶν ἐμβαλόντων εἰς τὴν μικρὰν Ἀσίαν Σαρακηνῶν. Ἐγγὺς δὲ γενόμενος τῶν ἐχθρῶν, συνεκρότησε συμβούλιον περὶ τοῦ ἐπιτηδειοτέρου τῆς ἐπιθέσεως τρόπου. Ἐνταῦθα ὁ μὲν Μανουὴλ, ὅστις ἀείποτε ἐφρόνει, ὅτι δὲν συμφέρει νὰ ἐκτίθεται ὁ βασιλεὺς εἰς τοὺς ἀγῶνας τούτους, ἐγνωμοδότησε νὰ ἐπιτραπῇ ἡ μάχη εἰς ἕνα τῶν στρατηγῶν· ὁ δὲ Θεόφιλος ἐξεναντίας ἐνόμισεν, ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ πρέπει διὰ τῆς παρουσίας του νὰ ἐμψυχώσῃ τὸν στρατὸν καὶ προστούτοις, ὅτι φρόνιμον εἶναι νὰ ἐπιτεθῶσι κατὰ τοῦ ἐχθροῦ διὰ νυκτὸς, ἵνα ἐλαττώσωσι τὴν ἐκ τοῦ πλήθους ὑπεροχὴν τῶν Ἀράβων. Προσέθηκε δὲ, ὅτι εἶναι πρόθυμος αὐτὸς νὰ ὁρμήσῃ πρῶτος, μετὰ τοῦ τῶν Περσῶν πεζικοῦ, πεπεισμένος, ὅτι τοῦτο θέλει ἀρκέσει εἰς τὸ νὰ τρέψῃ τὰ Ἀραβικὰ στίφη, τῶν ὁποίων τότε, περικυκλωθέντων ὑπὸ τοῦ ἱππικοῦ, θέλει συμπληρωθῇ ἡ καταστροφή. Ἀλλὰ πολλοὶ ἀντεῖπον εἰς τὸ σχέδιον τοῦτο, ὑποδεικνύοντες, ὅτι ὁ Θεόφοβος προτείνει τὴν τοιαύτην νυκτομαχίαν, πρὸς ἣν οἱ Πέρσαι αὐτοῦ ἦσαν μάλιστα εἰθισμένοι, ἵνα σφετερισθῇ τὴν ὅλην τοῦ κατορθώματος τιμήν. Ὁ δὲ Θεόφιλος παρεδέχθη ἑκατέρας τῶν γνωμῶν τὸ εὐγενέστερον μέρος. Ἀπεφάσισε δηλαδὴ, ὅτι θέλει στρατηγήσει αὐτὸς καὶ ὅτι θέλει ἐπιτεθῇ ἐν ἡμέρᾳ, διότι ὁ διὰ νυκτὸς ἀγὼν, ἐν ἀφανεῖ καὶ ἄνευ θεατῶν καὶ μαρτύρων γενόμενος, ἀποναρκώνει τὸ κύριον τῆς ἀνδρείας κέντρον, τὴν φιλοτιμίαν. Ὁ Ἰβραὴμ ἐντούτοις εἴτε δειλίας ἕνεκα, εἴτε ἄλλης τινὸς ἀγνώστου αἰτίας, εἶχεν ἀπέλθει μετὰ ἀνδρῶν μυρίων, ἀναθεὶς τὴν ἡγεμονίαν τοῦ λοιποῦ στρατοῦ εἰς τὸν Ἀβουχάζαρ. Καὶ γενομένης τότε συρράξεως φοβερᾶς, καὶ δεινῆς ἐκτέρωθεν πάλης, οἱ Βυζαντινοὶ ἐπὶ τέλους ἠναγκάσθησαν νὰ ὑποχωρήσωσι· μόνος δὲ παρέμεινεν ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μάχης ὁ Θεόφιλος μετὰ τὰς βασιλικὰς φάλαγγος καὶ δισχιλίων Περσῶν, ὑπὸ τὸν Θεόφοβον τεταγμένων. Οἱ γενναῖοι οὗτοι ἄνδρες κατέλαβον παρακείμενόν τι βουνὸν καὶ περιστοιχισθέντες ἐνταῦθα ἀπανταχόθεν, διετέλεσαν μέχρι τῆς ἑσπέρας ἐκθύμως προσβαλλόμενοι ἅμα καὶ ἀγωνιζόμενοι· διότι οἱ μὲν ἐχθροὶ, γινώσκοντες παρόντα τὸν βασιλέα, ἐπόθουν νὰ λάβωσιν αὐτὸν αἰχμάλωτον, ἡ δὲ βασιλικὴ φρουρὰ καὶ ἡ Περσικὴ μοῖρα διεκαρτέρησαν, ἵνα μὴ πάθωσι τὸ ὄνειδος τοῦτο. Νυκτὸς δὲ ἐπιγενομένης, ὁ Θεόφοβος κατεσοφίσατο τοὺς Σαρακηνοὺς, παραγγείλας εἰς τοὺς στρατιώτας νὰ ποιήσωσι, διὰ σαλπίγγων καὶ ἄλλων ὀργάνων, θόρυβον μέγαν καὶ ἀλαλαγμὸν, ὡς ἐπερχομένης τάχα βοηθείας εἰς αὐτούς. Οἱ Σαρακηνοὶ ὑπωπτεύθησαν τῳόντι τοιοῦτό τι, καὶ, φοβηθέντες μήπως κυκλωθῶσιν ἐνταῦθα καὶ παγιδευθῶσιν οὕτω μεταξὺ δύο ἐχθρικῶν σωμάτων, ὑπεχώρησαν ἐπὶ μικρόν· καὶ τότε οἱ περὶ τὸν βασιλέα, ἰδόντες τὴν ὁδὸν ἀνοιχθεῖσαν, ἀπῆλθον ἐπίσης πρὸς τὸ διαπερευγὸς στρατόπεδον. Ἐκεῖ ὁ Θεόφιλος ἐπέπληξε μὲν τοὺς φυγάδας, πολλὰς δὲ ἀπένειμε χάριτας καὶ τιμὰς εἰς τοὺς περὶ Θεόφοβον, οἵτινες, φιλοτιμηθέν-

τες ἐκ τούτου, παρεκάλεσαν νὰ ἐπιτραπῇ εἰς αὐτοὺς καὶ μόνους ἡ τοῦ πολέμου ἐξακολούθησις, διαβεβαιοῦντες, ὅτι θέλουν τρέψει τοὺς Σαρακηνούς. Ἀλλ' ὁ βασιλεὺς, δὲν ἔλαβε τότε χρείαν νὰ ἐκθέσῃ τοὺς γενναίους ἐκείνους ἄνδρας, διότι ὁ ἐχθρὸς, πλείστην παθὼν ἐν τῇ προηγουμένῃ μάχῃ βλάβην, ἐθεώρησε φρόνιμον νὰ ἐκχωρήσῃ τῆς μικρᾶς Ἀσίας, δεύτερον μὴ ἀποπειρώμενος ἀγῶνα.

Ὁ πόλεμος ἐπανελήφθη κατὰ τὸ ἑπόμενον ἔτος, ὅτε πολλαὶ αὖθις Σαρακηνῶν μυριάδες ἐνέβαλον εἰς τὴν Καππαδοκίαν. Ὁ Θεόφιλος, ἀντεπεξελθὼν, συνεκρούσθη πρὸς τοὺς πολεμίους εἰς τὸ τμῆμα τῆς ἐπαρχίας ταύτης, τὸ καλούμενον Χαρσιανὸν καὶ ἐπέτυχεν ἤδη νίκην ὁλοσχερεστάτην, διότι οὐ μόνον φοβερὰν ἐπήγαγε κατὰ τῶν Ἀράβων σραγὴν, ἀλλὰ καὶ εἰκοσιπέντε χιλιάδας αἰχμαλώτων αὐτῶν ἔλαβεν. Ἐπανελθὼν δὲ εἰς τὴν βασιλεύουσαν ἀπὸ τοῦ λαμπροῦ τούτου κατορθώματος, ἐτέλεσεν ἐν θριάμβῳ ἀγῶνα ἱππικὸν, εἰς ὃν δὲν ἀπηξίωσε νὰ συναγωνισθῇ καὶ αὐτὸς, κατὰ τὸ ἔθος. Εἰς τὸ ἀχανὲς τοῦ Βυζαντίου ἱπποδρόμιον παρετάχθησαν τὰ τάγματα τὰ πρὸ μικροῦ ἐν τῇ μικρᾷ Ἀσίᾳ νικηφορήσαντα, καὶ οἱ πολυάριθμοι αἰχμάλωτοι ὅσους ἀπὸ τῆς ἐκστρατείας ταύτης ἤγαγον ἄπειρον δὲ συνέρρευσε πλῆθος λαοῦ, ὅςτις ἦτο ἀνυπόμονος νὰ ἴδῃ αὖθις τὴν αὐτοκράτορα ἐκεῖνον, τοῦ ὁποίου ἠγάπα τὴν δικαιοσύνην καὶ ἐθαύμαζε τὴν ἀνδρείαν. Ὁ Θεόφιλος παρέστη ἐποχούμενος μὲν ἐπὶ ἅρματος συρομένου καὶ ἵππων λευκῶν, περιβεβλημένος δὲ μανδύαν τῆς τῶν Βενέτων μερίδος, ἤτοι πράσινον· καὶ ἐν τῷ ἅμα τὰ ἐνθουσιῶντα πλήθη ἐπεβόησαν, μετὰ χαριεστάτης ἀφελείας· «*Καλῶς ἦλθες, ἀσύγκριτε φακτοράρη!*» Γενομένης τότε τῆς ἁρματοδρομίας, ἐνίκησεν ὁ αὐτοκράτωρ καὶ ἐστεφανώθη, ἀδιαλείπτως ἀνευφημούμενος καὶ χαιρετιζόμενος· καὶ τῇ ἀληθείᾳ ὁ στέφανος προσῆκε τῷ ἀνδρὶ, οὐχὶ διότι κατεπροτέρησε τῶν ἐνταῦθα συναγωνιστῶν ἀλλὰ διότι οὐδένα εἶχε τὸν ἐνάμιλλον ἐπ' ἀνδρείᾳ καὶ τόλμῃ εἰς τοὺς ἄλλους ἐκείνους καὶ δεινοτέρους ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος ἀγῶνος. Ἐπεκόσμησε δὲ τὴν πανήγυριν ταύτην καὶ ἑτέρα ἀξιομνημόνευτος ἄμελλα. Μεταξὺ τῶν αἰχμαλώτων Σαρακηνῶν ὑπῆρχέ τις ἱππεὺς, σώματος μὲν ῥώμην ἔχων θαυμαστὴν, παράδοξον δὲ κεκτημένος περὶ ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας δεξιότητα καὶ χρώμενος ἐπὶ τοῦ ἵππου δυσὶ δόρασιν, ἐπίσης εὐφυῶς καὶ ἐντέχνως. Ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν, ἤτοι ὁ ἀρχηγὸς τῆς βασιλικῆς φρουρᾶς, ὅςτις ἐγνώρισε τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον, ἀνήγγειλε τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν αὐτοκράτορα, ἐπιθυμήσαντα νὰ δοκιμάσῃ τὴν τέχνην του· ὅθεν, παραστὰς ὁ Σαρακηνὸς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἱπποδρομίου καὶ ἐπιδείξας τὴν δεξιότητα, ἐθαυμάσθη καὶ ἐχειροκροτήθη παρὰ πάντων. Εἷς μόνος τῶν παρισταμένων ἐξεμυκτήρισε τὸν ξένον τοῦτον ἀθλητὴν, ὡς μηδὲν ἀνδρεῖον, μηδὲ καταπληκτικὸν κατορθοῦντα. Ἦτο δὲ ὁ τὰ τοιαῦτα λέγων εὐνοῦχος, ὅςτις ὅμως, πρὸ καιροῦ καταλιπὼν τὸ ἐπονείδιστον καὶ θηλυπρεπὲς ἔργον εἰς ὃ εἶχε καταδικασθῆ, τὸν στρατιωτικὸν ἠσπάσθη βίον καὶ εἶχε διαπρέψει καὶ τιμηθῆ ἐπὶ τῇ ἀνδρείᾳ. Καὶ ἐπειδὴ ἔκαμνε τὰς παρατηρήσεις του γεγωνυίᾳ τῇ φωνῇ, πλησίον τοῦ βασιλέως παριστάμενος, ὁ Θεόφιλος, στραφεὶς πρὸς αὐτὸν, «ἀλλὰ σὺ,» τὸν ἠρώτησε μετὰ δυςπιστίας τινὸς εὐλόγου, «δύνασαί τι τοιοῦτον ἐργάσασθαι;» Ὁ δὲ, «δύο μὲν βασιλεῦ,» ἀπήντησε, «μὴ μαθὼν οὐδὲ μεταχειρίσασθαι δόρατα δύναμαι· οὐδὲ γὰρ ἐν πολέμῳ τοιαύτης φλυαρίας χρεία· ἑνὶ δὲ χρησάμενος τὴν εἰς θεὸν πεποίθησιν ἔχω βεβαίαν ὡς κρημνίσω τε τοῦτον καὶ τοῦ ἵππου καταβαλῶ.» Ὁ Θεόφιλος, εὐχαρίστως ἐπιλαβόμενος τῆς εὐκαιρίας τοῦ νὰ μὴ ἀφήσῃ ἀνίκητον τὸν ξένον ἐκεῖνον πολεμιστὴν, προςεκάλεσεν ἀμέσως τὸν Ἕλληνα νὰ καταστήσῃ ἔργον τοὺς λόγους. Καὶ τῳόντι οὗτος ἐπιβὰς εὐθὺς τὸν ἵππον, καὶ δόρυ λαβὼν, καὶ συμπλακεὶς πρὸς τὸν Σαρακηνὸν, ἐντὸς μικροῦ κατεκρήμνισεν αὐτὸν τοῦ ἵππου, ἐπαινεθεὶς ὑπὸ τοῦ βασιλέως καὶ λαβὼν δῶρα εἰς ἀνταμοιβὴν στολὰς καὶ περιβολὰς πολυτίμους. Ἦτο δὲ ὁ εὐνοῦχος οὗτος Θεόδωρος ὁ Κρατερὸς, ὁ μετ' ὀλίγον γενόμενος ἀρχηγὸς τῆς τῶν ἁγίων τεσσαράκοντα δύο μαρτύρων φάλαγγος, ὡς θέλομεν λάβει ἀφορμὴν κατωτέρω νὰ ἱστορήσωμεν.

Ἀλλ' ἐπανερχόμεθα εἰς τὴν ἐξιστόρησιν τῶν ἀδιαλείπτων πρὸς τοὺς Σαρακηνοὺς πολέμων· ἐν ἔαρι τοῦ 835 ἔτους, οἱ πολέμιοι οὗτοι ἐπεχείρησαν νὰ ἐκπλύνωσι τὸν ῥύπον, ὃν κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος εἶχον πάθει, καὶ ἐνέβαλον πολυάριθμοι εἰς τὴν Καππαδοκίαν. Ἀφ' ἑτέρου καὶ ὁ αὐτοκράτωρ, θαρρῶν εἰς τὸ πρόςφατον κατόρθωμα, ἀντεπεξῆλθεν αὐτοπροσώπως πάλιν κατ' αὐτῶν, ὑπὸ τῶν πιστῶν αὐτοῦ Μανουὴλ καὶ Θεοφόβου δορυφορούμενος· ἀλλ' ἡ τύχη ἐφάνη ἤδη δυςμενὴς πρὸς τὸν γενναῖον Θεόφιλον. Συμπλακέντων τῶν δύο στρατῶν, οἱ Βυζαντινοὶ, μετὰ καρτερικὸν ἀγῶνα, ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ εὐαριθμότεροι ὄντες τῶν Σαρακηνῶν, ἤρχισαν νὰ κλίνωσι· μόνος ὁ βασιλεὺς, μετὰ τῶν Περσικῶν ταγμάτων, ἐξηκολούθει ἀτρομήτως ἀμυνόμενος καὶ περ ἀπανταχόθεν ἤδη περικυκλωμένος. Ὁ ἀγαθὸς Μανουὴλ, ὅςτις, θεωρῶν ὅτι ἡ παράτασις τῆς μάχης ἦτο ἀδύνατος, εἶχε διατάξει τὴν ἔγκαιρον τοῦ στρατοῦ ὑποχώρησιν καὶ τὴν καταλῆψιν ὀχυρᾶς τινος ὑπ' αὐτοῦ θέσεως, βλέπει μετ' ὀλίγον μακρόθεν τὸν βασιλέα ἐμμένοντα· καὶ κινδυνεύοντα περὶ τῶν ὅλων. Ὁ Μανουὴλ ἀναχαιτίζει ἀμέσως τὴν ὑποχώρησιν· καὶ ἀφοῦ ἐπὶ μικρὸν ἐθαύμασε τὴν τόλμην ἐκείνην, ἥτις ἀείποτε ὑπὲρ τὴν ζωὴν καὶ τὸν θρόνον ἔθετο τὴν ἰδίαν φιλοτιμίαν καὶ δόξαν, ἠσθάνθη, ὅτι καιρὸς εἶναι νὰ δράμῃ πρὸς σωτηρίαν αὐτοῦ, τόσῳ μᾶλλον, ὅσῳ, ἐπειδὴ ἀείποτε, ἂν καὶ ἀδίκως, ὑπέβλεπε τοὺς πρόςφυγας Πέρσας, ἐπῆλθεν αὐτῷ κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἡ φοβερὰ ὑπόνοια, ὅτι ἐνδέχεται αὐτοὶ νὰ παραδώσωσι τὸν βασιλέα εἰς τοὺς πολεμίους, ἵνα συνδιαλλαγῶσι πρὸς αὐτούς. Ὅθεν, προςκαλέσας τοὺς γενναιοτέρους τῶν ἱππέων καὶ ἀναθαρρύνας αὐτοὺς, «ὦ ἄνδρες,» εἶπεν, «τὰς μελίσσας, αἰδεῖσθε, αἱ τοῦ βασιλέως κατόπιν τῷ φίλτρῳ βαλλόμεναι πέτανται.» ὥρμησεν, ὡς περ τις λέων ὑπὲρ τῶν τέκνων ἀγωνιζόμενος, καὶ, διαῤῥήξας τοὺς περιχυθέντας ἤδη ἀπανταχόθεν ἐχθροὺς, φθάνει μέχρι Θεοφίλου, ὅςτις, ἐπαγόμενος καὶ δεχόμενος πληγὰς βαρείας, ἤρχιστεν ἤδη νὰ αἰσθάνεται ἐκλιποῦσας τὰς δυνάμεις αὐτοῦ, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὸ θάῤῥος. «Ἄγε δὴ,» ἀνέκραξε τότε ὁ Μανουὴλ, «ὦ βασιλεῦ, ἕπου μοι προπορευομένῳ καὶ τὴν ὁδὸν σοι εὐρύνοντι.» Καὶ στρέψας τὸν ἵππον, ἤρχισε τὴν ὑποχώρησιν, ὅτε βλέπει μετ' ὀλίγον, ὅτι ὁ Θεόφιλος δὲν ἠκολούθησεν, ἀλλ' ἐπέμενεν ἔτι ἀμφισβητῶν πρὸς τὸν ἐχθρὸν τὴν πρόδηλον νίκην· ὁ Μανουὴλ ἐπανέρχεται αὖθις καὶ ἱκετεύει τὸν Θεόφιλον νὰ φεισθῇ τῆς ζωῆς αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τοῦ ὅλου στρατοῦ, ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τοῦ κράτους· καὶ, νομίσας ὅτι, τὸν κατέπεισεν, ἀναλαμβάνει νὰ διεξελάσῃ τὸ δεύτερον ἀνὰ μέσον τοῦ πυκνουμένου κατὰ πᾶσαν στιγμὴν ἐχθρικοῦ στίφους. Παρατηρεῖ ὅμως, ὅτι ὁ Θεόφιλος, ἔξω φρενῶν γενόμενος ὑπὸ τῆς ἰδέας τοῦ νὰ τρέψῃ εἰς τοὺς ἐχθροὺς τὰ νῶτα καὶ προτιμῶν τὸν θάνατον μᾶλλον ἢ αἰσχύνην τοιαύτην, ἐνέκειτο ἔτι εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης. Τότε ὁ Μανουὴλ, προελάσας τὸ τρίτον, καὶ ἀπειλήσας τὸν αὐτοκράτορα, ὅτι προτιμᾷ νὰ τὸν θανατώσῃ αὐτὸς παρὰ νὰ τὸν ἴδῃ πίπτοντα αἰχμάλωτον εἰς τοῦ ἐχθροῦ τὰς χεῖρας καὶ δέτας δι' ἱμάντων μετὰ τοῦ ἰδίου ἵππου τὸν ἵππον τοῦ Θεοφίλου, ἔσυρεν αὐτὸν αἱματόφυρτον κατόπιν του· καὶ ἐνῷ οἱ Πέρσαι ἀνεχαίτιζον τὴν ὁρμὴν τῶν πολεμίων, ἤγαγεν ἐκεῖνος τὸν ἡγεμόνα ἀσφαλῶς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ στρατοῦ του. Ὁ στρατὸς οὗτος εἶχε προκαταλάβει, ὡς εἴπομεν, διὰ τῆς προνοίας τοῦ Μανουὴλ, ὀχυράν τινα θέσιν καὶ ἐδέχθη ἐνταῦθα μετὰ ζωηροτάτης ἀγαλλιάσεως τὸν βασιλέα αὐτοῦ, τὸν ὁποῖον ἐνόμιζεν ἤδη θανόντα ἢ αἰχμάλωτον. Τοσοῦτον δὲ ἀνέλαβε θάῤῥος, ὥςτε οἱ Σαρακηνοὶ, μὴ τολμήσαντες νὰ ἐπιχειρήσωσι μάχην δευτέραν, ὑπεχώρησαν.— Ἅπαντα τὰ τοσοῦτον ἔντιμα διὰ τὸν Θεόφιλον περιστατικὰ ταῦτα ὁμολογοῦνται καὶ ὑπὸ τοῦ Κεδρηνοῦ, καὶ ὑπὸ τῆς πολλάκις μνημονευθείσης ἀνωνύμου χρονογραφίας, καὶ ὑπὸ τοῦ Μαγίστρου Συμεὼν, καὶ ὑπὸ Λέοντος τοῦ Γραμματικοῦ καὶ ὑπὸ ὅλων ἐν γένει τῶν Χρονογράφων. Ἀλλὰ τὸ οἰκτρὸν εἶναι, ὅτι τοσοῦτον ἦτο τὸ πάθος τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν κατὰ τοῦ Θεοφίλου, ὡς ἐκ τῆς θρησκευτικῆς διαφωνίας, ὥςτε τινὲς δὲν ἠσχύνθησαν, εἰς γελοίαν ἐμπίπτοντες ἀντίφασιν, νὰ ἀποδώσωσιν εἰς *θειλίαν* τὴν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ μεγίστου τῶν κινδύνων ἐγκαρτέρησιν τοῦ βασιλέως

(Ἀκολουθεῖ).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΤΟ ΣΤΟΜΙΟΝ ΤΗΣ ΠΡΕΒΕΖΗΣ, ὑπὸ Γ. Χ. Ζαλοκώστα. Ἀθήνησι, τύποις Φ. Καραμπίνη καὶ Κ. Βάρα. Τὸ ποιημάτιον τοῦτο περιλαμβάνει τὴν διήγησιν τῆς εἰσβολῆς τεσσάρων Ἑλληνικῶν λέμβων εἰς τὸν Ἀμβρακικὸν κόλπον ἐν ἔτει 1828. Καὶ ὅμως ἐπὶ τοῦ ἀφελεστάτου τούτου θέματος, ὁ ποιητὴς κατώρθωσε νὰ πλέξῃ 128 τετραστίχους στροφὰς πλήρεις φαντασίας, εὐαισθησίας, τόνου καὶ χάριτος, ἐχούσας δὲ, ἐκτὸς τῶν προτερημάτων τούτων, ἅτινα, καθ' ἡμετέραν κρίσιν ἀναδεικνύουσιν αὐτὰς ἐν τῶν κλασικῶν προϊόντων τῆς νεωτέρας ἡμῶν φιλολογίας, καὶ ἕτερα δύω ἀπαραίτητα εἰς δόκιμον ποίημα, παρ' ἡμῖν ὅμως δυστυχῶς ἐνίοτε ἀμελούμενα, τὴν εὐρυθμίαν καὶ τὴν ἀκρίβειαν τῆς στιχουργίας, καὶ τῆς γλώσσης τὴν εὐγένειαν καὶ τὸ κάλλος. Οὕτως εὑρίσκομεν ζωηρᾶς ἀποκύημα φαντασίας τὴν ἐπίνοιαν τοῦ ἐν ἀρχῇ ἐνυπνίου, καὶ ποιητικωτάτας τὰς περιγραφὰς πάσας, τὰς τῶν συμπλοκῶν, τὰς τῶν θέσεων, καὶ ἄλλας ὁμοίας. Ἰδοὺ εἰς παράδειγμα προκείσθω μία αὐτῶν.

Μακρύνονται πέραν βολῆς οἱ γενναῖοι.
Ἡ θάλασσ' ἀγρία ἐδῶ δὲν βοᾷ,
Γελᾷ τῶν κυμάτων ἐδῶ ἡ θεὰ,
Μεστὸς εὐωδίας ὁ Ζέφυρος πνέει.
Ἰδοὺ δεξιόθεν, τοῦ Κόλπου φραγὴ,
Ἐκτείνονται λόφοι καὶ μύρτα μυρία,
Εὐώνυμος ὅμως . . . ὦ χαῖρε ἀγία
Τῶν πάπων μου γῆ!

———

Καὶ ἡ περιγραφὴ τῆς νυκτός·

Ἐν τούτοις ὁ ἥλιος δύεται, βέλη
Τινάσσων πρὸς τ' ἄνω φωτὸς πορφυροῦ,
Καὶ ἄνασσα σκότους ἡ νὺξ ζοφεροῦ
Τὸν μαῦρον μανδύαν αὐτῆς διαστέλλει.
Ἀλλάσσει τὴν ὄψιν ἡ γῆ, μελανὰ
Τὴν ἔναστρον στέγην τὰ νέφη γεμίζουν,
Μαυρίζουν τὰ δάση τῆς γῆς, καὶ μαυρίζουν
Τὰ κύκλῳ βουνά.

———

Καὶ τοῦ πλοῦ ἡ περιγραφή·

Ἐνῷ πρὸς τὸν Κόλπον ἡ θάλασσα φεύγει
Σαλεύουσα μέχρι μυχοῦ, κ' ἐλαφρὸς
Εἰς τ' ἄγρια νῶτά της παίζει ἀφρὸς;
Ταυτόδρομα φεύγουν νηῶν δύο ζεύγη.
Ἐν εἴδει σταυροῦ τὰ λευκά των πτερὰ
Εἰς οὖριον πνεῦμα ζεφύρου ἁπλόνουν.
Πετοῦν καὶ μὲ ῥύγχος ὀξὺ αὐλακόνουν
Ὀργύλα νερά.

Καὶ πάλιν

Τὴν ἄγκυραν ἄρατε, ναῦται ἀνδρεῖοι!
Ἡ κύπτουσα πρῴρα κτυπᾷ τὸ νερὸν,
Ἡ ἄλυσις τρίζει μὲ θροῦν ἠχηρὸν,
Ἡ ναῦς τὰ πτερὰ δεξιόθεν τανύει.
Ὀπίσω της φεύγουν καὶ πλοῖα καὶ γῆ,
Κ' ἐνῷ ἀρμενίζει πλευρόθεν κλιμένη,
Κατάθαμβον ἔτι τὸ πλήρωμα μένει
Ἐν ἄκρα σιγῇ.
Σταυρώσατε, πάλιν βοᾷ, τὰ ἱστία
Τὸν δρύϊνον στρέφων εὐθὺς χαλινὸν,
Καὶ στρέφεται ἅμα ἡ ναῦς ὡς πτηνὸν,
Καὶ αὖρα τῆς πλήττει τὴν πρύμνην οὐρία.

Βαθεῖαν δ' ἀποδεικνύουσι καὶ ἀληθῆ τὴν εὐαισθησίαν, ἥτε ἐν στροφ. 77—79 ὀργὴ τοῦ πλοιάρχου, ὅςτις ἐναπελείφθη τοῦ κινδυνώδους εἴσπλου, καὶ ἡ διάπλασις (ἐν στροφ. 84 καὶ 107) τοῦ χαρακτῆρος τοῦ νεανίου, ὅςτις, ἐπιπληχθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ του ἐπὶ δειλίᾳ, ἀποκρίνεται διὰ μεγάλου ἀνδραγαθήματος·

καὶ οὐδὲν ποιητικώτερον τοῦ τρυφεροῦ ἐκείνου κοπετοῦ τῆς χανουμίσσης, θρηνούσης τὸν νέον καὶ ἀνδρεῖόν της σύζυγον

Χανούμισσα Χάρις, ὡραία γυνή,
Ἐμπρὸς τοῦ νεκροῦ γονατίζουσα κλαίει.
Ἀκοίμητος πόνος τὰ σπλάγχνα της καίει,
Τὸν νοῦν της κλονεῖ.
Δειλαία! φρενήρης κτυπᾷ τοὺς κροτάφους
Φρενήρης ὑψόνει τὰς χεῖρας αὐτῆς,
Καὶ βόστρυχοι κόμης ἀτάκτου, λυτῆς
Κυμαίνουν καὶ χύνονται μέχρις ἐδάφους.
Ὦ δύστηνος χήρα! Πικρὰ στοναχή
Τῆς πνίγει τοὺς θρήνους. Τὸ στῆθός της σπαίρει
Κ', ἑτοίμη νὰ φύγῃ, τὸ στῆθός της δέρει
Ἀλγοῦσα ψυχή.
Σελίμη! Ψυχὴ τῆς ψυχῆς μου, ἐγείρου·
Σύ, ὅστις ταχὺς ὡς ἱέραξ πετᾷς,
Σελίμη! κραυγάζει. Ἀκούεις βροντὰς,
Ἀκούεις βοῶσαν τὴν γῆν τῆς Ἠπείρου;
Γκιαβοῦραι τὸν κόλπον πατοῦν μὲ ὀργὴν,
Ὁπλίσου! Σαλπίζει τῆς μάχης ὁ δαίμων,
Οἱ λόχοι σὲ κράζουν, ὁ ἵππος Σου βρέμων
Δακτίζει τὴν γῆν.
Ἀλλ' ὦν συμφορά μου! ἡ σπάθ' ἡ καμπύλη
Ἀδέσποτον τεῦχος, μνημεῖον φρικτὸν
Τοῦ πάθους σου, κρέμαται, κ' αἷμα πηκτὸν
Τῶν δέκα πληγῶν σου σκεπάζει τὰ χείλη.
Ὦ πῶς τὴν θανήν σου ἐγὼ ν' ἀνεχθῶ;..
Πλατύτερον, φίλοι, ἀνοίξατε μνῆμα,
Ἐκεῖ κ' ἐγὼ σπεύδω μὲ πρόθυμον βῆμα,
Τὸ μνῆμα ποθῶ.

Εἰς αὐτὴν δ' ἀντιτίθεται ἡ ἀνδρικὴ θλῖψις τῶν ναυτῶν καὶ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ φονευθέντος πλοιάρχου.

Κοιμᾶται, ἰδοὺ ὁ Ἀνδρέας κοιμᾶται,
Καὶ κύκλῳ παρίστανται φίλοι πολλοί.
Κοιμᾶται, πλὴν μία, θαρρεῖς, ἀπειλὴ
Εἰς τ' ἄλαλα χείλη του ἔτι πλανᾶται.
Ὁ πένθιμος κύκλος σιγᾷ τῶν ναυτῶν.
Πλὴν εἷς, σκλευνώσας ὡς ἔχων τὰς φρένας,
Ἐγγὺς τοῦ νεκροῦ ἡρεμεῖ, σταυρωμένας
Τὰς χεῖρας κρατῶν.
Τὰ χείλη του μόνον σφαδάζουν· ἀλλοίαν,
Ψυχρὰν εἰς τὸ λείψανον ὄψιν κολλᾷ,
Καὶ δάκρυα πλέον δὲν χύνει θλιβά...
Τὰ δάκρυα, φεῦ, τοῦ πληροῦν τὴν καρδίαν!

Ἡ δ' ὡραιοτέρα ἀντανάκλασις τοῦ ζωηροῦ αἰσθήματος καὶ τῆς εὐγενοῦς φαντασίας τοῦ ποιητοῦ, εἰσὶν αἱ τρεῖς στροφαὶ αἱ σφραγίζουσαι καὶ στέφουσαι ὅλον τὸ ποίημα.

Τὴν γλῶσσαν δ' ἐπαινοῦντες, δὲν ἀρνούμεθα μὲν ὅτι ἐλαφρά τινα, γραμματικὰ ἁμαρτήματα, διορθωθέντα ἅπαντα κατὰ τὰς ἐπικρίσεις τῆς ἐπὶ τοῦ συναγωνισμοῦ ἐπιτροπῆς (1), ἐξέφυγον τὸν ποιητήν. Ἀλλὰ τ' ἁμαρτήματα ταῦτα εἰσὶ τόσῳ σπάνια, ὥστε δὲν ἀρκοῦσιν ὅπως προκαλέσωσι τὴν μέλαιναν ψῆφον ἡμῶν, ἀναλογιζομένων, ὅτι ἐξ αἰτίας τοῦ εἰσέτι ἀμφιβόλου καὶ ἀπαγοῦς τῆς ἡμετέρας γλώσσης, δὲν ὑπάρχει ΟΥΔΕΝ τῶν μέχρι τοῦδε ἐκδεδομένων ποιημάτων, ἴσως δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν καὶ συγγραμμάτων, ἀπηλλαγμένον τοιούτων καὶ βαρυτέρων· ἐξ ἐναντίας μάλιστα, χάριτας ἀποδίδομεν τῷ ποιητῇ διότι προφανῶς ὑπέρ τινα καὶ ἄλλον ἐπιμελεῖται τὸ καθαρεύειν, καὶ, ἐκτὸς τῶν δύω ἢ τριῶν ἡμαρτημένων, διδάσκει πῶς ὡραῖοι στίχοι γράφονται δι' ὡραίας γλώσσης. Ἀλλ' ὅ,τι πρὸ πάντων ἐπιζήλου εὑρίσκομεν παρ' αὐτῷ, εἶναι ἡ τῆς γλώσσης ὑφὴ καὶ στροφή, ἡ περὶ τὴν φράσιν ἐγκράτεια, ἡ φιλόκαλος χρῆσις, οὐδέποτε δὲ κατάχρησις, τῶν ἐπιθέτων, ἡ ἔντονος καὶ ἀδίκτος σύνθεσις, ἡ ἀληθὴς καὶ γραφικὴ μεταφορά, ὁ οὐχὶ κατ' ἐπιφάνειαν, ἀλλ' ἐσωτερικὸς οὕτως εἰπεῖν, κατὰ τὸν νοῦν τῆς γλώσσης Ἑλληνισμός, ὅστις ἀποδεικνύει λελογισμένην τῶν ἀρχαίων μελέτην καὶ ἐπιτυχῆ τάσιν πρὸς τὴν αὐτῶν ἀπομίμησιν. Ἡ ποίησις τοῦ Κ. Ἀλλακωστα ἐλέγχει ὅτι τρεῖς αὐτὸς ἔλαβε διδασκάλους, τὴν φύσιν, τὸν Αἰσχύλον, τὸν Δάντην, τρεῖς, ὧν ἕκαστος ἀρκεῖ ὅπως ἀναδείξῃ ποιητὴν μέγαν τὸν μαθητήν του. Ἂν δὲ καὶ τοῦ στεφάνου οὗ ἐστερήθη ἀνεπαρεὲς ἀντιτήκωμα τὸ φύλλον τοῦ ἡμετέρου ἐπαίνου, δὲν διστάζομεν ὅμως νὰ τῷ ἀπονείμωμεν αὐτὸ μετὰ πεποιθήσεως πληρεστάτης.

Ρ.

(1) Οἷον θνήξαντα ἀντὶ θανόντα (ἐν ᾧ ὅμως ὑπάρχει θνήξω. Οὐ θνήξεις ἐν πολέμῳ).— Ὀλείλαψ ἀντὶ ἠλαίλαψ. — δοῦπος ἀντὶ ἦχος — κλαυθμηρεσμὸν ἀντὶ κλαυθμόν. — Τέρμα βραχὺ, ἤγ. τὸ διὰ βραχέος ἐρχόμενον.

Αἴνιγμα.

Τὴν ἀμφίβολόν μου, φίλε, κεφαλὴν ἐὰν σκώψῃς,
Δοῦλος Ἕλλην θὰ γενῶ.
Κ' ἂν τὴν κεφαλήν μου πάλιν εἰς τοὺς πόδας μου σιμώσῃς,
Ἔτι θρόνου θὰ φανῶ.
Ἡ γαστὴρ ἐξ ἧς ἐξῆλθον τὸ πῦρ ἦτο, καὶ ἐπάνω
Φωσφορίζοντος πυρὸς
Μ' ἀποθέτουσιν αἱ χεῖρες τῶν ἀνθρώπων ν' ἀποθάνω,
Κἰ ἀφανίζομαι σκληρῶς.

Σ. Κ. Κ.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΠΑΝΔΩΡΑΣ.

ΤΩ Κ. Π. Α. ΕΙΣ Α Ἐρωτᾶται τί δηλοῖ τὸ λέει, λέει τοῦ ζ'. ἀριθμοῦ τῆς ἀνθοδέσμης. Δὲν περιμένομεν τοιαύτην ἐρώτησιν, οὐδ' ἐνομίζομεν τοιαύτην ἐξήγησιν ἀναγκαίαν. Ἡ Ἀνθοδέσμη ἦτον, ὡς γνωστὸν, μικρὰ ἀπόπειρα εἰσαγωγῆς ἐλαφρῶν τινων καὶ χαριέντων Γερμανικῶν ἤχων εἰς τὴν ἡμετέραν μουσικήν. Εἷς ἐξ αὐτῶν εἶναι καὶ ὁ τοῦ ζ. ἄσματος τῆς Ἀνθοδέσμης, ληφθεὶς ἐκ τοῦ γνωστοῦ μελοδράματος· ὁ κάτοικος τῆς Βιέννης ἐν Βερολίνῳ. Τὸ Γερμανικὸν ἆσμα περιέχει Γερμανιστὶ τὴν λέξιν λέει, ὁσάκις τὸ Ἑλληνικὸν τὴν περιέχει Ἑλληνιστί, καὶ τοῦτο πρὸς κωμῳδησιν τῶν ἐν τῷ λίγῳ καταχρωμένων τῇ λέξει ταύτῃ. Ἀλλ' ἡ κατάχρησις αὐτῆς εἶναι ἀναγκαιοτέρα μείζων παρ' ἡμῖν ἢ παρὰ Γερμανοῖς, καὶ ὑπάρχουσί τινες, γυναῖκες μάλιστα, καὶ πρὸ πάντων γραῖδια, εἰς ἃς ἂν ἀκούσῃς λέξιν ἢ ὀλίγου δεῖν, παρενείροντα καὶ ἓν λέει. Ἰδοὺ τὸ διεκωμῴδησεν ὁ ἀριθ. ζ'. τῆς Ἀνθοδέσμης· καὶ ἂν πρωτοκωμῴδησε καὶ ἄλλο τι, τοῦτο ἦτον ἐκ περισσοῦ.

ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΚΗΣ

ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ,

ΥΠΟ ΓΥΙΖΩΤΟΥ.

Μεταφρασθεῖσα ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ὑπὸ

Ἀριστείδου Κ. Οἰκονόμου

Εὑρίσκεται παρὰ τῷ Βιβλιοπωλείῳ τοῦ Κ, Ἀδ. Νάστ.

ΕΠΙΤΟΜΗ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑΣ

ΕΚ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ ΕΡΑΝΙΣΘΕΙΣΑ
Ὑπὸ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΟΝΤΟΓΟΝΟΥ Καθηγητοῦ

Τὸ τέταρτον νῦν ἀναθεωρηθεῖσα καὶ διορθωθεῖσα ὑπὸ τοῦ συγγραφέως, ἐκδίδεται δαπάνῃ

ΑΝΔΡΕΟΥ ΚΟΡΟΜΗΛΑ

Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τῆς Τυπογραφίας Α. ΚΟΡΟΜΗΛΑ
Κατὰ τὴν ὁδὸν τοῦ Ἑρμοῦ, Ἀριθ. 215 Τιμᾶται Δραχ. 3 50.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΟΣ,

Ἠπιμελῶς ἐρανισθεῖσα ἐκ τῶν τοῦ Α. ΘΙΕΡΣΟΥ Γαλλικῶν ἱστορικῶν συγγραμμάτων.
Ὑπὸ ΧΡΗΣΤΟΥ Σ. ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ Λοχαγοῦ τοῦ Στρατιωτικοῦ Δικαίου εἰς τὴν Στρατιωτικὴν Σχολὴν τῶν Εὐελπίδων. Τόμος Δεύτερος Φυλλάδιον 3.
Ἀθήνησι, Τύποις Φ. Καραμπίνη καὶ Κ. Βάφα. (Παρὰ τῇ ὁδῷ Βύσσῃ.) 1852.
Εὑρίσκεται ἐν Ἀθήναις παρὰ τῷ ἐκδότῃ, καὶ βιβλιοπώλῃ Βλαστῷ. Ἐν Σμύρνῃ παρὰ τῷ Κ. Μάγνῃ. Τιμᾶται Δραχ. 2 καὶ λεπ. 70.

ΑΓΓΕΛΙΑ.

ΠΕΡΙ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΛΑΤΙΝΙΚΟΥ ΛΕΞΙΚΟΥ.

Κατὰ τὸ τοῦ ΕΝΡ. ΟΥΛΕΡΙΧΟΥ, μετὰ πλείστων προσθηκῶν.
Ἐκδίδεται ὑπὸ Κ. Ἀντωνιάδου, καὶ τιμ. δρ. 15.

Theatergebæude u. Denkmæler des Bühnenwesens bei den Griechen u. Rœmern. Von Fr. Wieseler, Prof. Mit 14 Kupfertaf. Gœttingen, Vandenhoeck u. Ruprecht. 1851. IV u. 118 S. Fol. (n. 3 Thlr. 20 Ngr.)

Ueber das Erechtheum auf der Akropolis zu Athen. Von Fr. Thiersch. 1. Abhandl. München, (Franz.) 1851. 107 S. m. 3 lith. Taf. gr. 4. (n. 1 Thlr. 7 1/5 Ngr.) — 2. Abhandl. Mit 2 architecton. Zeichnungen von Ed. Metzger. Ebend. 1851. 151 S. gr. 4. (n. 1 Thlr. 26 Ngr.)

Besonders abgedruckt aus den Abhandlungen der philos.-philol. Classe der k, b. Akad, d. Wiss. V. Bd. 3. Abth. u. 6 Bd. 1 Abth.

Der Poliastempel als Wohnhaus des Konigs Erechtheus nach der Annahme von Fr. Thiersch, beleuchtet von C. Bœtticher. Nebst ein. Grundrisse diesses Gebæudes. Berlin, (Gabauer.) 1851. 34 S. Lex.-8. n. 10. Ngr.)

Die griechischen Trinkhœrner u. ihre Verzierungen, ans Licht gestellt von Dr. Thd. Panofka, Prof. Mit 41 Bildwerken auf 3 Erlæuterungstaf. Berlin, (Trautwein' sche B,) 1851. 38 S. gr. 4 (n.n. 1 Thlr. 15 Nhr.)

Nike in Hellenischen Vasenbildern. Eine archæolog. Untersuchung von Geo. Rathgeber. (1. Abth.) Gotha, Mueller, 1851. II u. 58 S. gr, Fol. (2 Thlr. 15 Ngr.)

Die kosmischen Systeme der Griechen. Von O. E. Gruppe. Berlin, G Reimer. 1851. XIII u. 219 S. gr. 8. (1 Thlr.)

Die Staatshaushaltung der Athener. Von Aug. Boeckh. 2. Ausg. 2. Bd. 21 Beilagen. Mit 7. Taf. enth. die Grundtexte von Inschriften. VIII u. 764 S. gr. Nebst: Verbesserungen uud Nachtræge und Register uber alle 3 Bde. Ebend. 1861. 82 S gr. 8. (3 Thlr. 20 Tgr.; cpl. 7 Thlr.)

De jure hereditario Atheniensium. Scrip. Dr. Eug. Schneider. Monachii, Kaiser. 1851. VI u. 58 S. gr. 8. (n. 10 Mgr.)

Handbuch der rœmischen Alterthuemer nach den Quellen bearb. von Wilh. Ado. Becker. Fortgesetzt von Jo. Marquardt, Gymn.-Prof. III Thl. 1. Abth. Leipzig, Weidmann. 1851. VI u. 388 S. gr. 8. (2 Thlr.)

De Pelasgicis Romanorum sacris. Scrip. Ado. Zinzow, phil. Dt. Berolini, Hertz. 1851 38 S. gr. 4. (n. 15 Ngr.